

POHJOISMAIDEN NEUVOSTO
SUOMEN VALTUUSKUNTA

TOIMINTAKERTOMUS

2002

K 16/2003 vp

**POHJOISMAIDEN NEUVOSTO
SUOMEN VALTUUSKUNTA**

TOIMINTAKERTOMUS

2002

HELSINKI 2003

ISSN 1237-0584

EDITA PRIMA OY, HELSINKI 2003

POHJOISMAIDEN NEUVOSTO

Suomen valtuuskunta

Eduskunnalle

Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunta antaa oheisen kertomuksen neuvoston toiminnasta 2002. Kertomuksessa selostetaan 54. istuntoa 29.—31. lokakuuta 2002. Lisäksi esitetään katsaus neuvoston ja Suomen valtuuskunnan yleiseen toimintaan vuoden aikana.

Helsingissä 27. marraskuuta 2003

Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunnan puolesta

Outi Ojala
puheenjohtaja

Patrick Zilliacus
sihteeri

S I S Ä L L Y S

1	YHTEENVETO	7		7.3	Itämeri-yhteistyö	25
2	POHJOISMAIDEN NEUVOSTON ORGANISAATIO	10		7.4	Rajaesteet, pohjoismaalaisten oikeudet	26
2.1	Yleiskokous	10		7.5	Lausumia	26
2.2	Puheenjohtajisto	10		8	KULTTUURI- JA KOULUTUS- VALIOKUNTA	28
2.3	Valiokunnat	11		9	HYVINVOINTIVALIOKUNTA	29
2.4	Tarkastuskomitea	12		10	KANSALAIS- JA KULUTTAJA- VALIOKUNTA	30
2.5	Vaalikomitea	12		10.1	Jäsenet	30
2.6	Valtuuskunnat	12		10.2	Pohjolan pakolais- ja turvapaikka- politiikka	30
2.7	Puolueryhmät	12		10.3	Järjestäytynyt rikollisuus	30
2.8	Sihteeristö	12		10.4	Ihmiskauppa	30
2.9	Pääministerit	12		10.5	Terrorismin vastustaminen	31
2.10	Yhteistyöministerit	12		10.6	Saamelaiset	31
2.11	Pohjoismainen yhteistyökomitea ..	13		10.7	Lainsäädäntöyhteistyö	31
3	SUOMEN VALTUUSKUNTA	14		11	YMPÄRISTÖ- JA LUONNON- VARAVALIOKUNTA	32
3.1	Jäsenet	14		12	ELINKEINOVALIOKUNTA	33
3.2	Toiminta	15		13	TARKASTUSKOMITEA	34
4	TEEMAKOKOUS POHJOISMAI- SESTA DEMOKRATIASTA	17		14	POHJOISMAIDEN NEUVOSTON PALKINNOT	35
5	POHJOISMAIDEN NEUVOSTO 50 VUOTTA	18		14.1	Kirjallisuuspalkinto Norjaan	35
5.1	Pohjoismaisittain	18		14.2	Musiikkipalkinto Färsaarille	35
5.2	Juhlagaala Suomen Kansallisoop- perassa	18		14.3	Luonto- ja ympäristöpalkinto Norjaan	36
5.3	Elokuvapalkinto	19		14.4	Elokuvapalkinto Suomeen	36
5.4	Suomessa	19		15	TIEDOTUS	37
6	54. ISTUNTO	21		15.1	Yleistä	37
6.1	Yleistä	21		15.2	Politiikan Pohjola	37
6.2	Suomen valtuuskunta	21		15.3	Lehtimiesapurahat	37
6.3	Pääministereiden selonteko ja yleiskeskustelu	21				
7	PUHEENJOHTAJISTO	24				
7.1	Yleistä	24				
7.2	Kansainvälinen yhteistyö	24				

LIITE 1 Esitykset ja suositukset, lausunnot ja sisäiset päätökset vuonna 2002... 39	LIITE 5 Pohjoismaiden neuvoston 54. istunnon juhlalliset avajaiset 70
LIITE 2 Uttalanden från Nordiska rådet 2002 58	LIITE 6 Pohjoismaiden neuvosto 50 vuotta — Suomen Kansallisooppera 29. lokakuuta 2002 71
LIITE 3 Jäsenehdotus Itämerellä liikennöivien alusten ilmaan ja veteen joutuvien päästöjen ehkäisemisestä 60	Ohjelma 71
LIITE 4a Pohjoismaiden neuvoston 50 vuotisjuhlaistunnon ohjelma 63	LIITE 7 Resolution från den 11:e Östersjökonferensen (BSPC) i S:t Petersburg, Ryska Federationen, 30 september- 1 oktober 2002 73
LIITE 4b Puheenjohtajiston ehdotus päiväjärjestykseksi 65	

Lyhenteet:

FS	Frisinnad Samverkan
kesk	Suomen Keskusta
kok	Kansallinen Kokoomus
lib	Liberalerna på Åland
r	Ruotsalainen Kansanpuolue
sd	Suomen Sosialidemokraattinen Puolue
kd	Suomen Kristillisdemokraatit
vas	Vasemmistoliitto
vihr	Vihreä Liitto
ÅC	Åländsk Center
ÅSD	Ålands socialdemokrater

1 YHTEENVETO

Pohjoismaiden neuvosto, joka vietti 50-vuotisjuhliansa vuonna 2002, on kokenut viimeksi kuluneiden kymmenen vuoden aikana historiansa suurimmat muutokset. Viime vuosikymmenellä alkaneet dramaattiset muutokset ympäröivässä maailmassa – etenkin Pohjolan lähialueilla ja Itämeren alueella – vaikuttivat alusta lähtien myös neuvoston toimintaan. Kesti kuitenkin vuosikymmenen puoliväliin ennen kuin neuvoston organisaation ja työtapojen olennaisia muuttamista alettiin pitää välttämättömänä. Muutokset toteutettiin ja neuvosto jaettiin puheenjohtajistoon ja kolmeen maantieteelliseen ”pilariin”, jotka olivat Pohjola, lähialueet ja Eurooppa.

Vuonna 2000 julkaistu niin sanottu viisaiden raportti ja vuosi vuodelta voimistunut kritiikki kolmeen pilariin perustunutta valiokuntajakoa kohtaan johtivat uuteen selvitystyöhön. Sen perusteella neuvosto päätti 53. istunnossaan Kööpenhaminassa vuonna 2001 palata aihealueisiin perustuvaan valiokuntajakoon, koska se vastasi paremmin muun muassa Pohjoismaiden ministerineuvoston, Baltian yleiskokouksen ja varsinkin kansallisten parlamenttien organisaatiota.

Uusi organisaatio

Uusi organisaatio tuli voimaan toimintavuonna 2002, ja sen toimeenpano oli puheenjohtajiston, valiokuntien ja koko neuvoston keskeisimpiä tehtäviä. Jo ensimmäisenä vuonna huomattiin uuden valiokuntarakenteen edut, jotka ilmenivät muun muassa lisääntyneenä yhteistyönä kansallisten valiokuntien, eri ministerineuvostojen ja Baltian yleiskokouksen valiokuntien kanssa.

Uudessa organisaatiossa puheenjohtajistolla on edelleenkin yleisvastuu neuvoston

toiminnasta, minkä lisäksi se vastaa ulko- ja turvallisuuspoliittisista asioista, neuvoston kansainvälisistä yhteyksistä ja yhteistyöstä kansainvälisten järjestöjen kanssa.

Kansainvälinen yhteistyö

Kansainvälisen toiminnan painopiste oli yhä lähialueiden kanssa tehtävässä yhteistyössä. Neuvosto kehitti suhteitaan etenkin Baltian yleiskokoukseen sekä Venäjän federaation valtioneuvostoon ja liittoneuvostoon. Neuvostolla on ollut Baltian yleiskokouksen kanssa yhteisiä kokouksia Vilnassa 1996, Helsingissä 1999 ja Riiassa 2001. Seuraava kokous järjestetään Lundissa vuonna 2003. Vuonna 2002 Pohjoismaiden neuvoston ja Baltian yleiskokouksen valtuuskunnat osallistuivat toistensa istuntoihin Vilnassa, Helsingissä ja Riiassa, ja niiden puheenjohtajistot pitivät samalla yhteisiä kokouksia. Myös Pohjoismaiden neuvoston ja Baltian yleiskokouksen valiokuntien välistä yhteistyötä kehitettiin vuoden aikana.

Neuvosto osallistui toimintavuonna aktiivisesti myös parlamentaariseen Itämeriyhteistyöhön ja arktiseen yhteistyöhön. Etenkin Itämeri-yhteistyö ja parlamentaarissa Itämeri-konferenssissa (BSPC) sekä sen pysyvässä komiteassa tehtävä työ ovat tulleet yhä tärkeämmiksi neuvoston toiminnassa.

Itämeren parlamentaarisen alueyhteistyön tarvetta ovat omiaan lisäämään toisaalta EU:n laajentuminen kaikkiin Itämeren alueen maihin paitsi Venäjälle, EU:n pohjoisen ulottuvuuden kehittäminen ja Itämeren alueen nopea ja dynaaminen taloudellinen kehitys. Toisaalta yhteistyön tärkeyttä lisäävät Itämeren vaikea ekologinen tilanne sekä ongelmat, jotka liittyvät muun muassa rajat ylittävään rikollisuuteen, huumausaineiden

väärinkäyttöön, ihmiskaupaan ja terveystilanteeseen.

EU:n laajeneminen

EU:n päätös ottaa kymmenen uutta jäsenmaata, mukaan lukien Baltian maat ja Puola, on haaste pohjoismaiselle yhteistyölle. Laajentuminen siirtää unionin painopistettä pohjoiseen ja itään, joten entistä vahvemmalle alueyhteistyölle on tilausta. Pohjoismaiden neuvosto pyrkii toimimaan yhdistävänä tekijänä Pohjoismaiden ja uusien EU-maiden sekä muiden EU:n pohjoiseen ulottuuteen liittyvien alueiden ja varsinkin Itämeren alueen välillä.

Pohjoismaalaisten oikeudet

Rakennemuutoksen toteuttamisen ja kansainvälisen toiminnan kehittämisen lisäksi neuvoston työssä olivat etusijalla Pohjoismaalaisten oikeudet -raportin seuranta ja Pohjolan sisäisten rajaesteiden poistaminen.

Kaikissa Pohjoismaissa toimiva palvelupuhelin Haloo Pohjola ja selvitysmies *Ole Norrbackin* raportti molemmat osoittivat suuria puutteita Pohjolan sisäisessä liikkuvuudessa ja pohjoismaalaisten mahdollisuuksissa muuttaa vapaasti ja ongelmitta Pohjoismaasta toiseen työn tai opiskelujen perässä. Sekä Pohjoismaiden neuvosto että Pohjoismaiden ministerineuvosto paneutuivat toimintavuonna näihin ongelmiin, jotka olivat yksi pääaiheista myös Helsingissä pidetyssä istunnossa ja joita käsitellään myös vuoden 2003 istunnossa.

Norrbackin raportissa, joka esiteltiin alustavasti jo 53. istunnossa vuonna 2001, osoitetaan lukuisia puutteita pohjoismaisissa säännöstoissa sekä viranomaisten tietämyksessä silloinkin kun säännöt ovat olemassa, ja niiden tulisi toimia. Näitä asioita käsiteltiin myös lukuisissa Pohjoismaiden hallituksille ja ministerineuvostolle kohdistetuissa suosituksissa, jotka hyväksyttiin istunnossa. Istunnon jälkeen rajaesteongelmat ovat olleet myös ministerineuvoston ja hallitusten asialistalla ja neuvosto on toistuvasti kehottanut antamaan niille mahdollisimman suuren painoarvon. Pohjoismaiden

välisten rajaesteiden poistaminen on myös vuonna 2003 keskeisin yhteistyöalue.

Turvallisuus

Vuotuisessa istunnossa useat puhujat puuttuivat turvallisuusongelmiin, jotka liittyvät lähialueillamme toimivaan järjestäytyneeseen rikollisuuteen, joka on kasvanut lumivyörymäisesti ja levittäytynyt hälyttävästi Pohjoismaihin. Pohjoismaiden neuvosto hyväksyi 1990-luvun aikana useita suosituksia näistä asioista. Neuvoston 54. istunnossa käsiteltiin etenkin ongelmia, jotka liittyvät ihmiskaupaan ja siihen kytkeytyvään prostituutioon.

Turvallisuusasioihin liittyy läheisesti myös muukalaisviha ja rasismi, jotka lisääntyvät jatkuvasti myös Pohjolassa. Neuvoston politiikat ovat jo kauan pohtineet rasismien aiheuttamia ongelmia, ja vuonna 2002 ne olivat jälleen esillä. Neuvosto hyväksyi istunnossaan suosituksen rasismien ja muukalaisvihan torjumisesta sekä integraation edistämisestä ja samansuuntaisen suosituksen, joka koski työmarkkinoita ja koulutussektoria. Siinä todetaan, että julkisen sektorin tulisi näyttää esimerkkiä etnisiin vähemmistöihin kuuluvien henkilöiden rekrytoinnissa julkisalan työpaikkoihin ja että yleisradioyhtiöiden tulisi näyttää hyvää esimerkkiä rasismien torjumisessa ja kulttuurisen monimuotoisuuden edistämisessä.

Myös vuoden 2003 budjettia koskevassa suosituksessa ministerineuvostoa kehoitetaan priorisoimaan budjettikohtiin ”strategiset ja kulttuuripoliittiset panostukset” ja ”ministerineuvoston strategiset hankkeet” kuuluvien varojen käytössä toimintaa, joka edistää eri kulttuurien välistä yhteistyötä ja molemminpuolista kunnioitusta, sekä muukalaisvihan ja rasismien vastaista toimintaa. Budjettisuosituksessa priorisoidaan vahvasti myös Pohjolan sisäisten rajaesteiden poistamiseen liittyviä toimenpiteitä.

Suosituksen seuranta

Usein pohdittu ongelma neuvoston keskusteluissa ja valiokuntien mietinnöissä – kuin myös Norrbackin raportissa – on neuvoston

suositusten seuranta ministerineuvostossa ja hallituksissa.

Pohjoismaiden hallitusten tulee antaa vuosittain ilmoitukset niistä toimenpiteistä, joihin neuvoston suositusten johdosta on ryhdytty. Vaikka Helsingin sopimus velvoittaa hallitukset antamaan ilmoituksia toimenpiteistään vuosittain siihen saakka, kunnes neuvosto katsoo suosituksen loppuun käsitellyksi, ovat monet viime vuosina annetuista ilmoituksista jättäneet neuvoston mukaan paljon toivomisen varaa.

Neuvosto hyväksyi 54. istunnossa suosituksen, jossa Pohjoismaiden hallituksia kehoitetaan antamaan neuvoston kansallisille valtuuskunnille vuosittain selonteko siitä, mitä edellisessä istunnossa hyväksytyjen suositusten täytäntöön panemiseksi on kansallisesti tehty.

Kaksi työryhmää

Puheenjohtajisto asetti toimintavuonna kaksi työryhmää, joista toinen oli Pohjoismaalaisten oikeudet -raportin asiantuntijaryhmä ja toinen budjettityöryhmä. Asiantuntijaryhmä sai tehtäväkseen seurata ministerineuvoston toimenpiteitä, jotka liittyvät Norrbackin raporttiin ja pohjoismaalaisten oikeuksia sekä rajaesteiden poistamista koskeviin neuvoston suosituksiin. Budjettiryhmän tehtävänä oli valmistella puheenjohtajiston budjettimietintö ja neuvoston suositus pohjoismaisen yhteistyön budjetista vuodeksi 2003.

Budjetti

Vuoden 2002 yhteistyöbudjetti oli 787,2 miljoonaa Tanskan kruunua. Myös vuoden 2003 budjetti on samansuuruinen, eli se on pysytellyt samalla tasolla jo useita vuosia. Suomen osuus vuoden 2003 budjetista on 17,5 %.

Helsingin sopimuksen mukaan Pohjoismaiden ministerineuvoston on luovutettava budjettiesityksensä Pohjoismaiden neuvostolle, joka voi ehdottaa varojen uudelleenpriorisointia ministerineuvoston määrittelmissä taloudellisissa puitteissa. Ellei erityisiä syitä ole, ministerineuvoston tulee myös noudattaa neuvoston suosituksia.

Pohjoismaiden neuvosto osallistui vuoden 2003 budjettiesityksen käsittelyyn varhaisessa vaiheessa. Jo ennen budjetin suuntaviivojen hyväksymistä puheenjohtajistolla oli mahdollisuus käydä vuoropuhelua ministerineuvoston kanssa. Budjetin lopullinen käsittely oli neuvoston Helsingin istunnossa, jossa neuvosto hyväksyi budjettia koskevan suosituksen.

Pohjoismaiden neuvoston vuoden 2003 budjetti on 30 miljoonaa Tanskan kruunua, eli se pysyy entisellään eikä sisällä edes inflaatiotarkistusta.

Puheenjohtajamaat

Toimintavuonna Pohjoismaiden neuvoston presidentti oli kansanedustaja *Outi Ojala* (vas) vasemmistososialistisesta vihreästä ryhmästä. Ministerineuvoston puheenjohtajamaa taas oli Norja, ja *Svein Ludvigsen* (H) oli yhteistyöministerien puheenjohtaja. Suomen yhteistyöministeri oli puolustusministeri *Jan-Erik Enestam* (r).

Neuvoston puheenjohtajuus siirtyi vuonna 2003 Norjalle, ja presidenttinä on Inge Lønning (H) konservatiivisesta ryhmästä. Ministerineuvoston puheenjohtajamaa on Ruotsi, ja yhteistyöministerien puheenjohtajana *Berit Andnor* (s).

Vuoden 2003 neuvoston istunto on järjestyksessä 55., ja se pidetään Oslossa 27.–29. lokakuuta. Puheenjohtajisto, valiokunnat sekä puolue ryhmät tapaavat vuoden aikana ainakin viidesti.

2

POHJOISMAIDEN NEUVOSTON ORGANISAATIO

Pohjoismaiden neuvosto on 50 vuotta vanha Pohjoismaiden parlamenttien ja hallitusten yhteistyöelin. Neuvoston perustivat vuonna 1952 Tanska, Islanti, Norja ja Ruotsi. Suomi liittyi neuvostoon vuonna 1955. Yhteistyön perustana ovat vuonna 1962 solmittu Helsingin sopimus muutoksineen ja neuvoston työjärjestys.

Helsingin sopimuksen viimeisimmät muutokset tulivat voimaan vuoden 1996 alussa ja neuvoston työjärjestyksen muutokset vuoden 2002 alussa. Työjärjestykseen tehdyt muutokset liittyivät vuoden 2001 istunnossa hyväksytyihin neuvoston ja sen työn uudelleenjärjestelyihin, joiden myötä muun muassa neuvoston valiokuntarakenne uudistui.

Pohjoismaiden neuvoston työhön osallistuvat Pohjoismaiden lisäksi myös Färsaarten, Grönlannin ja Ahvenanmaan itsehallintoalueet.

Pohjoismaiden ministerineuvosto on Pohjoismaiden hallitusten yhteistyöelin. Se panee täytäntöön Pohjoismaiden neuvoston suosituksia ja antaa puolestaan neuvostolle hyväksyttäväksi omia ehdotuksiaan. Ministerineuvosto antaa neuvostolle vuosittain kertomuksen toiminnastaan sekä seuraavan vuoden budjettiesityksen ja toimintasuunnitelman. Ministerineuvosto laatii myös sektoriakohtaisia suunnitelmia politiikan eri osaluille.

Sekä neuvoston että ministerineuvoston puheenjohtajuus vaihtuu säännöllisesti Pohjoismaiden välillä. Kierrossa noudatetaan kaavaa, jonka mukaan ministerineuvoston puheenjohtajuus edeltää neuvoston puheenjohtajuutta siten, että sama maa on peräkkäisinä vuosina ministerineuvoston ja sen jälkeen neuvoston puheenjohtajana. Vuonna 2002 Suomi oli neuvoston ja Norja ministerineuvoston puheenjohtajamaa.

2.1 Yleiskokous

Neuvoston yleiskokouksen muodostavat 87 Pohjoismaiden ja itsehallintoalueiden parlamenteista valittua jäsentä sekä hallitusten edustajat, jotka ovat Pohjoismaiden hallitusten ministereitä.

Yleiskokous kokoontuu istuntoon kerran vuodessa syksyisin. Helsingin sopimuksen mukaan on lisäksi mahdollista kutsua koolle ylimääräinen istunto tai teemaistunto. Äänioikeus neuvostossa on vain valituilla jäsenillä eli parlamentaarikoilla. Istunnot järjestetään vuorotellen kussakin Pohjoismaiden pääkaupungissa.

Yleiskokous on neuvoston korkein päättävä elin. Sen tehtävänä on antaa suosituksia ja lausuntoja, vahvistaa neuvoston työjärjestys, valita neuvoston presidentti sekä puheenjohtajiston ja neuvoston muiden elinten jäsenet ja päättää seuraavan istunnon aika ja paikka.

2.2 Puheenjohtajisto

Neuvoston puheenjohtajiston muodostavat presidentti ja kaksitoista muuta jäsentä, jotka yleiskokous valitsee. Jokaisen viiden maan valtuuskunnan ja jokaisen puolueyhymän on oltava edustettuna puheenjohtajistossa. Puheenjohtajiston puheenjohtaja, eli neuvoston presidentti, valitaan maasta, jossa neuvoston istunto kulloinkin pidetään. Vuoden 2002 istunto pidettiin Helsingissä ja puheenjohtajuus oli Suomella. Vuoden 2003 alussa puheenjohtajuus siirtyi Norjalle.

Puheenjohtajisto on neuvoston ylin päättävä elin, kun yleiskokous ei ole koolla, ja sillä on tällöin yleiskokouksen päätöksentekovaltuudet.

Puheenjohtajisto valmistelee yleisiä poliittisia ja hallinnollisia asioita, mukaan lukien Pohjoismaiden neuvoston ja Pohjoismaiden ministerineuvoston budjetti sekä ulko- ja turvallisuuspoliittiset asiat ja neuvoston kansainvälinen yhteistyö.

Puheenjohtajisto johtaa ja koordinoi neuvoston toimintaa. Sen tulee varmistaa, että neuvoston toiminta nivoutuu yhteen kansallisten parlamenttien ja kansainvälisten järjestöjen toiminnan kanssa. Puheenjohtajisto hoitaa neuvoston juoksevat asiat istunnoissa ja niiden välillä. Puheenjohtajisto käsittelee lisäksi ne jäsen ehdotukset, joita ei lähetetä valiokuntien käsittelyyn. Se voi toimia yleiskokouksen puolesta ja tehdä esityksiä tai antaa lausuntoja yhteistyöhön liittyvistä asioista, joiden käsittely ei voi odottaa seuraavaan istuntoon.

2.3 Valiokunnat

Organisaatiouudistuksen jälkeen neuvostolla on ollut vuoden 2002 alusta viisi valiokuntaa: kulttuuri- ja koulutusvaliokunta, hyvinvointivaliokunta, kansalais- ja kuluttajavalio- kunta, ympäristö- ja luonnonvaravalio- kunta ja elinkeinovaliokunta. Kullakin valiokunnalla on oltava puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja. Valiokunnissa on viisitoista jäsentä paitsi hyvinvointivaliokunnassa nel- jetoista.

Valiokunnat valmistelevat asioita yleis- kokouksen tai puheenjohtajiston päätettä- viksi. Ne käsittelevät jäsen ehdotuksia, mi- nisterineuvoston ehdotuksia, pohjoismais- ten laitosten kertomuksia, ministerineuvos- ton ilmoituksia hyväksytyjen suositusten toteuttamisesta, saapuneita kirjelmiä ja mui- ta asioita. Myös ministerineuvoston selonte- ko yhteistyön suunnitelmista ja budjettiesi- tys käsitellään kaikissa valiokunnissa.

Kulttuuri- koulutusvaliokunta

käsittelee kysymyksiä, jotka liittyvät poh- joismaiseen ja kansainväliseen taiteeseen ja yleiskulttuuriin, monikulttuuriseen Pohjo- laan, elokuvaan ja tiedotusvälineisiin, kie- liin, urheiluun, Norden-yhdistyksiin ja va- paaehtoissektoriin, lasten- ja nuortenkult-

tuuriin, perusasteen ja toisen asteen oppilai- toksiin, pohjoismaisiin koulutusmarkkinoi- hin, kansansivistykseen ja aikuiskoulutuk- seen, elinikäiseen oppimiseen sekä tutki- mukseen, tutkijakoulutukseen ja tutkijain- vaihtoon.

Hyvinvointivaliokunta

käsittelee hyvinvoinnin järjestelmiä ja muita turvajärjestelmiä, sosiaali-, terveys- ja vam- maisasioita, rakentamista ja asumista, perhe-, lapsi- ja nuorisopoliittisia kysymyksiä sekä huumeiden ym. päihteiden väärinkäyttöön liittyviä asioita.

Kansalais- ja kuluttajavalio- kunta

valmistelee kansalaisten ja kuluttajien oi- keuksiin liittyviä asioita ja niiden lisäksi yleisluontoisia, muun muassa demokrati- aan, ihmisoikeuksiin ja tasa-arvoon liittyviä asioita.

Sen vastuulle kuuluvat seuraavat politiikan alueet: demokratia, ihmisoikeudet, kan- salaisten oikeudet, tasa-arvo, kuluttaja-asiat, elintarviketurvallisuus, rikollisuuden torjun- ta, myös kansainvälisen rikollisuuden ja ter- rorismin torjunta, oikeuspoliittiset asiat, siir- tolais- ja pakolaispolitiikka sekä rasmin vastainen yhteistyö.

Ympäristö- ja luonnonvarainvaliokun- nalle

kuuluvat ympäristöä, maa-, metsä- ja kalata- loutta, kestävää kehitystä ja energiaa koske- vat kysymykset. Valiokunnalla on yleisvas- tuu kestävästä kehityksestä ja siten myös maa-, metsä- ja kalatalouden elintarvike- osuudesta.

Elinkeinovaliokunta

käsittelee kysymyksiä, jotka koskevat talou- den ja tuotannon perusedellytyksiä, elinkei- noelämää/teollisuutta, sisämarkkinoita, va- paata liikkuvuutta, rajaesteiden poistamista, kauppaa, alueita ja rakennetukea, työllisyyt-

tä ja työmarkkinoita, työympäristöä, infrastruktuuria/liikennettä, viestintää ja tietotekniikkaa.

2.4 Tarkastuskomitea

Tarkastuskomitean tehtävänä on tarkastaa yhteisepohjoismaisien varoin rahoitettavaa toimintaa ja vastata siitä pohjoismaisen yhteistyön tarkastustoiminnasta, josta yleiskokous päättää. Komitea vastaa myös Helsingin sopimuksen, muiden pohjoismaista yhteistyötä koskevien sopimusten, neuvoston työjärjestyksen ja muiden sisäisten määräysten tulkintaan liittyvistä asioista sekä osallistuu näiden säännösten muutosvalmisteluihin.

2.5 Vaalikomitea

Vaalikomitea valmistelee kaikki ne vaalit, jotka yleiskokous toimittaa, sekä mahdolliset täydennysvaalit, jotka puheenjohtajisto toimittaa neuvoston puolesta. Vaalikomiteassa on seitsemän jäsentä.

2.6 Valtuuskunnat

Kunkin maan valitut jäsenet, varajäsenet ja hallituksen edustajat muodostavat maansa valtuuskunnan neuvostossa. Suomen valtuuskuntaan kuuluu 18 eduskunnan ja kaksi Ahvenanmaan maakuntapäivien valitsemaa jäsentä sekä hallituksen määräämät edustajat.

Tanskan valtuuskuntaan kuuluu 16 kansankäräjien valitsemaa jäsentä, kaksi jäsentä Färsearilta ja kaksi Grönlannista. Norjan ja Ruotsin valtuuskunnissa on 20 suurkäräjien ja valtiopäivien valitsemaa jäsentä, ja Islannin valtuuskunnassa on seitsemän yleiskäräjien valitsemaa jäsentä.

2.7 Puolueryhmät

Parlamentit valitsevat neuvoston jäsenet ja varajäsenet puolueiden voimasuhteiden mukaan. Luottamuspaikkojen jakoa ja monia käsiteltäviä asioita valmistellaan puolue-

ryhmissä ennen neuvoston elinten päätöksiä. Puolueryhmiä on neljä: keskiryhmä, sosiaalidemokraatit, konservatiivit ja vasemistososialistinen vihreä ryhmä.

2.8 Sihteeristö

Pohjoismaiden neuvoston sihteeristöä johtaa neuvoston johtaja. Sihteeristössä on noin 20 työntekijää, ja se sijaitsee Kööpenhaminassa samassa rakennuksessa ministerineuvoston sihteeristön kanssa. Kansallisten valtuuskuntien sihteeristöt sijaitsevat kansallisten parlamenttien kanslioissa. Suomen valtuuskunnan sihteeristötehtävistä vastaa eduskunnan kansainvälisten asiain yksikkö.

Myös puolueryhmillä on omat sihteeristönsä. Neuvoston johtaja, kansallisten valtuuskuntien sihteerit ja puolueryhmien sihteerit tapaavat sihteeristökokouksissa, joissa valmistellaan puheenjohtajiston työtä.

2.9 Pääministerit

Pääministereillä on yleisvastuu pohjoismaisesta yhteistyöstä. Heidän tehtävänä on nivoa Pohjoismaiden välinen yhteistyö eurooppalaiseen ja muuhun kansainväliseen yhteistyöhön.

Pääministerit kokoontuvat säännöllisesti kolme tai neljä kertaa vuodessa. Puheenjohtajamaalla on vastuu kokouksista, jotka voivat olla luonteeltaan varsinaisia tai ylimääräisiä. Vuonna 2002 ministerineuvoston puheenjohtajuus oli Norjalla, ja vuonna 2003 se siirtyi Ruotsille.

2.10 Yhteistyöministerit

Kaikilla Pohjoismailla on erityinen pohjoismainen yhteistyöministeri, joka johtaa ja koordinoi ministerineuvoston toimintaa.

Suomen valtuuskunta tekee tiivistä yhteistyötä yhteistyöministerin ja hänen ulkoministeriössä sijaitsevan Pohjoismaisen yhteistyön sihteeristönsä kanssa. Yhteistyöministerin tehtäviin kuuluu pohjoismaisen yhteistyön koordinointi hallituksessa, ja hän on vastuussa yhteistyöbudjetin käsittelystä.

2.11 Pohjoismainen yhteistyökomitea

Pääministereitä ja yhteistyöministereitä avustaa pohjoismainen yhteistyökomitea

(PYK), jossa ovat mukana ulkoministeriöiden pohjoismaisen yhteistyön sihteeristöjen päälliköt. Komitea toimii myös Pohjoismaiden ministerineuvoston sihteeristön ja sen pääsihteerin hallituksena.

3

SUOMEN VALTUUSKUNTA

3.1 Jäsenet

Valitut jäsenet

Akaan-Penttilä, Eero, kok, varapuheenjohtaja 15.2. alkaen
Brax, Tuija, vihr
Erlandsson, Ragnar, ÅC
Haatainen, Tuula, sd
Harkimo, Leena, kok
Kallis, Bjarne, kd
Karhu, Saara, sd
Kuisma, Risto, sd (11.6. alkaen)
Lehtomäki, Paula, kesk
Lindeman, Harriet, FS
Löv, Pehr, r
Manninen, Hannes, kesk
Neittaanmäki, Petri, kesk
Ojala, Outi, vas, puheenjohtaja
Paasio, Heli, sd (5.6. asti)
Prusti, Riitta, sd
Ranta-Muotio, Aulis, kesk
Salo, Petri, kok, varapuheenjohtaja 15.2. asti
Skinnari, Jouko, sd
Takkula, Hannu, kesk
Tiura, Marja, kok

Varajäsenet

Backman, Jouni, sd (5.6. asti)
Elo, Mikko, sd
Hemmilä, Pertti, kok (12.2. alkaen)
Huotari, Anne, vas
Jaakonsaari, Liisa, sd
Kanerva, Seppo, kok
Katainen, Jyrki, kok
Komi, Katri, kesk
Krohn, Irina, vihr
Lintilä, Mika, kesk
Myllyniemi, Kari, kesk
Mäki-Hakola, Pertti, kok (12.2. asti)
Nousiainen, Pekka, kesk
Nurmi, Tuija, kok
Olin, Kalevi, sd
Pietikäinen, Margareta, r
Rauhala, Leena, kd
Svensson, Hasse, lib
Taipale, Ilkka, sd
Vahasalo, Raija, kok
Wallin, Harry, sd (11.6. alkaen)
Wiklöf, Lasse, ÅSD

SUOMALAISJÄSENET VALIOKUNNITTAIN

Kulttuuri- ja koulutusvaliokunta

Erlandsson, Ragnar, ÅC
Harkimo, Leena, kok (29.1. asti)
Karhu, Saara, sd
Takkula, Hannu, kesk

Kansalais- ja kuluttajavaliokunta

Kuisma, Risto, sd (26.6. alkaen)
Paasio, Heli, sd (5.6. asti)
Ranta-Muotio, Aulis, kesk

Salo, Petri, kok
Tiura, Marja, kok

Ympäristö- ja luonnonvaravaliokunta

Brax, Tuija, vihr
Lehtomäki, Paula, kesk

Hyvinvointivaliokunta

Akaan-Penttilä, Eero, kok (29.1. asti), varapuheenjohtaja

Haatainen, Tuula, sd
Harkimo, Leena, kok (29.1. alkaen), varapuheenjohtaja
Lindeman, Harriet, FS
Löv, Pehr, r, puheenjohtaja
Manninen, Hannes, kesk

Elinkeinovaliokunta

Neittaanmäki, Petri, kesk
Skinnari, Jouko, sd

Puheenjohtajisto

Akaan-Penttilä, Eero, kok (29.1. alkaen)
Kallis, Bjarne, kd
Ojala, Outi, vas, puheenjohtaja
Prusti, Riitta, sd

Tarkastuskomitea

Ranta-Muotio, Aulis, kesk, varapuheenjohtaja

Vaalikomitea

Erlandsson, Ragnar, ÅC

Työvaliokunta

Ojala, Outi, vas, puheenjohtaja
Akaan-Penttilä, Eero, kok, varapuheenjohtaja 15.2. alkaen
Salo, Petri, kok, varapuheenjohtaja 15.2. asti
Brax, Tuija, vihr
Erlandsson, Ragnar, ÅC
Kallis, Bjarne, kd
Löv, Pehr, r
Manninen, Hannes, kesk
Prusti, Riitta, sd

3.2 Toiminta

Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunta keskittyi toimintavuonna etupäässä neuvoston 50-vuotisjuhlavuoden valmisteluihin. Valtuuskunta toimi isäntänä muun muassa Eduskuntatalossa loka-marraskuun vaihteessa järjestetyssä juhlaistunnossa ja Suomen Kansallisopperassa pidetyssä 50-vuotisjuhlassa.

Valtuuskunta ja sen sihteeristö järjestivät yhdessä muiden pohjoismaisen yhteistyön toimijoiden – eritoten Pohjola-Nordenin – kanssa lukuisia juhlatilaisuuksia. Niistä voidaan mainita istunnon ja 50-vuotisjuhlan lisäksi pohjoismaista yhteistyötä käsitellyt ajankohtaiskeskustelu, joka käytiin eduskunnassa Pohjolan päivän aattona 22. maaliskuuta. Tuolloin järjestettiin lisäksi juhlaseminaari sekä erityinen Pohjolan tori, jolla virallisen pohjoismaisen yhteistyön toimijat ja Helsingin pohjoismaiset laitokset esittelivät toimintaansa. Istunnon aikana lokakuussa järjestettiin toinen suuri toritapahtuma, jossa pohjoismaisen yhteistyön piirissä toimivat kansalaisjärjestöt esittelivät työtään.

Neuvoston kansallisia ja yhteispohjoismaisia 50-vuotisjuhlallisuuksia esitellään tarkemmin tuonnempana tässä toimintakerptomuksessa.

Valtuuskunta teki tänäkin vuonna yhteisen jäsenehdotuksen, joka koski Itämerellä liikennöivien alusten ilmaan ja veteen joutuvien päästöjen ehkäisemistä. Ehdotus käsitellään lopullisesti Oslon istunnossa syksyllä 2003, ja se on jatkoa valtuuskunnan vuonna 2001 tekemälle jäsenehdotukselle, joka koski Pohjoismaiden Investointipankin ympäristölainajärjestelmän taloudellisen kehyksen korottamista. Ehdotukset ovat osoitus valtuuskunnan ympäristöpoliittisesta aktiivisuudesta ja Itämeren tulevaisuuteen liittyvästä huolesta.

Valtuuskunnalla oli vuoden aikana kahdeksan kokousta. Niiden keskeisiä aiheita olivat Suomen presidenttiys neuvostossa ja etenkin neuvoston juhlavuosi. Juhlavuoden tapahtumakalenteria ja juhlaistunnon valmisteluja käsiteltiin vuoden kaikissa valtuuskunnan kokouksissa.

15.2. Valtuuskunta järjestäytyi ja valitsi puheenjohtajaksi Outi Ojalan (vas) ja varapuheenjohtajaksi Eero Akaan-Penttilän

(kok). Lisäksi valittiin työvaliokunnan jäsenet.

Kokouksessa käsiteltiin raporttia Suomen vuoden 2001 puheenjohtajuuskaudesta Pohjoismaiden ministerineuvostossa sekä ns. Norrbackin raporttia pohjoismaalaisten oikeuksista. Valtuuskunta keskusteli myös uudesta budjettimenettelystä, vuoden 2003 budjetin suuntaviivoista sekä sektorikohtaisesta budjettijaosta.

15.3. Pohjoismaiden Suomen instituutti (Nifin) ja Vaasan pohjoismainen tiedotustoimisto esittelivät toimintaansa. Valtuuskunta käsiteli pohjoismaista yhteistyötä koskevaa ajankohtaiskeskustelua, joka käytiin eduskunnassa 22. maaliskuuta, sekä samana päivänä pidettävää 50-vuotisjuhlaseminaaria. Lisäksi keskusteltiin tiedotustoiminnasta, sen parlamentaarisesta ja kansallisesta ankkuroinnista ja Internet-sivustojen kehittämisestä.

22.3. Eduskunnassa järjestettiin valtuuskunnan aloitteesta pohjoismaista yhteistyötä koskenut ajankohtaiskeskustelu, joka liittyi 23. maaliskuuta vietettävään Pohjolan päivään. Istuntonsa käydyin keskustelun jälkeen eduskunnan auditoriossa pidettiin pohjoismaista yhteistyötä ja neuvoston juhluvuotta käsitellyt seminaari ja vastaanotto kutsuvieraille.

12.4. Valtuuskunta keskusteli neuvoston demokratia-aiheisesta teemakokouksesta, joka pidettäisiin Islannissa, sekä valtuuskunnan omasta kokouksesta ja seminaarista, jotka järjestettäisiin Ahvenanmaalla touko-kuussa. Kokouksessa esiteltiin lopullinen Norrbackin raportti pohjoismaalaisten oikeuksista ja raportti Haloo Pohjola -palvelupuhelimen ensimmäisestä toimintavuodesta.

20.5. Valtuuskunta järjesti yhdessä neuvoston ahvenanmaalaisten jäsenten ja Ahvenanmaan maakuntapäivien valtuuskunnan kanssa sisäisen Itämeri-seminaarin ja valtuuskunnan kokouksen Ahvenanmaalla. Kokouksessa keskusteltiin valtuuskunnan tekemästä jäsenehdotuksesta, joka koski Itämerellä liikennöivien alusten päästöjä. Norrbackin raportin seuranta ja Pohjoismaiden neuvoston tiedotusryhmän perustaminen olivat myös esillä kokouksessa.

18.6. Yhteistyöministeri esitteli ministerineuvoston vuoden 2003 budjettiesityksen ja kertoi Norrbackin raportin seurantasuunni-

telmista. Kokouksen aiheina olivat niin ikään Itämeren käsittelevä jäsenehdotus, neuvoston tiedotusryhmän ja suomalaisia rajaesteongelmia käsittelevän työryhmän perustaminen sekä neuvoston kesäkokoukset Kööpenhaminassa.

20.9. Valtuuskunta hyväksyi lopullisesti jäsenehdotuksen Itämerellä liikennöivien alusten ilmaan ja veteen joutuvien päästöjen ehkäisemisestä. Lisäksi keskusteltiin budjettiesityksestä, budjettiprosessista ja neuvoston Tukholmassa pidettävistä syyskokouksista.

18.10. Valtuuskunta keskusteli juhlaistunnon ja 50-vuotisjuhlallisuuksien loppuvaiheen valmisteluista sekä istunnon ohjelmasta, päiväjärjestyksestä ja tiedotuspanostuksista. Kokouksen asialistalla olivat myös vuoden 2003 pohjoismainen yhteistyöbudjetti ja budjettiprosessi sekä neuvoston ja ministerineuvoston väliset budjettineuvottelut. Pohjola-Nordenin pääsihteerille päätettiin lisäksi antaa oikeus osallistua valtuuskunnan kokouksiin, mikä ilmentää valtuuskunnan ja kansalaisjärjestöjen välistä tiivistä yhteistyötä.

29.11. Vuoden viimeisessä valtuuskunnan kokouksessa arvioitiin istunnon ja juhlallisuuksien onnistumista ja pohdittiin istunnossa hyväksytyjen suositusten ankkuroimista eduskunnan ja sen valiokuntien työhön. Lisäksi valtuuskunta keskusteli Norrbackin raportin seurannasta Suomessa ja valtuuskunnan oman toiminnan puitteissa ja asetti työryhmän pohtimaan asiaa. Valtuuskunta arvioi myös tiedotusvälineiden raportointia istunnosta ja juhlallisuuksista ja totesi, että Suomen media oli jälleen kerran raportoinut istunnosta aktiivisemmin ja laajemmin kuin muiden Pohjoismaiden tiedotusvälineet.

Valtuuskunnan työvaliokunta teki huhtikuun lopussa seminaari- ja opintomatkan Pietariin. Matkan aiheina olivat Pohjoismaiden ministerineuvoston lähialueyhteistyö, pohjoisen ulottuvuuden ympäristökumppanuuden kehittäminen, Lounais-Pietarin jätevedenpuhdistamon edistymisen sekä etenkin Pohjoismaiden ja Pohjoismaiden Investointipankin panos kyseisessä projektissa. Työvaliokunta vieraili puhdistamon rakennustyömaalla ja kävi Pietarin pääkonsulinvirastossa briefing-tilaisuudessa.

4

TEEMAKOKOUS POHJOISMAISESTA DEMOKRATIASTA

Pohjoismaiden neuvosto järjesti 15.–16. huhtikuuta 2002 teemakokouksen Reykjavíkissa. Kokous oli osa neuvoston 50-vuotisjuhlallisuuksia, ja sen aiheena oli demokratia. Puheenjohtajiston mielestä oli luontevaa, että juhlavuonna keskitytään juuri pohjoismaisten demokratioiden tilaan ja luodaan samalla katse tulevaan ja pohditaan, mitkä tekijät vaikuttavat demokratiaan ja miten nykypäivän haasteet muuttavat Pohjolaa.

Teemakokous oli jaettu kolmeen osaan: (1) pohjoismainen hyvinvointivaltio ja demokratia, (2) pohjoismaiset arvot globaalisessa maailmassa ja (3) eri puolueryhmien välinen paneelikeskustelu aiheesta ”Pohjoismainen demokratia ja globalisaatio – mitä pohjoismaisilta demokratioilta odotetaan tulevaisuudessa?”

Konferenssiin osallistui Pohjoismaiden neuvoston jäsenten lisäksi myös muita pohjoismaisia parlamentaarikoita ja hallitusten edustajia sekä kolmisenkymmentä kansainvälistä vierasta, jotka edustivat Baltian yleiskokousta, Itämeri-konferenssia, Itämeren neuvostoa, British-Irish Inter-Parliamentary Bodya (BIIPB) ja Venäjän liittoneuvostoa ja valtionduumaa.

Puheenvuoroja pitivät muiden muassa neuvoston presidentti *Outi Ojala*, Islannin presidentti *Ólafur Ragnar Grímsson* ja Ruotsin entinen pääministeri *Carl Bildt*. Outi Ojala totesi, että edustuksellinen demokratia joutuu kriisiin, elleivät poliitikot ja kansalaiset kykene uudistamaan ja elvyttämään

demokraattisia prosesseja. Se on erittäin tärkeää aikana, jolloin globaali kehitys haastaa kaikki demokratiat. Ojala piti vapaaehtoisjärjestöjä ja niiden kansalaistoimintaa tärkeänä pohjoismaista demokratiaa uudistavana voimana. Hän uskoo myös Pohjolan tärkeään asemaan uudessa Euroopassa, missä pohjoisen ulottuvuuden käsite osoittaa, että Pohjoismaiden neuvosto voi olla mukana suunnittelemassa Pohjoismaita ja niiden lähialueita koskevaa aluepolitiikkaa.

Islannin presidentti käsitteli pohjoismaisen demokratian haasteita, kuten globalisaatiota ja markkinaliberalismia, poliittisten puolueiden heikkenemistä, Eurooppa-yhteistyön lisääntymisen synnyttämää demokratiavajetta ja tiedotusvälineiden vaikutusvallan kasvua. Lisäksi hän eritteli kansallisen tason ja paikallistason vaikutusmahdollisuuksia.

Carl Bildt ei puolestaan ollut presidentin kanssa samaa mieltä siitä, että globalisaatio ja kansainvälistyminen olisivat haaste kansalliselle demokratialle. Maailma ei ollut ennen yhtään sen parempi, ei edes Pohjossa. Pohjoismainen malli oli arvossaan silloin, kun sitä kunnianhimoisemmat mallit eivät olleet mahdollisia. Bildt muistutti aikaisemmasta lausunnostaan, jonka mukaan Pohjoismaiden neuvosto oli vaarassa kehittyä yhä merkityksettömämmän retoriikan tyyssijaksi. Neuvosto on kuitenkin löytänyt uusia muotoja ja edellytyksiä yhteistyölle, jota kaikki pitävät tärkeänä, eli eurooppalaisen yhteistyön pohjoiselle ulottuvuudelle.

5

POHJOISMAIDEN NEUVOSTO 50 VUOTTA

”Suuret mullistukset niin läbiympäristösämme kuin maailmanlaajuisestikin ovat tuoneet Pohjolle ja yhteistyöllemme suuria haasteita. Ubkakuiltakaan ei ole välttytty, ja jopa yhteisen Pohjolan tulevaisuus on välillä asetettu kyseenalaiseksi.

Tänään voimme iloita siitä, että yhteistyö on löytänyt paikkansa myös muuttuneessa maailmassa. Yhdentymisen ja assimiloitumisen ovat luoneet uusia tarpeita kansalliseen profiloitumiseen ja alueyhteistyöhön. Pohjoismaisen yhteistyön voima on aina perustunut toisaalta vankkaan yhteiseen kulttuuri-identiteettiin ja yhteiskunnalliseen näkemykseen, toisaalta kansalaisyhteistyön ja parlamenttien vahvaan asemaan.”

Pohjoismaiden neuvoston presidentti Outi Ojala Suomen Kansallisoopperassa tiistaina 29. lokakuuta 2002

5.1 Pohjoismaisittain

Juhlavuonna valtuuskunnan jäsenten ja sihteeristön virkamiesten piti ratkaista kymmennittäin järjestelyjä, tusinoittain kokouksia, sadoittain kysymyksiä ja tuhansittain yksityiskohtia. Kaikki tekivät parhaansa, jotta kaikki sujuisivat mallikkaasti ja jotta neuvoston 50-vuotistaipaleen täytyminen saisi arvoisensa juhlan.

Puheenjohtajisto päätti jo hyvissä ajoin asettaa nimenomaan lapset ja nuoret juhlinnan kohderyhmäksi. Tiedottaminen suunnattiinkin suurelta osin heille koulujen kautta.

Kunkin maan kansallisten tapahtumien lisäksi järjestettiin suuri määrä kaikille Pohjoismaille tarkoitettua toimintaa. Mainittakoon kaikille Pohjoismaiden kouluille tarjottu tietopaketti, johon sisältyi opetusmateriaalia, opettajanvihkoja, oppilasvihkoja,

lipputarroja, kirjanmerkki ja cd-rom Focus on Norden – Five languages; English, Swedish, Finnish, Icelandic and German. Siinä on perustiedot pohjoismaisesta yhteistyöstä, Pohjoismaista sekä niiden kielistä.

Grönlantilaiset isä ja poika *Ivars Silis* ja *Inuk Silis Høeg* tekivät videon kuudestatoista 15–16-vuotiaasta nuoresta, jotka purjehtivat viikinkilaivalla Sandefjordin saaristossa Norjassa. Maksutta koulujen tilattavissa ollut elokuva kuvaa elävästi pohjoismaisten nuorten eroja ja yhtäläisyyksiä.

Juhlajärjestelyihin kuului myös pohjoismainen koululiikuntafestivaali, joka pidettiin Tanskassa, kirjoituskilpailu, pohjoismaisia viikkoja, kirjailijakiertueita, luentoja, näyttelyitä, alennettuja lentolippuja ym.

Neuvosto julkaisi myös juhla-kirjan ”50 år Nordisk Råd 1952–2002 Til nordisk nytte?“, joka jaettiin kaikille istunnon osanottajille. Valtionpäämiehet saivat nidotun kappaleen. Kirjan historiallisen osuuden on kirjoittanut norjalainen historioitsija *Øyvind Tønnesson*. Kirja alkaa kansanedustaja *Outi Ojalan* puheenvuorolla. Kymmenestä artikkelista ovat kirjoittaneet omansa valtiopäiväneuvos *Elsi Hetemäki-Olander* ja suurlähettiläs *Ole Norrback*.

5.2 Juhlagaala Suomen Kansallisoopperassa

Neuvoston juhluvuosi huipentui suureen gaalailtaan, johon osallistuivat kaikki valtionpäämiehet, istuvia ja entisiä puhemiehiä, pääministereitä, muita ministereitä ja kansanedustajia kaikista viidestä Pohjoismaasta ja kolmelta itsehallintoalueelta.

Juhlataidetta esitteli työryhmä, johon kuului Pohjoismaiden neuvoston Kööpenhaminan sihteeristön, Suomen sihteeristön, Suomen Kansallisoopperan, YLE:n ruotsinkielisi-

sen television, Orkester Nordenin ja NOMU-Sin edustajia. Juhlan tuotti Showpartners Entertainment AB.

Juhlan juonsivat norjalainen Åse Kleve-land ja suomalainen Georg Dolivo. Pohjoismaisten esiintyjien ja neljän palkinnon jaon jälkeen Orkester Norden soitti Jean Sibeliuksen sinfonian nro 5 kapellimestari Esa-Pekka Salosen johdolla. Konsertin jälkeen jatkuivat musiikkiesitykset lämpiössä, josta yleisö saattoi myös seurata suurta ilotulitusta Töölönlahden taivaalla ja nauttia eduskunnan puhemiehen Riitta Uosukaisen emännöimän illallisen.

Objelma on kertomuksen liitteenä nro 6.

5.3 Elokuvapalkinto

Neuvoston sosiaalidemokraattinen ryhmä ehdotti vuonna 2001, että Pohjoismaiden ministerineuvosto selvittäisi pohjoismaisen elokuvapalkinnon edellytykset tähdäten siihen, että palkinto voitaisiin jakaa ensimmäisen kerran vuonna 2002 neuvoston viettäessä 50-vuotisjuhlavuottaan.

Neuvosto asettui kannattamaan ehdotusta, koska palkinnon avulla voitaisiin edistää pohjoismaisen elokuvan levitystä Pohjolassa ja tukea siten kulttuurin lajia, joka profiloii Pohjoismaidenkieliä ja kulttuureja ja kiinnostaa nuoria.

Pohjoismaiden ministerineuvosto päätti perustaa palkinnon ainakin täksi vuodeksi. Palkittavan elokuvan tuli olla vähintään 72 minuutin mittainen ja 35 millimetrin filmille kuvattu näytelmä- tai dokumenttelokuva, jonka ensi-ilta oli viimeistään 1. syyskuuta 2002. Palkinnonsaajan valitsi kymmenhenninen lautakunta, jossa oli kaksi jäsentä kustakin Pohjoismaasta.

Palkintolautakunnan suomalaisjäsenet asettivat Suomesta ehdolle elokuvat *Cleaning upp!*, jonka olivat ohjanneet *Rostislav Aalto* ja *Henrik Niinimäki*, sekä *Aki Kaurismäen* ohjaaman elokuvan *Mies vailla menneisyyttä*.

Lautakunnan suomalaisjäsenet olivat toimittajat *Helena Ylänen* ja *Markus Määttänen*.

Pohjoismainen lautakunta myönsi palkinnon Aki Kaurismäen *Mies vailla menneisyyttä* -elokuvalle.

5.4 Suomessa

Suomessa neuvoston juhlien kunniaksi järjestettiin lukuisia tapahtumia, varsinkin Pohjola-Norden paikallisyhdistyksineen ja sen nuorisoliitto sekä kunnat, museot, kirjastot ja järjestöt olivat aktiivisia.

Pohjolan päivän tienoilla maaliskuussa

23. maaliskuuta vietetyn Pohjolan päivän kunniaksi Suomen valtuuskunnan aloitteesta käytiin 22. maaliskuuta täysistunnossa ajankohtaiskeskustelu pohjoismaisesta yhteistyöstä sekä järjestettiin seminaari eduskunnan auditoriossa. Suomessa sijaitsevat pohjoismaiset laitokset NIB, NIFIN ja NEFCO sekä Suomen valtuuskunta, ulkoministeriön pohjoismaisen yhteistyön sihteeristö ja Pohjola-Norden esittelivät pohjoismaisella torilla toimintaansa ennen muuta opiskelijoille Porthanian aulassa 21.–22. maaliskuuta.

Yhteistyössä Suomen Äidinkielenopettajain Liiton ja NIFINin kanssa käännettiin norjalainen nuorisokirja *Ein naken gut*, kirj. *Rune Belsvik*, suomeksi. Suomennoksen tekivät Helsingin yliopiston käännöstieteen laitoksen opiskelijat Kouvolassa. Kirja ilmestyi WSOY:n Laaturikirjasto-sarjassa. Painos oli 3000 kpl. Kirjaa lähetettiin tilauksesta maksutta enintään viisi kappaletta kaikille suomenkielisille yläasteille eli yli 600 kouluun.

Pohjola-Nordenin Nuorisoliitto järjesti lisäksi kouluissa tiedotuskampanjan ja Helsingin yliopisto järjesti luentosarjan pohjoismaisista teemoista.

Istunnon yhteydessä lokakuussa

Lokakuun istunnon yhteydessä Helsingin yliopisto järjesti kansainvälisen tutkijaseminaarin ”Norden at the Crossroads”. Didrichsenin taidemuseossa järjestettiin Tanskan kuningattaren Margaretan taidenäyttely, jonka hän itse avasi.

Suurimpiin tapahtumiin kuului järjestöjen pohjoismainen tori, joka järjestettiin Vanhalla ylioppilastalolla Helsingin keskus-

tassa. Siellä 66 monenmoista kulttuuri-, ympäristö- vammais- ja raittiusjärjestöä esitteli pohjoismaista toimintaansa. Paikalla oli myös poliittisia ja kirkollisia järjestöjä sekä eläkeläis-, nuoriso-, ystävyys- ja rauhanjärjestöjä.

Tiistai-iltana samaan aikaan kansallisopperan juhlan kanssa järjestettiin nuorisolle ilmainen hiphop-konsertti Nosturissa Helsingissä. Esiintyjinä oli pohjoismaisia hiphop-artistejä: Suomesta Fintelligens,

Ruotsista Petter, Tanskasta Clemens, Norjasta Tungtvann sekä pohjoismainen breakdance-ryhmä Street Dance Group-Fellows. Tapahtuman järjestivät yhteistyössä Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunta, Suomen Nuorisoyhteistyö Allianssi sekä Pohjola-Nordenin Nuorisoliitto ja tuotti Roll-yhtiöt mm. opetusministeriön, Pohjoismaisen Kulttuurirahaston, Ruotsalais-suomalaisen kulttuurirahaston ja Pohjoismaiden neuvoston avustuksella.

6

54. ISTUNTO

6.1 Yleistä

Pohjoismaiden neuvoston 54. istunto pidettiin Eduskuntatalossa Helsingissä 29.—31. lokakuuta 2002. Kyseessä oli neuvoston juhlaistunto, johon 50-vuotisjuhlallisuudet huijentuivat. Istunnon juhlalliseen avajaisseremoniaan osallistuivat muiden muassa kaikkien Pohjoismaiden valtionpäämiehet, Suomen ja Islannin entiset presidentit sekä Pohjoismaiden puhemiehet ja pääministerit, ja läsnä oli myös useita neuvoston entisiä presidenttejä.

Onnittelunsa ja tervehdyksensä esittivät mm. Islannin entinen presidentti, Suomen ja Tanskan puhemiehet, Euroopan neuvoston puheenjohtaja, Tanskan ja Norjan pääministerit ja EU:n ympäristökomissaari. Lokakuun 29. päivän iltana kunniavieraat ja istunnon osanottajat osallistuivat Suomen Kansallisoopperassa järjestettyyn suureen juhlatilaisuuteen. Tilaisuudessa jaettiin Pohjoismaiden neuvoston vakituiset palkinnot sekä elokuvapalkinto, joka jaettiin juhluvuoden kunniaksi. Lisäksi juhlassa esiintyi Orkester Norden ja useita pohjoismaisia artisteja.

Kirjallisuuspalkinnon sai norjalainen kirjailija *Lars Saabye Christensen*, musiikkipalkinnon färsaarelainen säveltäjä *Sunleif Rasmussen*, luonto- ja ympäristöpalkinnon norjalainen filosofi *Arne Næss* ja elokuvapalkinnon ohjaaja *Aki Kaurismäki*.

Avajaisseremonian ja juhlatilaisuuden ohjelmat ovat kertomuksen liitteinä (5 ja 6).

6.2 Suomen valtuuskunta

Istunnon Suomen valtuuskuntaan kuuluivat:

Hallituksen edustajina: pääministeri Paa-vo Lipponen, peruspalveluministeri Eva Bi-

audet, kulttuuriministeri Kaarina Dromberg, puolustusministeri Jan-Erik Enestam, työministeri Tarja Filatov, sisäasiainministeri Ville Itälä, alue- ja kuntaministeri Martti Korhonen, maa- ja metsätalousministeri Jari Koskinen, sosiaali- ja terveysministeri Maija Perho, opetusministeri Maija Rask, liikenneministeri Kimmo Sasi, valtiovarainministeri Suvi-Anne Siimes, ulkoasiainministeri Erkki Tuomioja ja ulkomaankauppaministeri Jari Vilén.

Ahvenanmaan maakuntahallituksen edustajina: maaneuvos Roger Nordlund, varamaaneuvos Olof Erland, maakuntahallituksen jäsenet Gun Carlson, Sune Eriksson ja Ritva Sarin-Grufberg.

Eduskunnan valitsemat jäsenet: kansanedustajat Eero Akaan-Penttilä, Tuija Brax, Tuula Haatainen, Leena Harkimo, Bjarne Kallis, Saara Karhu, Risto Kuisma, Paula Lehtomäki, Pehr Löf, Hannes Manninen, Petri Neittaanmäki, Outi Ojala, Riitta Prusti, Aulis Ranta-Muotio, Petri Salo, Jouko Skinnari, Hannu Takkula ja Marja Tiura sekä varajäsenet Kari Myllyniemi ja Ilkka Taipale.

Ahvenanmaan maakuntapäivien valitsemina: maakuntapäivien jäsenet Ragnar Erlandsson ja Harriet Lindeman sekä varajäsen Hasse Svensson.

6.3 Pääministereiden selonteko ja yleiskeskustelu

Koska Pohjoismaiden ministerineuvoston puheenjohtajuus siirtyisi Ruotsille vuodenvaihteessa 2003, Ruotsin pääministeri Göran Persson esitteli maansa puheenjohtajuusohjelman. Sen otsikkona on ”Integraatio ja Pohjola”, ja integraatiota tarkastellaan neljällä eri tasolla.

Ensiksi käsitellään Pohjoismaiden sisäistä integraatiota eli kotouttamiskysymyksiä. Yhteiskuntiimme tulleet pakolaiset ja siirtolaiset on pyrittävä kotouttamaan mahdollisimman hyvin, jotta he pystyisivät osallistumaan työelämään ja omaksumaan asuinmaansa kielen ja jotta heitä voitaisiin suojella syrjinnältä ja sorrolta.

Toiseksi keskitytään Pohjoismaiden väliin integraatioon. Tavoitteena on ratkoa maiden välisiä ongelmia, jotka liittyvät esimerkiksi poikkeaviin sosiaalivakuutus- ja rajakauppasääntöihin ja etenkin verosääntöihin, ja edistää siten pohjoismaalaisten oikeuksiin liittyvää työtä.

Kolmas taso on Pohjolan ja sen lähialueiden välinen integraatio. Pyrkimyksenä on hyödyntää mahdollisimman tehokkaasti EU:n tulevan laajentumisen sekä Baltian maiden ja Puolan lähestyvän EU-jäsenyyden tarjoamia mahdollisuuksia.

Neljänneksi tarkastellaan Pohjolan ja Euroopan integraatiota. Ruotsi haluaa puheenjohtajakaudellaan toisin sanoen edistää maiden sisäistä yhdentymistä eli kansalaisten tasavertaisia oikeuksia ja mahdollisuuksia, maiden välistä yhdentymistä, Pohjolan ja lähialueiden välistä yhdentymistä sekä Pohjolan ja laajentuvan EU:n välistä yhdentymistä.

Yleiskeskustelun aiheista mainittakoon vähemmistöryhmien integraatio, esimerkiksi suomenkielisten asema Ruotsissa, siirtolaisten mahdollisuudet Pohjoismaiden työmarkkinoilla, pohjoismaalaisten oikeudet, kuten pohjoismainen kielisopimus, EU:n tuleva laajentuminen sekä lähialueiden ongelmat.

Istunnossa jatkettiin 48. istunnossa omaksuttua käytäntöä, jossa ministereille on Ruotsin valtiopäivien mallin mukaisesti mahdollista esittää spontaaneja kysymyksiä. Kysymyksiin vastasivat yhteistyöministerit, eli Suomesta puolustusministeri *Jan-Erik Enestam*.

54. istunnon pääteemana olivat rajaesteet. Pohjoismaalaisten oikeuksia ja rajaesteitä oli käsitellyt suurlähettiläs *Ole Norrback* raportissa, joka esiteltiin alustavasti 53. istunnossa. Kimmoke Norrbackin selvitystyöhön tuli siitä, että monien pohjoismaalaisten arki on Pohjoismaiden neuvostossa 50 vuotta jatkuneesta yhteistyöstä huolimatta

ta täynnä ongelmia ja esteitä. Norrbackin raportissa on lukuisia esimerkkejä pohjoismaisissa säännöstöissä olevista puutteista, joista on saatu tietoa vuonna 2001 kaikkiin Pohjoismaihin perustetulta Haloo Pohjola - palvelupuhelimesta. Esimerkit osoittavat myös, että viranomaiset eivät välttämättä tunne sääntöjä ja niiden soveltamista, vaikka sääntöjen oletetaan toimivan.

Ministerineuvosto oli jättänyt istunnon käsiteltäväksi ehdotuksen Norrbackin raportin seurantatoimenpiteistä. Ehdotuksesta laatimassaan mietinnössä puheenjohtajisto muistutti neuvoston hyväksyneen aikaisemmin Pohjoismaiden välisen liikkuvuuden lisäämistä koskeneen suosituksen, jonka mukaan kansalaisten viranomaisilta saamien tietojen tulisi olla sitovia. Ministerineuvoston tulisi myös laatia yhdessä neuvoston kanssa strategia siitä, miten pohjoismaalaisten oikeuksista ja nykyisistä pohjoismaisista sopimuksista tiedotetaan. Haloo Pohjolan tulisi saada lisää valtuuksia ja resursseja. Ne vahvistaisivat palvelun asemaa keskeisenä tiedotus- ja valituskanavana, jolta saadaan myös selvitys- ja seurantatietoa pohjoismaalaisten oikeuksien kehittymistä. Puheenjohtajisto antoi täyden tukensa ministerineuvoston tavoitteille ja toimenpiteille pohjoismaisten sopimusten aseman vahvistamiseksi. Sopimusten tulisi olla viranomaisten tiedossa, ja myös kansalaisille pitäisi tiedottaa niistä. Viranomaisten tulisi lisäksi voida raportoida rutiininomaisesti poliittisille päättäjille kansalaisilta saamistaan valituksista.

Istuntokeskustelussa Norrbackin raportti otettiin hyvin vastaan ja hallituksia kehoitettiin ryhtymään nopeisiin toimenpiteisiin raportissa tehtyjen ehdotusten toteuttamiseksi. Sitä pidettiin tärkeänä paitsi kansalaisten kannalta myös pohjoismaisen yhteistyön uskottavuuden vuoksi. Neuvosto vaati aikataulun esittämistä 15. tammikuuta 2003 mennessä, ja Norjan yhteistyöministeri sitoutui vaatimukseen. Yleiskokouksen hyväksymässä suosituksessa todetaan, että kullekin ministerineuvoston ehdotuksessa mainitulle 23 toimenpiteelle on laadittava aikataulu- ja täytäntöönpanosuunnitelma. Niihin tulee sisältyä ongelmien analysointi, tarvittavat poliittiset päätökset, lakimuutokset, tilannekuvaukset ja seuranta. Ehdotuksen 23 toimenpidettä liittyvät esimerkiksi

tiedottamiseen, lakien yhtenäistämiseen, työmarkkinoihin, sosiaali- ja terveydenhoitoon, kuluttajaoikeuteen, koulutukseen, kieliin sekä talous- ja finanssiasioihin.

Varsinaisen suositustekstin mukaan ministerineuvoston tulisi saattaa työmarkkina-alan pohjoismaiset sopimukset ajan tasalle ja asettaa lähtökohdaksi se, että yhdessä Pohjoismaassa pysyvän oleskeluluvan omaavilla muiden kuin Pohjoismaiden kansalaisilla on samat työskentelyoikeudet kuin Pohjoismaiden kansalaisilla. Ministerineuvostoa kehoitetaan myös tekemään työtä sen hyväksi, että Pohjoismaihin saataisiin rajat ylittävää maksuliikennettä koskeva lainsäädäntö, jonka tavoitteena on vakiinnuttaa palvelumaksut samalle tasolle kuin kotimaisessa maksuliikenteessä. Lisäksi suositetaan, että ministerineuvosto ottaisi rajaesteisiin liittyvään suunnittelu- ja priorisointityöhönsä mukaan myös keskeiset viranomaiset, järjestöt ja laitokset.

Kulttuuri on aina ollut ja on yhä yksi pohjoismaisen yhteistyön painopistealueista. Tämä ilmenee mm. siitä, että lähes puolet ministerineuvoston budjetista menee kulttuuripanostuksiin. Eräs pohjoismaisen yhteistyön tärkeimmistä perusteista on kieliyhteys, ja neuvosto hyväksyi 54. istunnossa pohjoismaista kieliyhteyttä käsittelevän kattavan suosituksen. Siinä ministerineuvostoa kehoitetaan perustamaan erityinen elin, joka laatisi toimintaohjelmia pohjoismaisen kieliyhteyden vaalimiseksi ja kehittämiseksi vastaisuudessa. Suosituksessa on konkreettisia toimenpide-ehdotuksia, jotka liittyvät kielen ja kulttuuriin sekä mm. siihen, miten opetukseen voitaisiin tuoda pohjoismainen ulottuvuus.

Toisessa yleiskokouksen hyväksymässä suosituksessa hallituksia kehoitetaan varmis-

tamaan koulujen opetussuunnitelmien avulla koululaisten skandinaavisten kielten, Länsi-Pohjolan kielten ja suomen kielen tuntemus ja huolehtimaan siitä, että opettajan koulutuksessa vaadittaisiin tiettyä pohjoismaisten kielten ja Pohjoismaiden kulttuurin tuntemusta.

Istunnon muista tärkeistä teemoista mainittakoon EU:n aluepolitiikka, rasismi, muukalaisviha ja kotoutuminen sekä kulttuurisen monimuotoisuuden edistäminen, Kaliningrad, Karjalan tasavallan vesihuolto, ihmiskauppa ja rikollisuus, julkisen palvelun tv, työmarkkinoilta syrjäytyminen ja tuleva työvoimapula, kestävä kehitys sekä viestintä, liikkuvuus ja tutkimus.

Istunnossa hyväksyttiin niin ikään suositus pohjoismaisen yhteistyön budjetista vuodeksi 2003. Suosituksessa ministerineuvostoa kehoitetaan priorisoimaan budjettivarojen käytössä pohjoismaalaisten oikeuksien seuranta sekä muukalaisvihan ja rasmin vastaista toimintaa Pohjoismaissa. Suosituksessa on myös konkreettisia ehdotuksia määrärahojen lisäämisestä mm. kieliyhteistyöhön, vaihto-ohjelma Nordplusiin ja Haloo Pohjolan toimintaan sekä neuvoston ehdotukset vuoden 2004 budjettiesityksen priorisoitavista toiminta-aloista. Vuoden 2003 budjetin loppusumma on 787,2 miljoonaa Tanskan kruunua, eli budjettikehyys säilyy entisellään. Suomen maksuosuus on 17,5 %.

Yleiskokous valitsi neuvoston vuoden 2003 presidentiksi norjalaisen *Inge Lønnin*gin. Hän edustaa neuvoston konservatiivista ryhmää.

Keskustelut, kysymykset ja vastaukset ovat luettavissa lyhentämättöminä istunnon painetusta pöytäkirjasta.

7

PUHEENJOHTAJISTO

7.1 Yleistä

Pohjoismaiden neuvoston puheenjohtajistoon kuuluu neuvoston presidentti ja enintään kaksitoista neuvoston valittua jäsentä, jotka yleiskokous nimeää. Kullakin maalla ja puolueryhmällä tulee olla edustaja puheenjohtajistossa.

Puheenjohtajiston suomalaisjäsenet olivat toimintavuonna *Outi Ojala* (vas), *Bjarne Kallis* (kd), *Riitta Prusti* (sd) ja *Jari Vilén* (kok). Outi Ojala oli neuvoston presidentti ja johti siten puheenjohtajiston kokouksia.

Toimintavuoden alussa voimaan tullut neuvoston uusi organisaatio ja valiokuntarakenne ei juuri tuonut muutoksia puheenjohtajiston tehtäviin. Muutoksista kuitenkin keskusteltiin uudistusta valmistelleessa strategiaryhmässä.

Puheenjohtajisto on neuvoston ylin päättävä elin, kun yleiskokous ei ole koolla. Puheenjohtajisto valmistelee yleisiä poliittisia asioita, vastaa neuvoston toiminnan suuntaviivoista ja kehittämisestä sekä varmistaa, että neuvoston toiminta nivoutuu yhteen kansallisten parlamenttien ja kansainvälisten järjestöjen toiminnan kanssa. Viimeksi mainittu tehtävä on lisäys, joka hyväksyttiin neuvoston rakenneuudistuksen yhteydessä.

Puheenjohtajisto käsittelee myös pohjoismaisen yhteistyön budjetin sekä ulko- ja turvallisuuspoliittisia asioita. Mainittu strategiaryhmä ehdotti ulko- ja turvallisuuspolitiikan siirtämistä erityiselle ulkopoliittiselle valiokunnalle, mutta nämä alueet päätettiin lopulta säilyttää puheenjohtajistolla.

Koska vuosi oli Pohjoismaiden neuvoston 50-vuotisjuhlavuosi, juhlallisuudet sekä juhlaistunnon valmistelu ja järjestäminen veivät suuren osan puheenjohtajiston työs-

tä. Juhlallisuuksia ja istuntoa esitellään toisaalla tässä toimintakertomuksessa.

7.2 Kansainvälinen yhteistyö

Kansainvälinen toiminta oli keskeisellä sijalla puheenjohtajiston työskentelyssä. Neuvoston presidentti vieraili yhdessä puheenjohtajiston jäsenten kanssa Moskovassa ja Pietarissa muun muassa pohjoista ulottuvuutta käsitelleessä keskustelutilaisuudessa, IVY-maiden parlamentaarisen yleiskokouksen istunnossa ja 11:nnessä Itämeren alueen parlamentaarikkokonferenssissa.

Yhteistyö Baltian yleiskokouksen kanssa jatkui aktiivisena. Neuvoston puheenjohtajisto tapasi yleiskokouksen puheenjohtajiston Vilnassa ja Riiasa pidettyjen yleiskokouksen 21. ja 22. istunnon yhteydessä sekä neuvoston istunnon yhteydessä Helsingissä.

Presidentti vieraili puheenjohtajiston jäsenten kanssa myös Euroopan parlamentissa, Euroopan neuvoston parlamentaarisessa yleiskokouksessa ja muissa Strasbourgissa sijaitsevilla järjestöissä sekä Beneluxin parlamenttienvälisen neuvoston istunnossa Luxemburgissa.

Huhtikuussa puheenjohtajisto tapasi British-Irish Inter-Parliamentary Bodyn valtuuskunnan neuvoston demokratia-aiheisen teemakokouksen yhteydessä Reykjavíkissa. Puheenaiheena oli järjestöjen välisen yhteistyön kehittäminen.

Neuvosto oli aktiivisesti mukana parlamentaarisessa Itämeri-yhteistyössä ja parlamentaarikkokonferenssin pysyvässä komiteassa, johon neuvosto sai kaksi paikkaa Pietarin konferenssissa hyväksytyyn sääntömuutoksen myötä. Neuvoston toinen edustaja komiteassa oli Outi Ojala, joka nimitettiin marraskuussa komitean puheenjohtajaksi.

7.3 Itämeri-yhteistyö

Parlamentaarinen Itämeri-yhteistyö on ollut viimeksi kuluneiden kymmenen vuoden aikana eräs painopistealueista Pohjoismaiden neuvoston ja sen puheenjohtajiston kansainvälisessä toiminnassa. Itämeri-yhteistyön painoarvoa neuvoston asialistalla ovat lisänneet neuvoston paneutuminen pohjoisen ulottuvuuden ja sen parlamentaaristen kytkösten kehittämiseen sekä EU:n laajentuminen ja alueyhteistyön kasvava merkitys Euroopassa.

Ensimmäisen parlamentaarisen Itämeri-konferenssin (Baltic Sea Parliamentary Conference, BSPC) järjesti Suomen eduskunta tammikuussa 1991. Koska vielä Neuvostoliittoon kuuluneet Baltian maat haluttiin mukaan toimintaan, silloisen konferenssin sekä myöhempien konferenssien osanottajat tulivat paitsi kansallisista parlamenteista myös alueparlamenteista.

Pohjoismaiden neuvostoa ei kutsuttu ensimmäiseen konferenssiin, mutta Oslossa vuonna 1992 pidetty toinen konferenssi oli neuvoston järjestämä. Neuvoston sihteeristö on sittemmin toiminut Itämeri-konferenssin ja niiden pysyvän komitean sihteeristönä. Seuraavat konferenssit pidettiin Varsovassa, Rönnessä Bornholmilla, Riiassa, Lyypekissä, Maarianhaminassa, Malmössä ja Greifswaldissa.

Hallitukset tekevät Itämeri-yhteistyötä Itämeren maiden neuvostossa (Council of the Baltic Sea States, CBSS), jonka sihteeristö on Tukholmassa.

11. Itämeri-konferenssi Pietarissa

Parlamentaarinen Itämeri-yhteistyö otti tärkeän askeleen vuonna 2002, kun Venäjä oli ensimmäistä kertaa konferenssin isäntänä. 11. parlamentaarinen Itämeri-konferenssi pidettiin Pietarissa 30.9.–1.10.2002. Pohjoismaiden neuvostosta osallistui kymmenhenninen valtuuskunta neuvoston presidentin johdolla. Kaikki puoluryhmät, valiokunnat ja maat olivat edustettuina.

Konferenssin aiheena oli ”Baltic Sea – Ways of Integration and Cooperation”. Sitä käsiteltiin neljästä näkökulmasta: 1) Itäme-

ren alueen yhteistyö, 2) pohjoinen ulottuvuus – sitoutuminen kumppanuuteen ja aluekehitykseen, 3) ekologiset ja ympäristöön liittyvät haasteet Itämeren alueella, mukaan lukien meriturvallisuus ja 4) EU:n laajentumisen vaikutukset Kaliningradiin.

Konferenssi herätti suurta kiinnostusta, ja osallistuminen oli laajapohjaista. Mukana oli parlamenttien, osavaltioiden parlamenttien ja parlamentaaristen yhteistyöjärjestöjen edustajia Itämeren alueen maista, itsehallintoalueilta ja osavaltioista. Venäjän edustus oli arvovaltainen ja laaja, ja konferenssiin osallistuneista avainhenkilöistä voidaan mainita liittoneuvoston puhemies, valtionduuman puhemies, Pietarin alueparlamentin puhemies, valtionduuman pohjoisten alueiden komitean puheenjohtaja, Pietarin pormestari sekä Kaliningradin ja Karjalan alueparlamenttien puhemiehet. Presidentti Putin lähetti konferenssille tervehdyskirjeen ja oli siten ensimmäinen valtionpäämies, joka on huomionnut konferenssin. Osanotto oli siis vilkas, aiheet olivat tärkeitä ja ajankohtaisia ja keskustelut innostavia ja rakentavia.

Eräs konferenssissa käsitellyistä päivänpolttavista aiheista oli Kaliningradin tilanne EU:n laajentumisen jälkeen. Venäjä korosti, että Venäjän kansalaisten liikkuvuuteen Venäjän ja Kaliningradin välillä on löydettävä ratkaisu. Kaikki olivatkin yksimielisiä siitä, että Eurooppaan ei saa luoda uusia rintamalinjoja laajentumisen jälkeen. Monet korostivat kuitenkin, että ongelman ratkaisu ei myöskään saa olla sellainen, että se loukkaa jonkin maan alueellista suvereniteettia tai vesittää Schengenin sopimuksen.

Konferenssin päätteeksi hyväksyttiin yksimielinen julkilausuma, jossa oli kaksi osaa. Ensimmäisessä osassa käsitellään Itämeriyhteistyötä yleensä, kun taas toisessa puututaan meriturvallisuuteen. Pohjoismailla oli tapansa mukaan ennen konferenssia yhteinen esikokous, jossa käsiteltiin julkilausumaa ja konferenssissa tehtyä sääntömuutosta. Pohjoismaiden neuvoston järjestämään kokoukseen osallistui parlamentaarikoita kaikista Pohjoismaista, Ahvenanmaalta ja Färssaarilta sekä Pohjoismaiden neuvoston valtuuskunta. Kokouksessa sovittiin yhteisesti julkilausumaluonnokseen tehtävistä muutosehdotuksista.

Pietarin konferenssissa hyväksyttiin sääntömuutos, joka koski pysyvän komitean kokoonpanoa. Muutoksen myötä komiteaan tuli kaksi uutta paikkaa, joista toinen meni Venäjälle ja toinen Pohjoismaiden neuvostolle. Neuvoston edustajat nimeää puheenjohtajisto. Vuonna 2002 neuvostoa edustivat *Outi Ojala* (vas) sekä Pietarin konferenssin jälkeen valittu *Kent Olsson* Ruotsista.

Pysyvällä komitealla oli vuoden aikana neljä kokousta, joissa se valmisteli Pietarin konferenssia ja seuraavaa konferenssia, joka järjestetään Oulussa vuonna 2003. Lisäksi komitea seurasi aikaisempien konferenssien julkilausumien toteutumista.

Konferenssin loppuasiakirja on tämän toimintakertomuksen liitteenä 7.

7.4 Rajaesteet, pohjoismaalaisten oikeudet

Kansainvälisen toiminnan lisäksi puheenjohtajiston keskeisimpiä tehtäviä olivat organisaatiouudistuksen täytäntöönpano sekä neuvoston uuden rakenteen käynnistäminen ja koordinointi. Muista tärkeistä aiheista mainittakoon rajaesteet, pohjoismaalaisten oikeudet ja pohjoismaisen yhteistyön ja neuvoston toiminnan ankkurointi kansallisiin parlamenteihin ja niiden valiokuntiin.

Tärkeistä istuntoasioista puheenjohtajisto käsiteli ministerineuvoston ehdotuksen pohjoismaisen yhteistyön budjetiksi 2003, selonteon pohjoismaisen yhteistyön suunnitelmista ja ministerineuvoston ehdotuksen ”Pohjoismaalaisten oikeudet” -raportin seurannasta. Neuvosto hyväksyi istunnossa puheenjohtajiston mietintöjen pohjalta ministerineuvostolle kohdistetut suositukset, jotka koskivat budjettia ja pohjoismaalaisten oikeuksia.

Puheenjohtajisto pyrki painostamaan hallituksia, jotta nämä poistaisivat Pohjolan sisäisiä rajaesteitä. Puheenjohtajisto asettui tukemaan suurlähettiläs *Ole Norrbackin* raportissaan tekemiä ehdotuksia ja korosti myös siirtolaisten asemaa pohjoismaisessa yhteistyössä sekä sitä, että pohjoismaisissa sopimuksissa pitäisi ottaa huomioon myös ”uudet” pohjoismaalaiset.

Puheenjohtajiston ehdotuksesta yleiskokous hyväksyi suosituksen, jossa Pohjoismaiden hallituksia kehoitetaan raportoitamaan vuosittain neuvoston kansallisille valtuuskunnille siitä, miten neuvoston suosituksia on käsitelty ja toteutettu kansallisella tasolla.

Yleiskokous hyväksyi niin ikään puheenjohtajiston ehdotuksesta suosituksen Kaliningradin demokratiakehityksen tukemisesta. Neuvosto kehotti Pohjoismaiden ministerineuvostoa järjestämään avunantaja- tai avustuskonferenssin, jotta Kaliningradin kehitystä edistäviä lukuisia hankkeita ja ehdotuksia voitaisiin priorisoida ja koordinoita nykyistä paremmin. Neuvosto piti tärkeänä myös sitä, että ministerineuvosto avaisi Kaliningradiin pohjoismaisen tiedustustoimiston.

Pohjoismaista demokratiaa käsitelleessä huhtikuudessa teemakokouksessa puheenjohtajisto hyväksyi Pohjoismaiden hallituksille suunnatun seitsenkohtaisen esityksen EU:n aluepolitiikasta. Esityksen mukaan hallitusten tulisi muun muassa muotoilla yhteinen kanta ennen EU:n aluepoliittista ohjelmakautta koskevia neuvotteluja. Esityksessä todetaan, että unionin laajentuminen saattaa johtaa tukialueiden entistä suurempaan keskittymiseen ja heikentää Pohjoismaiden mahdollisuuksia osallistua rakennerahasto-ohjelmiin.

7.5 Lausumia

Puheenjohtajisto hyväksyi vuoden aikana kolme Pohjoismaiden neuvoston lausumaa. Tammikuun 29. neuvosto tuomitsi *Fadime Sabindalin* murhan sekä samalla kaiken muun naisten sarron ja naisten koskemattomuuden ja ihmisoikeuksien loukkaukset. Neuvosto myös varoitti siitä, että tätä raakaa ja oikeudetonta tekoa saatettaisiin käyttäen hyväksi rasistisissa yhteyksissä ja muukalaisvihan lietsomiseksi. Neuvosto kehotti Pohjoismaiden hallituksia varautumaan tällaisiin suuntauksiin.

Maaliskuun 14. antamassaan lausunnossa neuvosto vaati Pohjoismaita yhdenmukaistamaan toimenpiteet, joilla vastustetaan pakkoavioliittoja ja muuta nuoriin siirtolaisnaisiin kohdistuvaa uhkailua tai väkivaltaa.

Neuvosto kehotti ministerineuvostoa käsittelemään asiaa pikimmiten.

Helsingin istunnossa 31. lokakuuta puheenjohtajisto hyväksyi lausunnon, joka koski Moskovassa edellisellä viikolla tapahtunutta terroritekoa ja Tanskassa järjestetyn Tšetšenia-konferenssin vaikutusta Venäjän ja Tanskan suhteisiin. Neuvosto ilmoitti tukensa demokraattisia oikeuksia, tuomitsi terroriteon ja antoi tukensa terrorismin ja sen syiden kitkemiselle. Samalla neuvosto kuitenkin ilmaisi tukensa Tanskan hallitukselle, joka oli vedonnut siihen, että kokoon-

tumisvapaus ja ilmaisunvapaus ovat demokraattisen yhteiskunnan perusoikeuksia.

Neuvoston lausunnot ovat kokonaisuudessaan kertomuksen liitteenä nro 2.

Puheenjohtajisto asetti työryhmän selvittämään sitä, miten ministerineuvosto seuraisi pohjoismaalaisten oikeuksia käsittelevää raporttia ja neuvoston aiheesta antamaa suositusta. Lisäksi puheenjohtajisto asetti budjettityöryhmän, joka kävi budjettineuvotteluja ministerineuvoston edustajien kanssa ja valmisteli sekä laati puheenjohtajiston budjettimietinnön.

8

KULTTUURI- JA KOULUTUSVALIOKUNTA

Uuden valiokuntarakenteen mukaan kulttuuri- ja koulutusvaliokunta käsittelee kulttuuria eli taidetta ja yleiskulttuuria, monikulttuurista ja -etnistä Pohjolaa, elokuvaa ja tiedotusvälineitä, kieliä, urheilua, lasten- ja nuortenkulttuuria, Norden-yhdistyksiä ja vapaaehtoissectoria sekä koulutusta, opetusta ja tutkimusta. Valiokunnan suomalaisjäsen oli *Saara Karhu* (sd).

Kulttuuri- ja koulutusvaliokunnan kesäkokous pidettiin Bornholmilla 27.–28. kesäkuuta heti Kööpenhaminassa pidettyjen neuvoston kesäkuun kokousten jälkeen. Kesäkokous alkoi Ystadissa, missä valiokunnalle kerrottiin raportista ”Pohjoismaiden muuttuva kulttuuripolitiikka”, joka liittyy Pohjoismaisen kulttuurirahaston rahoittamaan tutkimusprojektiin. Bornholmilla 28. kesäkuuta pidettyyn valiokuntakokoukseen sisältyi alueellista kulttuurikehitystä koskenut keskustelu, johon osallistui muiden muassa EU-sihteeristön ja EU-ohjelma Leaderin tanskalaisedustajia.

”Pohjoismaiden muuttuva kulttuuripolitiikka” -raportin päätelmien perusteella valiokunta teki ehdotuksen pohjoismaisesta

kulttuuripolitiikasta. Siinä käsitellään mm. kulttuurin saavutettavuuden varmistamista ja monikulttuuriseen Pohjolaan pyrkimistä.

Muista toimintavuonna käsitellyistä tärkeistä asioista mainittakoon pohjoismainen kieliyhteys, Pohjoismaiden ministerineuvoston vapaaehtoissectoria koskevan yhteistyöstrategian arviointi sekä pohjoismainen muotoilu ja pohjoismainen tv-yhteistyö. Lisäksi käsiteltiin liikkuvuutta, eli toisessa Pohjoismaassa suoritettujen eritasoisten opintojen tukemista ja esimerkiksi mahdollisuutta vuodenpituisiin opintoihin toisessa Pohjoismaassa. Myös tutkimus on tärkeä aihealue, ja valiokunta ehdottikin, että laadittaisiin ”valkoinen kirja” Pohjolan kehittämistä kansainvälisesti johtavaksi tutkimus- ja elinkeinoalueeksi. Erityinen työryhmä käsittelee vuoden aikana Länsi-Pohjolan kulttuuria koskevaa ehdotusta.

Pohjoismaiden ministerineuvosto järjesti toimintavuonna koulunkäyntiä käsitelleen konferenssisarjan, ja valiokunnan jäsenet osallistuivat Helsingin istunnon yhteydessä järjestettyyn konferenssiin. Valiokunta vastaa konferenssien seurannasta.

9

HYVINVOINTIVALIOKUNTA

Hyvinvointivaliokunnassa käsiteltäviä asioita ovat hyvinvoinnin järjestelmät ja turvajärjestelmät, sosiaali-, terveys- ja vammaisasiat, asuntopolitiikka, lapset ja nuoret sekä huumet. Valiokunnan suomalaisjäsenet olivat toimintavuonna *Pebr Löv* (r), *Leena Harkimo* (kok) ja *Tuula Haatainen* (sd).

Vuoden alussa valiokunnalla oli kuulemistilaisuus, jonka aiheena oli Pohjoismaiden pienten potilas- ja vammaisjärjestöjen tukeminen. Valiokunta hyväksyi sittemmin ehdotuksen, jossa ministerineuvostoa kehoitetaan selvittämään, miten pienten pohjoismaisten potilas- ja vammaisjärjestöjen tuki voitaisiin toteuttaa. Valiokunta teki myös lukuisia muita terveydenhoitoon ja vammaisiin liittyviä ehdotuksia, kuten ehdotukset Pohjoismaiden välisestä telelääketieteestä, ammattikirjallisuuden tuottamisesta elektronisessa muodossa näkövammaisille ja Pohjoismaiden terveydenhoitojärjestelmästä. Valiokunnalla oli lisäksi kuulemistilaisuus hyvinvointitutkimuksesta.

Toimintavuonna perustettiin työryhmä, joka sai tehtäväkseen seurata lapsiin ja nuoriin liittyvän pohjoismaisen yhteistyön kehittymistä. Toimeksiannon mukaan työryhmän on mm. raportoitava Pohjoismaiden, Baltian ja Venäjän lasten ja nuorten tilanteesta. Sen jälkeen kun Grönlannin lasten ja nuorten sosiaalisesta tilanteesta oli tehty jäsenehdotus, aihe sisällytettiin toimeksiantoon ja työryhmää kehoitettiin kiinnittämään siihen erityistä huomiota. Vuoden aikana hyväksyttiin myös ehdotus eristäytyneissä uskonnollisissa yhteisöissä kasvaneiden lasten ja nuorten auttamisesta.

Valiokunnalla oli ennestään kolme huumeasioita koskevaa suositusta. Ne kuitenkin poistettiin, ja valiokunta laatii uuden kattavan ehdotuksen aiheesta. Valiokunta suunnittelee lisäksi järjestävänsä yhdessä kansalais- ja kuluttajavalioikunnan kanssa seminaarin huumeekysymyksistä keväällä 2003.

10.1 Jäsenet

Kansalais- ja kuluttajavaliokunnalla on viisi-toista jäsentä, ja sen puheenjohtaja on norjalainen *Arne Lyngstad* ja varapuheenjohtaja tanskalainen *Per Kaalund*. Suomea edustivat *Aulis Ranta-Muotio* (kesk), *Petri Salo* (kok), *Marja Tiura* (kok) ja *Heli Paasio* (sd), jonka tilalle tuli kesäkuussa *Risto Kuisma* (sd). Valiokunnalla oli vuoden aikana viisi varsinaista kokousta. Lisäksi valiokunta järjesti keväällä seminaarin Oslolla yhdessä Pohjoismaisen poliisiliiton kanssa ja teki kesällä opintomatkan Pietariin.

Työskentelyssään valiokunta keskittyi toimintavuonna Pohjolan pakolais- ja turvapaikkapolitiikkaan, järjestäytyneeseen rikollisuuteen sekä Pohjoismaiden terroristilainsäädäntöön ihmisoikeusnäkökulmasta.

10.2 Pohjolan pakolais- ja turvapaikkapolitiikka

Vuonna 2000 asetettu rasismia ja muukalaisvihaa pohtinut työryhmä sai päätökseen toimeksiantonsa toiseen osaan liittyvän työn. Vuonna 2001 neuvosto antoi suositukset toimeksiannon ensimmäisestä osasta eli turvapaikanhakijoiden elämänlaadusta Pohjoismaissa. Toinen osa liittyi rasismiin ja muukalaisvihan vastaisiin toimenpiteisiin sekä kotoutumisen edistämiseen, ja ryhmän työ poiki valiokuntaehdotuksen aiheesta.

Yleiskokous hyväksyi valiokunnan ehdotuksesta yhdeksänkohtaisen suosituksen nro 7, joka käsittelee rasismia torjumista sekä kotoutumisen edistämistä työmarkkinoilla ja koulutuksessa. Lisäksi yleiskokous hyväksyi suosituksen nro 8, jossa on seitsemän ehdotusta rasisminvastaisen pohjoismaisen strategian sisällöstä. Ehdotuksista

mainittakoon aiheeseen liittyvien yhteisten tutkimushankkeiden tukeminen ja Pohjoismaisen lehtimieskeskuksen kurssit medioiden roolista ja vastuusta mielipiteenmuodostuksessa.

Neuvosto teki myös sisäisen päätöksen, jonka mukaan neuvoston vuoden 2003 lehtimiesapurahojen aiheena olisi rasismien ja muukalaisvihan torjuminen.

10.3 Järjestäytynyt rikollisuus

Maaliskuussa valiokunta järjesti seminaarin, jonka viitisenkymmentä osanottajaa olivat valiokunnan, asianosaisten kansallisten valiokuntien, Baltian yleiskokouksen lakivaliokunnan ja Pietarin alueparlamentin jäseniä sekä pohjoismaisia poliiseja ja viranomaisia.

Aiheena oli kansainvälisen rikollisuuden vastustaminen ja poliisin tuleva rooli Pohjoismaissa. Seminaarissa todettiin, että huumekaupan ja talousrikollisuuden, kuten rahanpesun, torjuminen edellyttää yhteistyötä. Edustaja *Aulis Ranta-Muotio* tähdensi todistajansuojeluohjelman ja Europolissa tehtävän yhteistyön tarvetta.

Seminaari sekä GRECON (Group of States against Corruption) kanssa järjestetty kuulemistilaisuus johtivat kahteen jäsenehdotukseen, joiden perusteella yleiskokous hyväksyi suositukset nro 21 ja 22.

10.4 Ihmiskauppa

Edellä mainittuihin aiheisiin liittyi läheisesti myös valiokunnan Pietariin tekemän opintomatkan aihe, eli prostituutio, ihmiskauppa ja niiden uhrin.

Aiheesta oli aikaisemmin tehty kaksi ehdotusta: ehdotus A 1286 Pohjoismaiden vastuu ihmiskaupan uhreiksi joutuneista naisista ja ehdotus A 1274 ihmiskaupasta. Valiokunta päätti yhdistää ne ja teki valiokuntaehdotuksen A 1302 koskien ihmiskaupan vastaisia toimia ja Pohjoismaiden vastuuta ihmiskaupan uhreista. Yleiskokous hyväksyi ehdotuksen pohjalta kaksi suositusta:

Pohjoismaiden ministerineuvostolle suositetaan, että se toteuttaisi poliisissa ja tuomioistuimissa koulutushankkeita sellaisille ammattiryhmille, jotka ovat tekemisissä ihmiskaupan uhreiksi joutuneiden naisten kanssa, ja että se tekisi aloitteen tuesta ja toiminnasta, joilla pyritään kehittämään elinkeinoelämää ja järjestämään koulutusta naisten parissa Venäjällä ja Baltian maissa (nro 19).

Pohjoismaiden hallituksille suositetaan, että ihmiskaupan uhrilla, jonka henki ja terveys ovat vaarassa, tulee olla mahdollisuus yksilölliseen oleskelulupakäsittelyyn (nro 20).

10.5 Terrorismin vastustaminen

Valiokunnalla oli huhtikuussa kuulemistilaisuus, jossa asiantuntijat kertoivat terrorismin vastustamisesta lainsäädännön näkökulmasta. Valiokunnalle kerrottiin EU:n puitesopimuksesta ja pohjoismaisesta lainsäädäntöyhteistyöstä sekä lainsäädännön ihmisoikeusseikoista.

Koska ministerineuvosto oli päättänyt priorisoida tätä aihetta seuraavana vuonna ja koska Pohjoismaissa oltiin laatimassa uusia terrorisminvastaisia lakeja, valiokunta

päätti hankkia tietoa suurimmista lainsäädännöllisistä eroista ja mahdollisuuksista yhdenmukaistaa lainsäädäntöä. Lisäksi valiokunta päätti kuulla ministerineuvostoa tämän yhteistyön arvioimisesta.

10.6 Saamelaiset

Lokakuun kokousten yhteydessä valiokunta kuuli Saamelaisten parlamentaarisen neuvoston puheenjohtajaa *Sven-Roald Nystöä* ja hallituksen jäsentä *Irja Seurujärvi-Karia* saamelaisten elämäntilanteesta, elinkeinoista, kulttuurista ja kielestä sekä pohjoismaisesta saamelaissopimuksesta.

10.7 Lainsäädäntöyhteistyö

Valiokunta käsitteli ministerineuvoston ehdotuksen lainsäädäntöyhteistyön ohjelmasta ja periaatteista sekä yhteistyön painopistealoista (B 217).

Ehdotuksessa on periaatteita ja menettelytapoja, ja valiokunta kaipasikin siitä poliittisia painotuksia ja pitkän aikavälin tavoitteita. Valiokunnan mielestä pitäisi myös selvittää yhden jäsenmaan lainsäädännön mahdoll. seurauksista muille maille, joista pitäisi myös tiedottaa muille maille. Yleiskokous antoi tästä suosituksen nro 18.

Ministerineuvoston ehdotuksessa asetetaan naiskaupan ja organisoidun rikollisuuden kitkeminen tärkeysjärjestyksen kärkeen. Valiokunnan mielestä ehdotuksesta puuttuvat tiedot siitä, miten tämä toteutettaisiin käytännössä. Yleiskokous hyväksyi ohjelman suosituksella nro 17 sisällyttäen siihen myös valiokunnan huomautukset.

YMPÄRISTÖ- JA LUONNONVARAVALIOKUNTA

Valiokuntaudistuksen jälkeen ympäristö- ja luonnonvaraaliokunta sai vastuulleen ympäristö-, maa- ja metsätalous- sekä energia-asiat ja kestävään kehitykseen liittyvät kysymykset. Valiokunnan suomalaisjäsenet olivat *Tuija Brax* (vihr) ja *Paula Lehtomäki* (kesk). Valiokunnan puheenjohtajana oli norjalainen *Kristoffer Asmundsen*.

Huhtikuussa valiokunta keskusteli Sellafieldin ydinlaitoksen päästöistä yhdessä British-Irish Inter-Parliamentary Bodyn (BIIPB) parlamentaarikkojen kanssa. Keskustelu johti kirjelmään, jossa valiokunta ilmaisi huolensa tilanteesta. Marraskuussa valiokunnan puheenjohtaja osallistui BIIPB:n kokoukseen Manchesterissa. Hänen ohjelmaansa sisältyi myös vierailu Sellafieldissä.

Neuvoston syyskokousten yhteydessä valiokunta järjesti seminaarin maatalouspolitiikasta ja riistanhoidosta. Seminaari liittyi

neuvoston suositukseen petoeläinkantojen pohjoismaisesta hoitamisesta. Seminaariin osallistui noin kolmekymmentä kutsuvierasta.

Ruotsalainen kansanedustaja *Ewa Larsson* laati valiokunnan raporttina raportin Sellafieldin päästöistä. Toimintavuoden aikana esiteltiin myös kaksi muuta raporttia: ruotsalainen kansanedustaja *Kaj Larsson* raportoi meriympäristöstä ja Paula Lehtomäki Karjalan ympäristöön liittyvistä terveysongelmista. Lehtomäen raportti poiki valiokuntaehdotuksen, joka hyväksyttiin istunnossa.

Marraskuussa valiokunnan edustajat osallistuivat ministeri- ja parlamentaarikkokonferenssiin, jonka aiheena oli Itämeren alueen energiayhteistyö. Konferenssi oli osa BASREC-yhteistyötä (Baltic Sea Region Energy Cooperation).

12

ELINKEINOVALIOKUNTA

Valiokuntaudistuksen jälkeen elinkeinovalion vastuulle tulivat asiat, jotka koskevat talouden ja tuotannon edellytyksiä, elinkeinoelämää ja teollisuutta, sisämarkkinoita, kauppaa, vapaata liikkuvuutta, rajaesteiden poistamista, alueita ja rakennetukia, työllisyyttä ja työmarkkinoita, työympäristöä, infrastruktuuria, liikennettä sekä tieto- ja viestintäteknikkaa. Valiokunnan suomalaisjäsenet olivat *Petri Neittaanmäki* (kesk) ja *Jouko Skinnari* (sd).

Valiokunta paneutui vuoden aikana työmarkkina-asioihin ja yritysverotukseen. Työmarkkina-asioihin keskittynyt kesäkokous pidettiin Tallinnassa, missä valiokunta tapasi Viron työmarkkinaministerin ja työmarkkinaosapuolten edustajia.

Elinkeinovaliokunta käsitteli kaksi vasemmistososialistisen vihreän ryhmän tekemää ehdotusta (A 1284/näring ja A 1288/näring), joiden aiheena oli Baltian maiden työmarkkinarakenteiden vahvistaminen. Valiokunta päätti äänestyksen jälkeen suosittaa neuvostoa olemaan ryhtymättä ehdotettuihin toimenpiteisiin. Kun

yleiskokous käsitteli ehdotuksia, vasemmistososialistisen vihreän ryhmän edustaja vaati niiden lähettämistä uudelle lausunto-kierrökselle. Vaatimuksista kuitenkin luovuttiin, kun päästiin sopuun siitä, että Baltian maiden kanssa tehtävä työmarkkina-yhteistyö pysyisi jatkossakin elinkeinovalion työsunnitelmassa. Valiokunta on sittemmin asettanut työryhmän selvittämään asiaa.

Vuonna 2000 asetettu kaksivuotinen yritysverotustyöryhmä jätti toimintavuonna loppuraporttinsa. Ryhmän työskentely poiki haitallista verokilpailua koskeneen valiokuntaehdotuksen (A 1300/näring), jonka perusteella taas hyväksyttiin kaksi suositusta haitallisen verokilpailun vastaisista toimista (suositukset 9 ja 10).

Valiokunta käsitteli niin ikään jäsenehdotuksen (A 1273/näring), jossa ehdotettiin selvityksen tekemistä siitä, miten yhteisen valuutan puuttuminen vaikuttaa pohjoismaiseen yhteistyöhön. Valiokunta ei kuitenkaan päässyt poliittiseen yksimielisyyteen asiasta.

13

TARKASTUSKOMITEA

Tarkastuskomitea harjoittaa yhteispohjoismaisin varoin rahoitettavan toiminnan – mukaan lukien pohjoismaisten laitosten – parlamentaarista valvontavaltaa. Komitea tarkastaa niitä pohjoismaisen yhteistyön osa-aloja, joista yleiskokous päättää, ja antaa lausuntoja pohjoismaisten yhteistyösopimusten, neuvoston työjärjestyksen tai muiden sisäisten määräysten tulkinnasta.

Tarkastuskomitean varapuheenjohtaja oli kansanedustaja *Aulis Ranta-Muotio* (kesk). Puheenjohtajana toimi kauden alkupuolella ruotsalainen kansanedustaja *Kent*

Olsson, jota seurasi toinen ruotsalaisedustaja *Agne Hansson*.

Vuosina 2001–2002 komitea työsti arviota pohjoismaisista tutkimustuista. Työ pohjautui Norjan tutkimus- ja koulutusinstituutin NIFUn (Norsk institutt for studier av forskning og utdanning) laatimaan raporttiin. Komitea päätyi ehdottamaan, että parlamentaarista vaikutusvaltaa tulisi lisätä tutkimukseen liittyvissä asioissa ja että synergia-vaikutuksia kansallisten tutkimusohjelmien kanssa tulisi parantaa. Yleiskokous hyväksyi asiasta suosituksen.

14

POHJOISMAIDEN NEUVOSTON PALKINNOT

Pohjoismaiden neuvosto jakaa vuosittain kolme palkintoa: kirjallisuuspalkinnon, musiikkipalkinnon sekä luonto- ja ympäristöpalkinnon. Neuvoston kirjallisuuspalkinnon perustivat Pohjoismaiden hallitukset v. 1961. Se jaettiin ensimmäisen kerran v. 1962, jolloin palkintosumma oli 50 000 Tanskan kruunua. Neuvoston suosituksesta hallitukset perustivat v. 1964 samansuuruisen musiikkipalkinnon. V. 1995 perustettiin silloisen ympäristövaliokunnan ja ministerineuvoston yhteisestä esityksestä luonto- ja ympäristöpalkinto. Nykyisin kaikki palkinnot jaetaan vuosittain samansuuruisina eli 350 000 Tanskan kruunua kukin.

14.1 Kirjallisuuspalkinto Norjaan

V. 1961 Pohjoismaiden hallitusten perustama kirjallisuuspalkinto on annettu vuodesta 1962 lähtien joka vuosi. Se myönnetään pohjoismaisella kielellä kirjoitetusta teoksesta. Palkinnolla halutaan lisätä kiinnostusta naapurimaiden kielisiin ja kirjallisuuteen sekä vahvistaa pohjoismaista kulttuuriyhteisöä.

Palkinnonsaajan valitsee pohjoismainen lautakunta, jonka suomalaisjäsenet olivat Suomen kansallisteatterin pääjohtaja *Maria-Liisa Nevala* ja kirjailija *Mary-Ann Bäcksbäck*. Huhtikuusta 2002 maaliskuuhun 2006 komiteaan kuuluvat fil. mag. *Anna Hollsten* ja kirjallisuuskriitikko *Timo Hämäläinen*. Myös Grönlannin, Färsearten ja saamelaisalueen kirjailijayhdistykset voivat asettaa ehdolle kirjoja.

Palkinto luovutettiin norjalaiselle kirjailijalle *Lars Saabye Christensenille* hänen romanistaan *Halvbroren* (Cappelen Forlag,

2001) juhlallisessa jakotilaisuudessa, joka pidettiin 29. olkakuuta Helsingissä Suomen Kansallisoopperassa.

Suomen palkintolautakunta oli asettanut ehdolle *Ulla-Lena Lundbergin* teoksen *Marsipaanisotilas*, suom. *Leena Vallisaari* (Gummerus, 2001), sekä *Kari Aronpuron* runokokoelman *Pomo:n lumo* (Tammi, 2000), jonka palkintolautakuntaa varten ruotsinsi kääntäjä *Martin Enckell*.

14.2 Musiikkipalkinto Färsearille

Neuvoston musiikkipalkinto, joka on viralliselta nimeltään Pohjoismaiden neuvoston musiikkipalkinto luovalle ja esittävälle säveltaiteelle, annettiin ensimmäisen kerran v. 1965. Vuoteen 1988 asti se annettiin joka toinen vuosi ja vuodesta 1990 lähtien joka vuosi. Palkinto myönnetään vuorovuosin luovalle ja esittävälle säveltaiteelle. Palkinnonsaajan valitsee Pohjoismainen musiikkikomitea NOMUS:in vuosittain asettama palkintokomitea.

Palkinto jaettiin 6. maaliskuuta Kööpenhaminassa säveltäjä *Kaija Saariabolle* hänen kamarimusiikkiteoksestaan *Lonb* vuodelta 1996.

NOMUS asettaa joka vuosi viisijäsenisen palkintoraadin, jonka jäsenet valitaan palkinnon saantivuorossa olevilta musiikin aloilta. Suomea edustivat pianisti *Gustav Djupsjöbacka* ja musiikkikoulun rehtori *Marcus Boman* Ahvenanmaalta.

Voittajan lisäksi Suomesta oli ehdolla *Kimmo Hakolan* teos *Kvintetti klarinetille ja jousikvartetille* vuodelta 1997 sekä Ahvenanmaalta *Jack Mattsonin* näytelmämusiikki *Katrina*.

14.3 Luonto- ja ympäristö-palkinto Norjaan

Neuvoston ympäristövaliokunta ja Pohjoismaiden ympäristöministerit päättivät syksyllä 1994 perustaa Pohjoismaiden neuvoston luonto- ja ympäristöpalkinnon kahden kulttuuripalkinnon rinnalle. Sääntöjen mukaan 350 000 Tanskan kruunun palkinto voidaan antaa henkilölle, jonka panos pohjoismaisen luonnon ja ympäristön hyväksi on merkittävä tai ryhmälle, järjestölle, tiedotusvälineelle, yritykselle tai laitokselle, joka on ottanut esimerkillisellä tavalla huomioon luonnon ja ympäristön omassa toiminnassaan.

Kahdeksannen kerran jaettava palkinto tuli tänä vuonna antaa «pohjoismaalaiselle, joka on ratkaisevasti kehitellyt ja levittänyt sellaisia ajatuksia, jotka näin 21. vuosituhannen alussa heijastavat kriittisesti nykyihmisen ehtoja ja yhteiskunnan suhdetta luontoon».

Pohjoismaainen palkintolautakunta päätti antaa palkinnon norjalaiselle filosofille, emeritusprofessori *Arne Næssille*.

Palkintolautakunnan mukaan Næss on henkilö, joka paremmin kuin kukaan täyttää asetetut ehdot. Hän on syvän ekologisen ajattelun isä. Siitä lähtien kun hänestä tuli professori 27-vuotiaana vuonna 1939, hän on ollut aktiivinen ja monipuolinen filosofi. Ekofilosofiassaan hän käsittelee peruskysymyksiä siitä, miten nykyhetken ongelmat voitaisiin ratkaista. Hänen ajattelulleen on tyypillistä, ettei hänen huolensa luonnosta ole syrjäyttänyt hänen huoltaan ihmisestä.

Palkintokomitean suomalaisjäsenet olivat tänä vuonna ympäristöministeriön kansliapäällikkö *Sirkka Hautojärvi* ja ekologian ja ympäristönhoidon professori *Erkki Leppäkoski* Åbo Akademiasta sekä projektipäällikkö *Henrik Beckman* Ahvenanmaan maakuntahallituksesta.

14.4 Elokuvapalkinto Suomeen

Pohjoismaiden neuvosto oli päättänyt jakaa juhlavuoden kunniaksi myös elokuvapalkinnon. Palkinnon sai *Aki Kaurismäki*. Lisätietoja on luvussa 5.3.

15

TIEDOTUS

15.1 Yleistä

Neuvoston yleinen tiedotusstrategia, jota koordinoidaan Kööpenhaminan sihteeristöstä, on jo vuosia perustunut kolmeen elementtiin: Poliitiikan Pohjola eli Politik i Norden, viikoittain sähköisesti ilmestyvään uutiskirjeeseen Viikko Pohjolassa eli Norden i veckan sekä Internetin kotisivustoon www.norden.org, jossa kerrotaan virallisesta yhteistyöstä. Lisäksi uutiskirje Top of Europe ilmestyi kuusi kertaa. Se ilmestyi englanniksi, saksaksi, ranskaksi, latviaksi, liettuaaksi, viroksi ja venäjäksi. Neuvostolla on myös tarjolla esitteitä toiminnastaan.

Kööpenhaminassa olevaan neuvoston ja ministerineuvoston yhteiseen tiedotusosastoon kuuluu tiedottajien ja toimittajien lisäksi tulkkeja, kääntäjiä sekä julkaisuyksikkö.

Suomen valtuuskunnalla on myös omaa tiedotustoimintaa. Suomen sihteeristöstä lähetettiin seitsemäntoista lehdistötiedotetta ja järjestettiin useita lehdistötilaisuuksia. Henkilöstö kävi esitelmöimässä neuvoston toiminnasta useissa sekä itse järjestämissään että muiden järjestämissä tilaisuuksissa. Lehdistössä käytyä keskustelua seurattiin laitimalla aika ajoin leikekokoelmia. Esim. istunnosta kirjoitettujen juttujen n. 300-sivuisesta kokoelmasta otettiin 150 kappaleen painos, jota jaettiin eduskunnan ja sen puolueyhymien lisäksi mm. ministeriöihin ja lähetystöihin.

Neuvoston 50-vuotisjuhlallisuuksien yhteydessä eduskunnassa toteutettiin suuri pilottilhanke, kun ensimmäistä kertaa neuvoston historiassa koko yleiskeskustelu lähetettiin Internetin kautta sekä äänellisenä että kuvallisena.

15.2 Poliitiikan Pohjola

Poliitiikan Pohjolan eli Politik i Norden tehtävänä on kirjoittaa yleistä keskustelua. Sillä on keskeinen osa neuvoston ja ministerineuvoston yhteisessä tiedottamisessa. Lehti ilmestyi neljästi. Teemanumeroiden painokset olivat 11450–5000 kpl; skandinaavisten versioiden 9850–2350 kappaletta ja suomenkielisen 1600–2600. Skandinaavista lehteä jaettiin Suomessa 670 kpl. Vuoden ensimmäisestä, demokratiaa käsitelleestä numerosta tehtiin myös 5000 kappaleen painos englanniksi.

15.3 Lehtimiesapurahat

Pohjoismaiden neuvosto jakaa vuosittain lehtimiesapurahoja kuhunkin Pohjoismaahan. Apurahaohjelman tarkoituksena on antaa toimittajille mahdollisuus raportoida kansalaisille Pohjoismaiden olosuhteista ja pohjoismaisesta yhteistyöstä. Suomen osuus apurahasta oli 90000 Tanskan kruunua eli n. 12000 euroa.

Stipendin saajista päättivät puheenjohtajiston suomalaisjäsenet: *Outi Ojala* (vas), *Bjarne Kallis* (kd), *Riitta Prusti* (sd) ja *Eero Akaan-Penttilä* (kok). Stipendiä haki Suomessa yhteensä 51 toimittajaa. Rahasumma jaettiin kolmelletoista toimittajalle.

Espoolainen poliittinen toimittaja *Jari Ahjobarju* Nykypäivästä sai stipendin tutustuakseen Tampereen ja Odensen ystäväkuntatoimintaan; frilansvalokuvaaja ja toimittaja *Päivi Abvonon* Loviisasta tutustuakseen pohjoiskalotilla muuttotappiokuntiin; Kansan Uutisten helsinkiläinen poliittinen

toimittaja *Antero Eerola* seuratakseen Ruotsin eduskuntavaaleja; hallilainen toimittaja *Ulla Jäske* Koillis-Hämeestä perehtyäkseen grönlantilaisten elinoloihin; Vakuutussanomien toimittaja *Kati Kalliomäki* Helsingistä halusi tutustua Suomen, Ruotsin ja Norjan saamelaisväestön elämään; sanomalehti Kalevan kulttuuritoimittaja *Eeva Kauppinen* Oulusta sai apurahan osallistuakseen Färssaarten Pohjolan talon järjestämään nuorten kolmipäiväiseen teatterileiriin; Forum för ekonomi och teknik -lehden päätoimittaja *Patrik Lindfors* Helsingistä tutustuakseen Islantiin; Pohjalaisen toimituspäällikkö *Kauko Palola* Vaasasta ja Vasabladetin toimitus-

päällikkö *Stig Nygård* myös Vaasasta halusivat selvittää miten erikokoiset lehdet ovat onnistuneet elektronisessa viestinnässä; Uutispäivä Demarin vantaalainen toimittaja *Seppo Peltoniemi* tutustuakseen Islannin ammattiyhdistysliikkeeseen; helsinkiläinen vapaa toimittaja *Ritva Reinboth* mennäkseen opintomatkalle Grönlantiin; Ahvenanmaan Radion toimittaja ja biologi *Per-Ole Svarvar* Maarianhaminasta mennäkseen juttomatkalle Islantiin sekä Koillis-Hämeen toimittaja *Heljä Uusitalo* Jyväskylästä tutustuakseen Gotlannin talvimatkailuun ja sen markkinointiin.

Esitykset ja suositukset, lausunnot ja sisäiset päätökset vuonna 2002

Puheenjohtajiston hyväksymät esitykset tammi–huhtikuulta 2002

Esitys 1/2002¹ Pohjoismaiden väliset rahansiirrot (A 1282/presidiet)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,
että se tutkii Pohjoismaiden välisen rahansiirtojärjestelmän. Tutkimuksella tulee pyrkiä siihen, että tehdään päätöksiä, jotka alentavat yksityisasiakkaiden palvelumaksuja, parantavat tiedotusta asiakkaille ja lyhentävät rahansiirtoon käytettävää aikaa.

Esitys 2/2002² EU:n aluepolitiikka (A 1277/näring)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden hallituksille,
että Pohjoismaat valmistautuvat EU:n aluepoliittista ohjelmakautta koskeviin neuvotteluihin muotoilemalla yhteisen kannan, jossa todetaan, että Euroopan arktiset alueet sijaitsevat Pohjoismaissa ja että näiden alueiden kehitystason säilyttäminen vaatii erityistoimia

että Pohjoismaat pyrkivät yhdessä muuttamaan EU:n kilpailulainsäädäntöä niin, että se sallisi tehokkaan ja aiempaa vapaamman kansallisen aluepolitiikan, samalla kun ne pyrkivät sisällyttämään rakennerahasto-ohjelmiin uusia, Pohjoismaiden reuna-alueille sopivia painopistealueita

että Pohjoismaat analysoivat pohjoisen ulottuvuuden sisältöä sekä tukevat ja edistävät EU:n rakennerahasto-ohjelmien kehittämistä niin, että niihin sisällytetään toimenpiteitä EU:n pohjoisen ulottuvuuden toimintaohjelman toteuttamiseksi

että Pohjoismaat pyrkivät yhdessä vaikuttamaan siihen, että EU:n tulevista rakennerahasto-ohjelmista voidaan tukea pohjoisten haja-asutusalueiden infrastruktuurin rakentamista kaventaen näin taajamien ja maaseudun välistä kuilua

että Pohjoismaat pyrkivät yhdessä vaikuttamaan siihen, että EU tukee Venäjään ja Baltiaan rajoittuvien raja-alueiden ja Venäjän ja Baltian lähialueiden kehitystä myös aluepoliittisesta näkökulmasta

että Pohjoismaat yhdessä sopivat pohjoismaisesta mallista, jossa valtio kantaa päävastuun uuden tekniikan vaatiman infrastruktuurin rakentamisesta niin, että kaikilla pohjoismaalaisilla olisi yhtäläiset mahdollisuudet käyttää uutta tekniikkaa

että Pohjoismaat vastaisuudessaakin koordinoivat ja kehittävät aluepoliittista yhteistyötään tukemalla aluepoliittista tutkimusta ja kehitystä, muun muassa tukemalla ja kehittämällä Nordregion toimintaa.

¹ Puheenjohtajiston päätös 29.1.2002 Oslissa

² Puheenjohtajiston päätös 15.4.2002 Reykjavikissa

Pohjoismaiden neuvoston 54. istunnossa hyväksymät suositukset

Suositus 3/2002

Pohjoismaalaisten oikeudet (B 215/presidiet)

Pohjoismaiden neuvosto suositaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että kullekin ministerineuvoston ehdotuksen liitteessä 1 mainitulle 23 toimenpiteelle laaditaan aikataulu ja täytäntöönpanosuunnitelma toimitettavaksi Pohjoismaiden neuvostolle viimeistään 15. tammikuuta 2003. Aikatauluun ja täytäntöönpanosuunnitelmaan tulee sisältyä ongelmien analysointi, tarvittavat poliittiset päätökset, lakimuutokset, tilannekuvaukset ja seuranta

että se saattaisi työmarkkina-alan pohjoismaiset sopimukset ajan tasalle asettaen lähtökohdaksi, että yhdessä Pohjoismaassa pysyvän oleskeluluvan omaavilla muiden kuin Pohjoismaiden kansalaisilla on samat oikeudet kuin Pohjoismaiden kansalaisilla mitä tulee mahdollisuuteen työskennellä Pohjoismaassa, ja että se ilmoittaa kevääseen 2003 mennessä, mihin toimiin se on ryhtynyt tämän tavoitteen saavuttamiseksi

että se tulevassa budjettiehdotuksessaan varaa riittävästi varoja Haloo Pohjolalle, jotta puhelinpalvelu voisi osaltaan auttaa pohjoismaalaisia, jotka kohtaavat rajaesteitä siirtyessään toiseen Pohjoismaahan muuton, pendelöinnin tai opiskelun vuoksi, ja jotta Haloo Pohjola voisi raportoida vuosittain näiden rajaesteiden laajuudesta ja luonteesta

että se ottaa rajaesteisiin liittyvään suunnittelu- ja priorisointityöhönsä mukaan myös viranomaiset, järjestöt ja laitokset mukaan lukien Norden-yhdistysten liiton, kahdeksan pohjoismaista raja-aluetta, toimialajärjestöt, kuluttajajärjestöt jne.

että se tekisi työtä sen hyväksi, että Pohjoismaihin saataisiin rajat ylittävää maksuliikennettä koskeva lainsäädäntö, jonka tavoitteena on vakiinnuttaa palvelumaksujen taso samalle tasolle kuin kotimaisen maksuliikenteen palvelumaksut; ministerineuvostoa kehoitetaan ottamaan lähtökohdaksi malli, jonka Euroopan parlamentti ja Eurooppa-neuvosto ovat hyväksyneet (asetusnumero (EY) 2560/2001)

että se muutoin panee täytäntöön ministerineuvoston ehdotuksessa mainitut toimet Pohjoismaalaisten oikeudet -raportin seurannaksi (B 215/presidiet) ottaen huomioon näkemykset, jotka käyvät ilmi ministerineuvoston ehdotusta koskevasta puheenjohtajiston mietinnöstä.

Suositus 4/2002

Selonteko Pohjoismaiden neuvoston kansallisille valtuuskunnille neuvoston suositusten seurannasta (B 215/presidiet)

Pohjoismaiden neuvosto suositaa Pohjoismaiden hallituksille,

että ne antaisivat Pohjoismaiden neuvoston kansallisille valtuuskunnille vuosittain selonteon siitä, mitä kansallisesti on tehty edellisessä istunnossa hyväksytyjen suositusten täytäntöön panemiseksi.

Pohjoismaiden neuvosto korostaa, että erityisen tärkeä osa sitä seurantaa, joka liittyy ministerineuvoston ehdotukseen Pohjoismaalaisten oikeudet -raportin seurannaksi, on neuvoston suositus Pohjoismaiden hallituksille koskien tiedottamista parlamentteille esitettävien lakiesitysten mahdollisista seurauksista muille Pohjoismaalle.

Suositus 5/2002

Vapaa liikkuvuus kaikille (B 214/välfärd)

Pohjoismaiden neuvosto suositaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että se vahvistaa ministerineuvoston ehdotuksen raportin *Fri rörlighet för alla – gränshinder för funktionsbindrades rörlighet i Norden* B 214/välfärd seurannaksi ottaen huomioon näkemykset, joiden mukaan ehdotetun tiedotuksen jälkeen asian kanssa työskentelevälle kunnan ja valtion viranomaisten henkilöstölle järjestetään konkreettista koulutusta.

Suositus 6/2002

Kissojen ja koirien tuominen Pohjoismaasta toiseen (A 1265/miljö)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden hallituksille,

että se selvittäisi, tulisiko Pohjoismaiden kansalliset määräykset koirien ja kissojen maahantuonnista yhdenmukaistaa niiden liikkumisen helpottamiseksi Pohjoismaasta toiseen.

Suositus 7/2002

Rasismien ja muukalaisvihan torjuminen sekä integraation edistäminen työmarkkinoilla ja koulutuksessa (A 1299/medborgar)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden hallituksille,

että ne tekevät aloitteen siitä, että rasismi ja etninen monimuotoisuus olisivat pakollinen osa koulutusta henkilöillä, jotka työskentelevät koulutus- ja sosiaalisektoreilla, oikeuslaitoksessa ja muissa vastaavissa ammateissa, ja että aiheista järjestettäisiin myös täydennyskoulutusta. Tavoitteen tulee olla niin laaja, että kyseisissä ammattiryhmissä kehittyä monikulttuurista osaamista

että jokaisessa Pohjoismaassa olisi mahdollisuus opiskella pääaineena rasismia, kulttuurien välistä viestintää ja etnistä monimuotoisuutta korkea-asteen koulutuksessa

että ne kannustavat etnisiin vähemmistöihin kuuluvien opettajien rekrytointia maiden koulutuslaitoksiin ja päiväkodeihin

että se huolehtii siitä, että koulu täyttää tehtävänsä ja opettaa ihmisoikeuksia ja demokraattisia periaatteita lapsille ja nuorille

että ne kehottavat ja auttavat kansanopistoja ja opintoliittoja (vapaata sivistystyötä) sisällyttämään opetukseensa etnisen monimuotoisuuden ja rasismien vastustamisen ja kehottavat niitä motivoimaan etnisten vähemmistöjen edustajia osallistumaan kurssitoimintaan

että julkinen sektori näyttää esimerkkiä etnisiin vähemmistöihin kuuluvien henkilöiden rekrytoinnissa julkisalan työpaikkoihin. Tämä edellyttää muun muassa täydennyskoulutuksen järjestämistä julkissektorin henkilöstölle, johtajille, keskitason johtajille ja henkilöstöpäälliköille sekä työnvälittäjille, jotta taattaisiin etnisten vähemmistöjen osaamisen ja monimuotoisuusjohtamisen merkityksen optimaalinen ymmärtäminen. Hallitusten tulee edelleen huolehtia osaamisenarviointikeskusten perustamisesta, joiden puoleen etniset vähemmistöt voisivat kääntyä

että ne tekevät aloitteen työmarkkinaosapuolten ja hallituksen kolmikantaneuvotteiluista, joiden päämääränä on määrittää selvät tavoitteet etnisen monimuotoisuuden edistämiseksi työmarkkinoilla ja asettaa käyttöön tarvittavat välineet (konsultit, kokemustenvaihto yms.)

että yleisradioyhtiöt näyttävät hyvää esimerkkiä rasismien ja muukalaisvihan torjumisessa ja kulttuurisen monimuotoisuuden edistämisessä. Tämä edellyttää, että tunnustetaan monikulttuuristen medioiden tarve, mikä merkitsee muun muassa toimittajien täydennyskoulutusta ja harjoittelua, etnisiin vähemmistöihin kuuluvien

toimittajien palkkaamista, toimittajien ja siirtolaisjärjestöjen vuoropuhelua sekä etnisten vähemmistöjen äänen tuomista esille uutis- ja ohjelmatuotannoissa

että ne huolehtivat siitä, että asiaa koskevat viranomaiset tarkistavat toimittaja-koulutusten sisällön varmistaakseen, että niiden asiasisältöä ohjataan suuntaan, jossa painotetaan kulttuurien välistä viestintää ja etnistä monimuotoisuutta ja annetaan vivahteikas kuva etnisistä vähemmistöistä.

Suositus 8/2002

Strategia rasismiin ja muukalaisvihan torjumiseksi sekä integraation edistämiseksi (A 1299/medborgar)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että se huolehtii siitä, että pohjoismaisella tasolla laaditaan yhteiset määritelmät käsitteille, jotka ovat tärkeitä rasismi-, muukalaisviha-, rotusorto- ja integraatiokeskustelussa

että se perustaa yhteispohjoismaisen tietokannan asioista, jotka liittyvät rasismiin, muukalaisvihaan, rotusortoon, integraatioon ja monimuotoisuuteen, mukaan lukien luotettavan tietokannan muun muassa alan myönteisistä esimerkeistä, tutkimuksesta, lainsäädännöstä, valitusasteista, laitoksista, järjestöistä ja kansainvälisistä seikoista. Tietokannasta vastaavien tehtävänä on kerätä, rekisteröidä ja analysoida tietoa

että se tekee aloitteita yhteispohjoismaisiksi hankkeiksi, joissa tutkitaan rasismia, muukalaisvihaa, rotusortoa sekä integraatiota ja monimuotoisuutta, ja joilla lisätään alan tietämystä ja mahdollisesti luodaan pohja yhteispohjoismaisille toimille, ja että se lisää näiden hankkeiden tukea

että se järjestää pohjoismaisen seminaarin, jonka päätavoitteena on vaihtaa myönteisiä kokemuksia etniseen monimuotoisuuteen ja integraatioon liittyvästä työstä koulussa. Seminaariin osallistuisi muun muassa yksittäisten koulujen, kouluviranomaisten, vanhempainjärjestöjen ja siirtolaisjärjestöjen edustajia sekä asiantuntijoita, parlamentaarikkoja ja hallitusten edustajia. Tulokset eli dokumentoidut myönteiset esimerkit julkaistaan

että se järjestää pohjoismaisen seminaarin monimuotoisuusjohtamisesta (diversity management), jonka päätavoitteena on pohtia, mitä monimuotoisuusjohtamisella voidaan saavuttaa yrityksissä ja vaihtaa myönteisiä kokemuksia etniseen monimuotoisuuteen liittyvästä työstä työpaikoilla. Seminaariin osallistuisi muun muassa työmarkkinaosapuolten ja kansalaisjärjestöjen edustajia, parlamentaarikkoja ja hallitusten edustajia sekä alan asiantuntijoita. Tulokset eli dokumentoidut myönteiset esimerkit julkaistaan

että se tekee aloitteen pohjoismaiseksi viestikapulajärjestelmäksi sorron vastustamiseen ja etniseen monimuotoisuuteen liittyvissä asioissa. Järjestelmän tulee toimia Pohjoismaiden rajojen yli, muuta muutoin samoin kuin tanskalainen viestikapulajärjestelmä, josta Nævnet for Etnisk Ligestilling vastaa järjestäen muun muassa vuosittaisia viestikapulakonferensseja, joihin monet kansalaisjärjestöt osallistuvat

että se kehottaa Pohjoismaista lehtimieskeskusta (NJC) järjestämään säännöllisesti kursseja medioiden roolista ja vastuusta rasismia, muukalaisvihaa ja etnistä monimuotoisuutta koskevassa mielipiteenmuodostuksessa. Keskusta tulee myös kehottaa ja auttaa toteuttamaan alan tutkimusta.

Suositus 9/2002

Haitallinen verokilpailu (A 1300/näring)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että verolainsäädäntöehdotusten käsittelyn alkuvaiheessa varmistettaisiin, että virkamiehet saavat tietoa muiden Pohjoismaiden toimista

että koordinoidaan Pohjoismaiden osallistuminen haitallisen verokilpailun torjumista koskeviin EU- ja OECD-aloitteisiin

että Pohjoismaiden ministerineuvosto (talous- ja valtiovarainministerit) antaa elinkeinovaliokunnalle lyhyen vuotuisen tilanneraportin haitallisen verokilpailun torjuntaan liittyvistä aloitteista ja kysymyksistä, joita kuluneen vuoden aikana on pohdittu.

Suositus 10/2002 Haitallisen verokilpailun vastaiset toimet (A 1300/näring)

Pohjoismaiden neuvosto suositaa Pohjoismaiden hallituksille,

että kaikki Pohjoismaat pyrkivät täyttämään EU:n yritysverotusta koskevien menettelysääntöjen sekä haitallisen verokilpailun estämistä koskevan OECD-muistion tavoitteet ja vaatimukset

että lakiehdotuksia käsiteltäessä selvittäisiin, voivatko ne mahdollisesti johtaa haitalliseen verokilpailuun.

Suositus 11/2002 Elintarviketurvallisuuden parantaminen Pohjoismaissa (B 216/medborgar)

Pohjoismaiden neuvosto suositaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että se hyväksyy ministerineuvoston ehdotuksen *Elintarviketurvallisuuden parantaminen Pohjoismaissa – kansainvälinen vaikuttaminen ja kuluttajien vaikutusmahdollisuuksien edistäminen*, sekä sisällyttää siihen kansalais- ja kuluttajavaliokunnan mietinnössä esitetyt kommentit.

Suositus 12/2002 EU:n dioksiinipäätös (A 1287/miljö)

Pohjoismaiden neuvosto suositaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että se meneillään olevien kansallisten ja kansainvälisten aloitteiden tilanteen selvityksen pohjalta laatii elintarvikkeiden dioksiineja ja dioksiinin kaltaisia PCB-yhdisteitä koskevalle pohjoismaiselle yhteistyölle suuntaviivat seuraavien toimien avulla:

maatalouden, kalatalouden ja elintarvikealan yhteistyö ja muiden asianomaisten sektoreiden mukaan lukien ympäristösektorin mukaan ottaminen tarkoituksena päästä kokonaisnäkemykseen asiasta

yhteistyö Itämeren-maiden viranomaisten kanssa

yhteispohjoismaisten tarkastus- ja valvontaohjelmien laadinta

näytteenottomenetelmiin ja analyysitoimintaan liittyvien kysymysten selvittäminen pohjoismaiset suuntaviivat koetuloksista saatavan tiedon säilyttämistä varten riskinarviointia ja toksisuutta koskevan yhteispohjoismaisen tutkimuksen vahvistaminen.

Suositus 13/2002 Kaliningradin demokraattisen kehityksen tukeminen (A 1307/presidiet)

Pohjoismaiden neuvosto suositaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että se tekee aloitteen jonkinlaisen antaja- tai avustuskonferenssin järjestämiseksi tarkoituksena priorisoida ja koordinoita Kaliningradin tukemiseen pyrkivien hankkeiden ja ehdotusten paljoutta

että se edelleen toimii sen puolesta, että Kaliningradiin voitaisiin avata pohjoismainen tiedotustoimisto.

Suositus 14/2002

Karjalan tasavallan vesibuolto ja väestön terveydentila (A 1293/miljö)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

1) *että* se EU:n pohjoisen ulottuvuuden puitteissa edistäisi konkreettisten ympäristöaloitteiden tekemistä Karjalan tasavallassa sekä pyrkisi syventämään ja lisäämään yhteistyötä Karjalan tasavallan kanssa yhtenä pohjoisen ulottuvuuden kohdealueena

2) *että* se lähialueyhteistyössään syventäisi yhteistyötä Karjalan tasavallan kanssa ja osana työtä edistäisi Karjalan tasavallassa esiintyvän kansainvälisen toiminnan koordinoitua tehokkaamman toiminnan aikaansaamiseksi

edistäisi ja koordinoisi alueella toimivien verkostojen, esimerkiksi ystäväkunta- ja kansalaisjärjestöverkostojen, yhteistyötä laatisi pohjoismaisen ohjelman Karjalan tasavallassa aloitettaviksi toimenpiteiksi kiinnittäen huomiota muiden kansainvälisten organisaatioiden ja hallitusten rahallisiin panostuksiin hyödyntäisi NEFCO:ja ja muita pohjoismaisia rahoitusvälineitä Karjalan alueella toteuttaisi pienimuotoisia hankkeita Karjalan tasavallassa.

että se tekisi yhteistyötä Karjalan tasavallan paikallisten terveydenhoitoviranomaisten kanssa kansanterveyden parantamiseksi muun muassa

kartoittamalla tehtyjen selvitysten perusteella matalan pohjaveden käyttö juomavesilähteenä pyrkimällä parantamaan juomaveden käsittelyä

edistämällä pohjaveden käyttöä asutuskeskusten vesilähteenä edistämällä puhtaana juomaveden jakelua erityiskäyttäjille kuten lastensairaaloille

luomalla muun muassa tehtyjen selvitysten perusteella tiedotusohjelma juomaveden aiheuttamista sairauksista

vastaamalla tiedotusohjelman toteuttamisesta löytämällä keinoja varmistaa Karjalan väestön jodin- ja fluorinsaanti.

Suositus 15/2002

Suomalaishankkeet Karjalan tasavallassa (A 1293/miljö)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Suomen hallitukselle

että Suomen hallitus yksin tai yhdessä toisten Pohjoismaiden hallitusten kanssa pyrkii viemään päätökseen hallituksen rahoittamat keskeneräiset hankkeet.

Suositus 16/2002

Länsi-Pohjolan asema pohjoismaisessa yhteistyössä (A 1275/presidiet)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että se kartoittaisi systemaattisesti ajankohtaisia kysymyksiä, jotka liittyvät Länsi-Pohjolan asemaan pohjoismaisessa yhteistyössä, ja pyrkisi siten luomaan pohjaa vuonna 2003 käynnistettävälle Pohjoismaiden neuvoston ja Pohjoismaiden ministerineuvoston väliselle vuoropuhelulle vastaisen yhteistyön suunnasta ja priorisoinneista ja että ministerineuvosto tässä työssään ottaa huomioon ne näkemykset, jotka

käyvät ilmi puheenjohtajiston mietinnöstä koskien jäsen ehdotusta Kädenojennus Länsi-Pohjolle (A 1275/presidiet).

**Suositus 17/2002 Pohjoismainen lainsäädäntöyhteistyö (B 217/
medborgar)**

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,
että se hyväksyy Pohjoismaiden ministerineuvoston pohjoismaisen lainsäädäntöyhteistyön ohjelman ja periaatteet 2002–2005 sekä painopistealueita sisältävän toimintasuunnitelman pohjoismaiselle lakiyhteistyölle oikeussektorilla 2002–2003, ja sisällyttää niihin kansalais- ja kuluttajavaliokunnan kommentit sen mietinnön pohjalta.

**Suositus 18/2002 Tiedottaminen lainsäädännön seurauksista ja
viittaukset Pohjoismaiden lainsäädäntöön kansallisessa lainsäädäntötyössä (B 217/
medborgar)**

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden hallituksille,
että ne sisällyttävät uusiin lakiesityksiin viittauksen muiden Pohjoismaiden vastaavaan lainsäädäntöön, kun esitykset esitellään ja käsitellään kansallisissa parlamenteissa, ja tiedottavat lakien mahdollisista seurauksista muille Pohjoismaille.

Suositus 19/2002 Ihmiskauppa (A 1302/medborgar)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,
että kaikkien Pohjoismaiden poliisissa ja tuomioistuimissa toteutetaan ja koordinoidaan sellaisten ammattiryhmien koulutus- ja täydennyskoulutustoimia, jotka joutuvat tekemisiin ihmiskaupan uhreiksi joutuneiden naisten kanssa
että se tekee aloitteen pohjoismaiseksi tueksi ja toiminnaksi, joilla pyritään kehittämään elinkeinoelämää ja järjestämään koulutusta naisten parissa Venäjällä ja Baltian maissa.

**Suositus 20/2002 Ihmiskaupan ubrien oleskeluluvat (A 1302/
medborgar)**

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden hallituksille,
että ihmiskaupan uhrilla, jonka henki ja terveys ovat vaarassa, tulee olla mahdollisuus yksilölliseen oleskelulupakäsittelyyn. Mikäli luvan myöntäminen on perusteltua, myös sen tulee perustua humanitäärisiin syihin tai suojelun tarpeeseen YK:n sopimusten mukaisesti.

**Suositus 21/2002 Korruption ja rahanpesun torjuminen (A 1310/
medborgar)**

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,
että se pyrkii kehittämään yhteisiä toimia korruption ja rahanpesun kitkemiseksi

Pohjoismaista. Seuraavia toimia selvitetään:

— yhteispohjoismaisen koulutuksen järjestäminen rahanpesun ja korruption asiantuntijoille mukaan lukien mainittujen alojen yhteispohjoismainen poliisikoulutus

— Pohjoismaiden hallitukset kehittävät kansallisia toimia korruptioon sekaantuneiden henkilöiden ja yritysten rekisteröimiseksi ja tietojen vaihtamiseksi Pohjoismaiden kesken.

että se raportoi neuvostolle vuoden 2003 loppuun mennessä maiden hallitusten toteuttamista toimista

että se rakentaa pohjoismaisen rintaman korruption ja veroparatiisien vastaisessa kansainvälisessä yhteistyössä.

Suositus 22/2002 Poliisin rooli ja poliisien erityiskoulutus (1311/medborgar)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että se laatii yhteispohjoismaisen määritelmän poliisin roolista

että se käynnistäisi yhteistyön poliisin asiantuntijoiden yhteisen koulutuksen toteuttamiseksi muun muassa ihmiskaupan, huumeiden ja rahanpesun alueilla.

Suositus 23/2002 Pienten diagnoosiryhmien potilasyhdistykset (A 1278/välfärd)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että se selvittäisi, miten pienten pohjoismaisten potilas- ja vammaisjärjestöjen tuki voitaisiin toteuttaa, jotta se parantaisi pienten diagnoosiryhmien mahdollisuuksia tehdä pohjoismaista yhteistyötä.

Suositus 24/2002 Pohjoismaiden välinen telelääketiede (A 1283/välfärd)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että se selvittäisi Pohjoismaiden rajat ylittävän telelääketieteen käytön juridiset esteet ja tekisi ehdotuksia niiden poistamiseksi.

Suositus 25/2002 Pohjoismaiden terveydenhoitojärjestelmä (A 1308/välfärd)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että se selvittäisi Pohjoismaiden eri hoitotakuujärjestelmät ja niiden toimivuuden käytännössä

että se selvittäisi, millä muilla tavoin voitaisiin taata kansalaisille, että he saavat tasavertaisesti riittävän nopeaa hoitoa

että se selvittäisi, onko mahdollista perustaa yhteispohjoismaisia erikoissairaanhoidokeskuksia pieniä diagnoosiryhmiä varten.

Suositus 26/2002***Eristäytyneissä uskonnollisissa yhteisöissä kasvaneiden lasten ja nuorten auttaminen (A 1285/välfärd)***

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,
että se ryhtyy kartoittamaan, kuinka paljon ja minkä tyyppisiä eristäytyneitä uskonnollisia yhteisöjä Pohjoismaissa on
että se koordinoisi eristäytyneissä uskonnollisissa yhteisöissä kasvaneiden lasten ja nuorten avuntarpeen ja levittäisi siitä tietoa.

Suositus 27/2002***Pohjoismainen kulttuuripolitiikka ja kulttuuritilat (A 1304/kultur)***

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,
että Pohjoismaiden ministerineuvosto (kulttuuriministerit) keskustelee tulevan pohjoismaisen kulttuuripolitiikan periaatteista sekä kansallisesta ja yhteispohjoismaisesta tuesta taiteelle ottaen huomioon tässä ehdotuksessa esitetyt näkemykset, ja että Pohjoismaiden ministerineuvosto (kulttuuriministerit) näin luo pohjan keskusteluille Pohjoismaiden neuvoston (kulttuuri- ja koulutusvaliokunta) kanssa kokouksessa neuvoston vuoden 2003 istunnon yhteydessä
että se kehottaa tilastokeskuksia laatimaan vertailevat pohjoismaiset kulttuuritilat, jotka voidaan julkaista.

Suositus 28/2002***Sopimuslisenssijärjestelmän kansainvälinen soveltaminen kulttuurin alalla (A 1304/kultur)***

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden hallituksille,
että ne pyrkisivät siihen, että sopimuslisenssijärjestelmää sovelletaan EU:ssa ja että EU vaatii järjestelmän käyttämistä kansainvälisesti WTO:ssa ja WIPO:ssa.

Suositus 29/2002***Pohjoismaiden ministerineuvoston vapaaehtois-
sektoria koskevan yhteistyöstrategian arviointi
(A 1306/kultur)***

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,
että se arvioisi vapaaehtoissektoria koskevan yhteistyöstrategiansa tässä ehdotuksessa esitettyjen näkemysten mukaisesti
että se toteuttaisi tutkimusohjelman, jossa analysoidaan vapaaehtoissektorin toiminnan historiallista merkitystä pohjoismaisille hyvinvointiyhteiskunnille sekä pohjoismaisten yhteiskuntien muutosta ja vapaaehtoissektorin roolia tulevaisuudessa.

Suositus 30/2002***Pohjoismainen muotoilu (A 1280/kultur)***

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,
että se laatisi nykyisten pohjoismaisten tukijärjestelmien, näyttelytoiminnan ja alan laitosten välille verkostoitumisstrategian pohjoismaisen muotoilun markkinoinnin edistämiseksi.

Suositus 31/2002***Pohjoismaiden ministerineuvoston (tietotekniikkaministerit) strategia ja toimintasuunnitelma 2002–2004 (B 218/näring)***

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,
että Pohjoismaiden ministerineuvosto toteuttaa ministerineuvoston ehdotuksen B 218/näring sisällyttäen siihen elinkeinovaliokunnan näkemykset vuosien 2002–2004 strategian ja toimintasuunnitelman täytäntöönpanosta ja kiinnittäen erityistä huomiota suosituksiin 11/2000/näring, Pohjoismaiden IT-infrastruktuuritutkimus, sähköinen kauppa (digitaalinen allekirjoitus) ja salaussäännöt, sekä 13/2000/näring, Tietotekniikan käyttö kansalaisdemokratiaan kannustamisessa.

Suositus 32/2002***Yleisradiokanavat ja digitalisointi (A 1244/kultur)***

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden hallituksille,
että ne pyrkisivät kehittämään sekä yhteispohjoismaisia että kansallisia ratkaisuja, jotka parantaisivat pohjoismaalaisten mahdollisuuksia vastaanottaa muiden Pohjoismaiden yleisradiolähetyksiä
että ne jo hyvissä ajoin ennen analogisten lähetysten lakkauttamista neuvottelisivat tekijänoikeuskysymysten ratkaisemisesta ja pyrkisivät saattamaan kaikki tekijänoikeuksia ja tekniikkaa koskevat sopimukset voimaan vähintään kaksi vuotta ennen analogisten lähetysten lopettamista.

Suositus 33/2002***Pohjoismaiden kieliyhteys (A 1279/kultur)***

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,
että perustetaan erityinen elin vastaamaan pohjoismaisesta kieliyhteydestä ja varmistetaan, että kyseinen elin laatii toimintaohjelmia pohjoismaisen kieliyhteyden vaalimiseksi ja kehittämiseksi vastaisuudessa
että pohditaan, miten voitaisiin rahoittaa pohjoismaisia lehtoraatteja Pohjoismaiden korkea-asteen oppilaitoksissa
että pyritään tuomaan opetukseen pohjoismaiden ulottuvuus perustamalla etupäässä kouluille suunnattu kieli- ja kulttuuriportaali, jolta löytyy linkkejä kieli-, kulttuuri- ja opetusaiheisille Internet-sivuille
että jatketaan ja lisätään oppimateriaalin kehittämisen rahoitusta sellaisessa muodossa kuin se tällä hetkellä tapahtuu Nordmälin puitteissa esimerkiksi perustamalla kielenopetuksen oppimateriaalirahasto (mahdollisesti Internetiin)
että varmistetaan, että pohjoismaisten sanakirjahankkeiden toistaiseksi vielä hajanaiset tulokset (esim. NordtermNet ja NordtermBanken) kerätään elektroniseen sanakirjaan, joka julkaistaan Internetissä
että laajennetaan muiden kieliteknologisten apuvälineiden kehittämisyyhteistyötä (käännös-, oikeinkirjoitus- ja kielentarkistusohjelmat, puhe- ja tekstipankit jne.).

Suositus 34/2002***Pohjoismaisen kieliyhteyden tuntemus (A 1279/kultur)***

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden hallituksille,
että ne varmistaisivat koulujen opetussuunnitelmien avulla koululaisten skandinaavisten kielten, Länsi-Pohjolan kielten ja suomen kielen tuntemuksen. Mainittu-

jen kielten opetus voidaan yhdistää esimerkiksi äidinkielen opetukseen mutta myös kulttuurin ja historian opetukseen sekä erilaiseen kulttuuritoimintaan. Lisäksi voidaan käyttää muilla pohjoismaisilla kielillä kirjoitettua oppimateriaalia

että opettajakoulutuksessa vaaditaan tiettyä pohjoismaisten kielten ja Pohjoismaiden kulttuurin tuntemusta.

Suositus 35/2002

Ammattikirjallisuuden tuottaminen elektronisessa muodossa näkövammaisille (A 1292/välfärd)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden hallituksille,

että se tutustuu Pohjoismaiden ja itsehallintoalueiden lainsäädäntöön ja ehdottaa tarpeellisia muutoksia, jotta näkövammaisille voidaan turvata tasavertainen mahdollisuus saada hengentuotteita luettavassa muodossa eli elektronisesti

että se tekee voitavansa, jotta erikoiskirjastojen tuottamien elektronisten kirjojen salauskoodeista luovuttaisiin, jolloin näkövammaiset voisivat hankkia elektronisia julkaisuja muista maista

että se tekee voitavansa, jotta kaupallisille elektronisille kirjoille luotaisiin tai kehitettäisiin kansalliset standardit.

Suositus 36/2002

Tuki- ja vaihto-ohjelmat koulutuksen alalla (B 211/kultur)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että se toteuttaa Pohjoismaiden ministerineuvoston tuki- ja vaihto-ohjelmien kehityssuunnitelman koulutuksen alalla ottaen huomioon valiokunnan tässä mie-tinnössä esittämät huomautukset.

Suositus 37/2002

Nuorten pohjoismaiset koulutusmahdollisuudet (A 1289/kultur)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että Pohjoismaiden ministerineuvosto yhdessä Pohjoismaiden hallitusten kanssa tiedottaa lukioasteen koulutuksen molemminpuolista hyväksymistä koskevasta sopimuksesta ja mahdollisuudesta pohjoismaiseen kouluvuoteen niin, että oppilaitosten opinto-ohjaajat ja toisessa Pohjoismaassa hankitun tutkinnon hyväksymisestä vastuussa olevat henkilöt tuntisivat asian kunnolla

että järjestetään Pohjoismaiden nuorisolle suunnattu tiedotuskampanja pohjoismaisesta kouluvuodesta

että Pohjoismaiden ministerineuvosto selvittää nuorten taloudelliset edellytykset hyödyntää aikaisempaa suuremman määrän mahdollisuutta pohjoismaiseen kouluvuoteen

että Pohjoismaiden ministerineuvosto viimeistään vuoden 2003 istunnossa tekee selkoa päätöksen seurantoimista.

Suositus 38/2002

Korkea-asteen tutkintojen vastaavuus Pohjoismaissa (A 1305/kultur)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden hallituksille,

että ne uusivat Sigunan sopimuksen sen sijaan, että korvaisivat sen julistuksella,

ja tekevät uuden päätöksen tutkintojen vastaavuudesta ja tutkintojen molemminpuolisesta hyväksymisestä Pohjoismaissa, eli korvaavat ministerineuvoston vuoden 1975 päätöksen uudella sopimuksella, jossa poliittiset tavoitteet ulottuvat pitemmälle kuin nykyisessä Sigtunan sopimuksessa, joka ei kata kaikkea korkea-asteen koulutusta

että ne sisällyttävät työhön ehdotukset, jotka on esitetty raportissa ”Tentamensgiltighet (Sigtunaavtalet 1975)”, ANP 2001:723

että ne lisäävät tiedotusta pohjoismaisesta tutkintojen vastaavuudesta sekä opiskelijoille että tutkintoja ja opintosuorituksia hallinnoiville ja hyväksyville henkilöille.

Suositus 39/2002

Valkoinen kirja Pohjolan kehittämistä kansainvälisesti johtavaksi tutkimus- ja innovaatioalueeksi (B 212/kultur)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että se laatii ”valkoisen kirjan” Pohjolan kehittämistä kansainvälisesti johtavaksi tutkimus- ja elinkeinoalueeksi.

Suositus 40/2002

Pohjoismaisen yhteistyön budjetti vuodelle 2003 (B 213/p; C 2)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että se seuraa uutta budjettiprosessia sen mukaisesti kuin Pohjoismaiden neuvosto vuoden 2001 istunnossa esitti ministerineuvoston ehdotuksen B 204/p (budjettianalyysi) pohjalta

että päätös budjettikohtiin 1-2203-2 *Strategiset ja kulttuuripoliittiset panostukset* sekä 4-0445-2 *Ministerineuvoston strategiset hankkeet* kuuluvien varojen käytöstä tehdään Pohjoismaiden neuvoston suositusten ja poliittisten etusijaistusten mukaisesti sekä niitä näkemyksiä noudattaen, jotka käyvät ilmi Pohjoismaiden neuvoston ja ministerineuvoston budjetin suuntaviivoista käymästä vuoropuhelusta ja neuvonpidosta

että ministerineuvosto priorisoi budjettikohtiin 1-2203-2 *Strategiset ja kulttuuripoliittiset panostukset* ja 4-0445-1 *Ministerineuvoston strategiset hankkeet* kuuluvien varojen käytössä eri kulttuurien välistä yhteistyötä ja molemminpuolista kunnioitusta edistävää toimintaa sekä muukalaisvihan ja rasismien vastaista toimintaa Pohjoismaissa.

että ministerineuvosto tulevassa budjettityössään jatkaa myönteistä kehitystä konkretisoimalla yksittäisten budjettikohtien sisältöä, jotta projekteihin ja tukijärjestelmiin varattujen, käyttämättä jääneiden varojen osuutta saataisiin pienennettyä entisestään.

että ministerineuvoston strategiaan hankkeisiin varatussa budjettikohdassa ja asiaankuuluvien sektoreiden budjettikohdissa ministerineuvosto priorisoi toimenpiteitä, joilla pyritään poistamaan rajaesteitä sen mukaisesti, kuin Pohjoismaiden neuvosto toteaa ministerineuvoston ehdotusta B 215/p (pohjoismaalaisten oikeuksia koskevan raportin seuranta) koskevassa mietinnössään

että ministerineuvosto myös vuoden 2004 budjettityössään ottaa huomioon strategia-asiakirjan *Uusi pohjoismainen päiväjärjestys* priorisoinnit, joita ovat

tekninen kehitys, erityisesti tietoyhteiskunnan kehittyminen ja pohjoismainen huippututkimus hyvinvointi, mukaan lukien pohjoismaalaisten oikeudet ja mahdol-

lisuudet asua, työskennellä ja opiskella muissa Pohjoismaissa sekä väestö- ja siirtolaisuuskysymykset

pohjoismaiset sisämarkkinat, mukaan lukien yhteistyö rajaesteiden poistamiseksi

yhteistyö naapurimaiden ja -alueiden kanssa

ympäristö ja kestävä kehitys

että ministerineuvosto vuoden 2004 budjettityössään ottaa huomioon neuvoston suositusten sekä ajankohtaisten strategioiden ja toimintasuunnitelmien budjettivai-
kutukset vuoden 2003 pohjoismaisen yhteistyön toimintasuunnitelmaa (C 2) koske-
van ministerineuvoston selonteon mukaisesti

sekä

että se puheenjohtajiston kommenttien mukaisesti vuoden 2004 budjetissa
priorisoi erityisesti seuraavia toiminta-aloja:

*pohjoismaisten kielten ymmärtäminen ja kulttuurinen yhteenkuuluvuus, lapsil-
le ja nuorille suunnatut toimet mukaan lukien*

*yhteispohjoismainen toiminta EU:n pohjoisen ulottuvuuden puitteissa sekä toi-
mien lisääminen Pohjolan lähialueiden kanssa tehtävässä yhteistyössä siviilikrii-
sinhallintahenkilöstön yhteispohjoismainen kouluttaminen työn jatkaminen Poh-
joismaiden rajaesteiden poistamiseksi*

*lisäpanostus päihteiden (sekä alkoholin että huumeiden) väärinkäytön vähen-
tämiseksi Pohjoismaissa ja sen lähialueilla*

Puheenjohtajisto ehdottaa yleisistunnolle, että se päättäisi muuttaa vuoden 2003
budjettia seuraavilta osin verrattuna ministerineuvoston ehdotukseen:

Lisätään seuraavia määrärahoja (tuhatta Tanskan kruunua):

2-2540-1	Pohjoismainen kielineuvosto	82
2-2542-1	Pohjoismaiset kieli- ja kirjallisuuskurssit	100
2-2543-1	Pohjoismainen kieliyhteistyö	550
2-2532-2	Nordplus	500
2-2522-2	Aikuiskoulutuksen ja vapaan sivistystyön pohjoismainen yhteistyö (FOVU),	390
3-6110-1	Projektimäärärahat – alueellinen yhteistyö	400
4-4110-1	Projektimäärärahat – työmarkkinat ja ympäristö	250
4-4510-1	Projektimäärärahat – huumeiyhteistyö	225
5-1030-1	Haloo Pohjola	500
	Lisäys yhteensä	2.997

Supistetaan seuraavia määrärahoja:

5-0445-1	Ministerineuvoston strategiset hankkeet	2.997
	Supistukset yhteensä	2.997

Seuraavien määrärahojen kohdentaminen:

3-0830-1	Demokratia ja kansalaispolitiikka	2000
	Tarttuvien sukupuolitautilien, hivin ja aidsin torjunta	1000
5-445-1	Ministerineuvoston strategiset hankkeet	
	Toiminta rasismien ja muukalaisvihan torjumiseksi	1000
1-2203-2	Strategiset kulttuuripanostukset	
	Toiminta eri kulttuurien välisen yhteistyön ja molemminpuolisen kunnioituksen puolesta ja muukalaisvihaa ja rasismia vastaan	1000

Suositus 41/2002**Pohjoismainen tutkimustuki ja Pohjoismaiden neuvoston sisäinen budjettityö (A 1303/kk)**

Pohjoismaiden neuvosto suosittelee Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että se harkitsee menetelmiä, joiden avulla Pohjoismaiden neuvoston asiaan kuuluvat elimet voidaan ottaa mukaan yleisiin poliittisiin pohdintoihin pohjoismaisen tutkimustuen painopistealueista

että se tulevassa pohjoismaisessa tutkimusyhteistyössä ottaa huomioon NIFUn raportissa mainitut arviointia, raportointia ja päätöksentekoa koskevat parannusehdotukset.

Pohjoismaiden ministerineuvosto ja Pohjoismainen tiedepoliittinen neuvosto miettivät, miten esimerkiksi NIFUn raportissa esitetyillä ja komiteaehdotuksessa mainituilla päätöksentekoprosessin muutoksilla voidaan parantaa synergiavaikutuksia kansallisten tutkimusohjelmien kanssa ja näin edistää kytkentää pohjoismaisiin tutkimusvaroihin ja tutkimusvarojen hyödyntämistä.

Lausunto**Lausunto 1/2002****Valtiontilintarkastajien tilintarkastuskertomus Pohjoismaiden neuvostolle ja Pohjoismaiden ministerineuvostolle Pohjoismaisen kulttuurirahaston toiminnasta vuonna 2001 mukaan lukien Pohjoismaisen kulttuurirahaston toimintakertomus (C 5/kk)**

Pohjoismaiden neuvosto esittää Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että rahaston sihteeristö toteuttaa valtiontilintarkastajien ehdottamat muutokset.

Sisäiset päätökset**Sisäinen päätös 1/2002****Maailmanlaajuiset toimijat (A 1248/euro)**

Pohjoismaiden neuvosto päättää,

että Pohjoismaiden neuvosto mahdollisuuksien mukaan poistaa Pohjoismaiden ministerineuvoston suunnitelmia ja ohjelmia koskevat suositukset ohjelmien toimeenpanon jälkeen. Taustalla on toive toimintasuunnitelmien toteuttamista koskevista vuotuisista raporteista.

että Pohjoismaiden neuvosto järjestää työnsä siten, että neuvoston elimet voivat vaihtaa vastaavien ministerineuvostojen kanssa tietoja suunnitelmista ja ohjelmista sekä niitä koskevista vuotuisista raporteista.

Sisäinen päätös 2/2002**Pohjoismaiden neuvoston toimittajastipendin aike vuonna 2003 (A 1299/medborgar)**

Pohjoismaiden neuvosto päättää,

että vuonna 2003 Pohjoismaiden neuvoston toimittajastipendin aiheena on rasmin ja muukalaisvihan torjunta sekä integraatio ja etninen monimuotoisuus, ja että aihepiiriin kuuluvat laadukkaat hakemukset asetetaan etusijalle stipendin saajia valittaessa.

Pohjoismaiden neuvosto päättää,

että se yhdessä Itämeren valtioiden neuvoston asettaman demokraattista kehitystä valvovan valtuutetun kanssa ottaa esille kysymyksen kansalaisjärjestöjen yhteistyömahdollisuuksista

että se pyytää Itämeren parlamentaarikkokonferenssin pysyvää komiteaa edistämään kansalaisjärjestöjen yhteistyömahdollisuuksia

että se tekee aloitteen pyrkiä laajentamaan parlamentaarista yhteistyötä hyvään hallintoon liittyvissä asioissa, kuten tehokas hallinto, hyvin toimivat instituutiot ja lakien soveltaminen sekä uudistukset muun muassa oikeusturvan, verolainsäädännön vakauden ja kiinteistöoikeuden aloilla

että Pohjoismaiden neuvostoa pysyvässä komiteassa edustavat jäsenet esittelevät tämän mietinnön pysyvälle komitealle, jotta komitea voisi pohtia, millaiseksi se toivoo roolinsa muodostuvan työtä jatkettaessa.

Edelleen tarkastuskomitea ehdottaa Pohjoismaiden neuvostolle,

että se pohtii, miten sisäistä budjettityötä voidaan parantaa, niin että Pohjoismaiden neuvoston tulevaisuuden suunnitelmat perustuisivat asianomaisten valiokuntien poliittisille arvioille.

Päätökset olla ryhtymättä toimenpiteisiin

- 1 Jäsen ehdotus globalisaatiokehityksen pohjoismaisesta raportoinnista (A 1248/euro)
- 2 Jäsen ehdotus siirtymisestä euron käyttöön pohjoismaisena budjettivaluuttana (A1281/presidiet)
- 3 Jäsen ehdotus pohjoismais-balttilaisen työmarkkinayhteistyön kehittämisestä (A 1288/näring)
- 4 Jäsen ehdotus ay-tiedon välittämisestä liiketoiminnan siirron yhteydessä (A 1288/näring)
- 5 Jäsen ehdotus sen selvittämiseksi, miten yhteisen valuutan puuttuminen vaikuttaa pohjoismaiseen yhteistyöhön (A 1273/näring)
- 6 Jäsen ehdotus avointen yhteiskuntien arvoa käsittelevästä pohjoismaisesta kampanjasta A 1271/medborgare

Päätökset olla ryhtymättä toimiin sellaisten jäsen ehdotusten osalta, jotka on muutettu valiokuntaehdotuksiksi

A 1274/medborgar

Jäsen ehdotus ihmiskaupasta (ks. A 1302/medborgar)

A 1286/medborgar

Jäsen ehdotus koskien Pohjoismaiden vastuuta ihmiskaupan uhreiksi joutuneista naisista

A 1291/medborgar

Jäsen ehdotus koskien poliisivoimia pohjoismaisesta näkökulmasta

A 1296/medborgar

Jäsen ehdotus yhteispohjoismaisista toimista korruption sekä siihen liittyvän järjestäytyneen rikollisuuden ja rahanpesun torjumiseksi

Muut päätökset

1 Pohjoismaisen elokuvapalkinnon perustaminen (A 1276/presidiet)

Puheenjohtajisto esittää, että pohjoismainen elokuvapalkinto jaetaan Pohjoismaiden neuvoston istunnon yhteydessä vuonna 2002 ja että asiasta tiedotetaan pikimmiten ministerineuvostolle kirjeitse.

Puheenjohtajisto jättää tässä vaiheessa välimietinnön koskien jäsenehdotusta pohjoismaisen elokuvapalkinnon perustamista (A 1276/presidiet). Puheenjohtajisto jättää neuvostolle jäsenehdotusta koskevan mietinnön päätösehdotuksineen siinä vaiheessa, kun neuvoston kaikkia palkintoja koskeva kokonaisstrategia on laadittu ja vuoden 2002 elokuvapalkinnosta on saatu kokemuksia.

Päätökset palauttamisesta valiokunnille ja puheenjohtajistolle

- 1 Valiokuntaehdotus pohjoismaiseksi toimiksi tutkijoiden neuvonannon vaikutusten tehostamiseksi muun muassa kalastuskiintiötä koskevassa päätöksenteossa (A 1301/miljö)*
- 2 Jäsenehdotus avoimuudesta ja parlamentaarisen vaikutusvallan lisäämisestä asevientipolitiikassa (A 1295/presidiet)*

Esitykset ja suositukset kronologisessa numerojärjestyksessä

A 1244/kultur	Jäsenehdotus pohjoismaisesta tv-yhteistyöstä (tekijöinä Elver Jonsson (fp) ym.)	Suositus 32/2002
A 1248/euro	Jäsenehdotus globalisaatiokehityksen pohjoismaisesta raportoinnista	Ei toimenpiteitä Sisäinen päätös 1/2002
A 1265/miljö	Jäsenehdotus koirien ja kissojen tuomisesta Ruotsiin ja Norjaan (tekijöinä Pehr Löf ym.)	Suositus 6/2002
A 1271/medb	Jäsenehdotus avointen yhteiskuntien arvoa käsittelevästä pohjoismaisesta kampanjasta (tekijänä Pohjoismaiden neuvoston konservatiivinen ryhmä)	Ei toimenpiteitä
A 1273/näring	Jäsenehdotus sen selvittämiseksi, miten yhteisen valuutan puuttuminen vaikuttaa pohjoismaiseen yhteistyöhön (tekijänä Pohjoismaiden neuvoston konservatiivinen ryhmä)	Ei toimenpiteitä
A 1274/medb	Jäsenehdotus ihmiskaupasta (Tekijänä Pohjoismaiden neuvoston keskiryhmä)	Ei toimenpiteitä
A 1275/presidiet	Jäsenehdotus kädenojennuksesta Länsi-Pohjolle (tekijänä Pohjoismaiden neuvoston keskiryhmä)	Suositus 16/2002
A 1276/presidiet	Jäsenehdotus pohjoismaisen elokuvapalkinnon perustamisesta (tekijänä Pohjoismaiden neuvoston sosiaalidemokraattinen ryhmä)	Muut päätökset 1
A 1277/näring	Valiokuntaehdotus EU:n aluepolitiikasta (tekijänä Eurooppa-valiokunta)	Esitys 2/2002

A 1278/välfärd	Jäsenehdotus pienten diagnoosiryhmien potilasyhdistysten mahdollisuuksista toimia pohjoismaiselta pohjalta	Suos. 23/2002
A 1279/kultur	Jäsenehdotus pohjoismaisen kieliyhteyden vaalimisesta (tekijänä Pohjoismaiden neuvoston sosiaalidemokraattinen ryhmä)	Suositus 33/2002 Suositus 34/2002
A 1280/kultur	Jäsenehdotus yhteisistä toimista pohjoismaisen muotoilun edistämiseksi (tekijänä Pohjoismaiden neuvoston sosiaalidemokraattinen ryhmä)	Suositus 30/2002
A 1281/presidiet	Jäsenehdotus siirtymisestä euron käyttöön pohjoismaisena budjettivaluuttana (tekijänä Pehr Löfv)	Ei toimenpiteitä
A 1282/presidiet	Puheenjohtajiston ehdotus yksityishenkilöiden palvelumaksujen alentamisesta Pohjoismaiden välisissä rahansiirroissa	Esitys 1/2002
A 1283/välfärd	Jäsenehdotus pohjoismaisten säännösten koordinoinnista telelääketieteen käytön mahdollistamiseksi Pohjoismaiden välillä (tekijänä Pohjoismaiden neuvoston keskiryhmä)	Suositus 24/2002
A 1284/näring	Jäsenehdotus pohjoismais-balttilaisen työmarkkinayhteistyön kehittämisestä (tekijänä Pohjoismaiden neuvoston vasemmistososialistinen vihreä ryhmä)	Ei toimenpiteitä
A 1285/välfärd	Jäsenehdotus eristäytyneissä uskonnollisissa yhteisöissä kasvaneiden lasten ja nuorten auttamiseksi (tekijänä Pohjoismaiden neuvoston sosiaalidemokraattinen ryhmä)	Suositus 26/2002
A 1286/medb	Jäsenehdotus koskien Pohjoismaiden vastuuta ihmiskaupan uhreiksi joutuneista naisista	Ei toimenpiteitä
A 1287/miljö	Jäsenehdotus EU:n dioksiinipäätöksestä (tekijänä Pohjoismaiden neuvoston sosiaalidemokraattinen ryhmä)	Suositus 12/2002
A 1288/näring	Ay-tiedon välittäminen elinkeinotoiminnan siirron yhteydessä (tekijänä Pohjoismaiden neuvoston vasemmistososialistinen vihreä ryhmä)	Ei toimenpiteitä
A 1289/kultur	Jäsenehdotus koskien tiedottamista nuorten koulutusmahdollisuuksista koko Pohjolassa, muun muassa ”pohjoismaisesta kouluvuodesta” (tekijänä Pohjoismaiden neuvoston vasemmistososialistinen vihreä ryhmä)	Suositus 37/2002
A 1291/medb	Jäsenehdotus poliisivoimista pohjoismaisesta näkökulmasta	Ei toimenpiteitä
A 1292/välfärd	Jäsenehdotus yhteispohjoismaisista toimista ammattikirjallisuuden tuottamiseksi elektronisessa muodossa näkövammaisille opiskelijoille (tekijänä Pohjoismaiden neuvoston vasemmistososialistinen vihreä ryhmä)	Suos. 35/2002
A 1293/miljö	Valiokuntaehdotus pohjoismaisiksi toimiksi Karjalan tasavallan vesihuollon ja väestön	

	terveydentilan edistämiseksi (tekijänä Pohjoismaiden neuvoston ympäristö- ja luonnonvaravaliokunta)	Suositus 14/2002 Suositus 15/2002
A 1296/medb	Jäsen ehdotus yhteispohjoismaisista toimista korruption sekä siihen liittyvän järjestäytyneen rikollisuuden ja rahanpesun torjumiseksi	Ei toimenpiteitä
A 1295/presidiet	Jäsen ehdotus avoimuudesta ja parlamenttien vaikutusvallan lisäämisestä asevientipolitiikassa (tekijänä Pohjoismaiden neuvoston vasemmistososialistinen vihreä ryhmä)	Päätös palauttamisesta
A 1299/medb	Valiokuntaehdotus toimista rasismien ja muukalaisvihän torjumiseksi sekä integraation edistämiseksi (laatijana rasismia, muukalaisvihaa ja integraatiota käsittelevä työryhmä)	Suositus 7/2002 Suositus 8/2002 Sisäinen päätös 2/2002
A 1300/näring	Valiokuntaehdotus haitallisesta verokilpailusta Pohjoismaiden näkökulmasta	Suositus 9/2002 Suositus 10/2002
A 1301/miljö	Valiokuntaehdotus pohjoismaisista toimista tutkijoiden neuvonannon vaikutusten tehostamiseksi muun muassa kalastuskiintiöitä koskevassa päätöksenteossa	Päätös palauttamisesta
A 1302/medb	Valiokuntaehdotus koskien ihmiskaupan vastaisia toimia ja Pohjoismaiden vastuuta ihmiskaupan uhreista	Suositus 19/2002 Suositus 20/2002
A 1303/kk	Komiteaehdotus pohjoismaista tutkimustukea ja Pohjoismaiden neuvoston sisäistä budjettityötä koskevasta päätöksenteosta	Suositus 41/2002 Sisäinen päätös 4/2002
A 1304/kultur	Valiokuntaehdotus pohjoismaisesta kulttuuripolitiikasta	Suositus 27/2002 Suositus 28/2002
A 1305/kultur	Valiokuntaehdotus korkea-asteen opiskelijoiden liikkuvuudesta	Suositus 38/2002
A 1306/kultur	Valiokuntaehdotus Pohjoismaiden ministerineuvoston vapaaehtoissektoria koskevan yhteistyöstrategian arvioinnista	Suositus 29/2002
A 1307/presidiet	Puheenjohtajiston ehdotus Kaliningradin demokraattisen kehityksen tukemisesta	Suositus 13/2002 Sisäinen päätös 3/2002
A 1308/välfärd	Valiokuntaehdotus Pohjoismaiden terveydenhuoltojärjestelmien turvaamiseksi	Suositus 25/2002
A 1310/medb	Valiokuntaehdotus yhteispohjoismaisista toimista korruption sekä siihen liittyvän järjestäytyneen rikollisuuden ja rahanpesun torjumiseksi	Suositus 21/2002
A 1311/medb	Valiokuntaehdotus poliisivoimista pohjoismaisesta näkökulmasta	Suositus 22/2002
B 211/kultur	Ministerineuvoston ehdotus suunnitelmaksi Pohjoismaiden ministerineuvoston tuki- ja vaihto-ohjelmien kehittämiseksi koulutuksen alalla	Suositus 36/2002

B 212/kultur	Ministerineuvoston ehdotus Pohjolan kehittämistä kansainvälisesti johtavaksi tutkimus- ja innovaatioalueeksi	Suositus 39/2002
B 213/presidiet; C 2	Ministerineuvoston ehdotus vuoden 2003 pohjoismaisen yhteistyön talousarvioksi sekä selonteko pohjoismaisen yhteistyön suunnitelmista	Suositus 40/2002
B 214/välfärd	Ministerineuvoston ehdotus liikuntarajoitteisten rajaesteitä kartoittaneen Fri rörlighet för alla -raportin seurantasuunnitelma	Suositus 5/2002
B 215/presidiet	Ministerineuvoston ehdotus Pohjoismaalaisten oikeudet -raportin seurannaksi	Suositus 3/2002
B 216/ medborgar	Ministerineuvoston ehdotus elintarviketurvallisuuden parantamiseksi Pohjoismaissa – kansainvälinen vaikuttaminen ja kuluttajien vaikutusmahdollisuuksien edistäminen	Suositus 4/2002
B 217/ medborgar	Ministerineuvoston ehdotus pohjoismaisen lainsäädäntöyhteistyön ohjelmaksi ja periaatteiksi 2002–2005 sekä oikeussektorin pohjoismaisen lainsäädäntöyhteistyön toimintasuunnitelma priorisointineen vuosille 2002–2003	Suositus 11/2002
B 218/näring	Ministerineuvoston ehdotus Pohjoismaiden ministerineuvoston (tietotekniikkaministerit) strategiaksi ja toimintasuunnitelma 2002–2004	Suositus 17/2002 Suositus 18/2002
C 1	Pohjoismainen vuosikertomus 2001	Suositus 31/2002
C 2; B 213/ presidiet	Ministerineuvoston ehdotus vuoden 2003 pohjoismaisen yhteistyön talousarvioksi sekä selonteko pohjoismaisen yhteistyön suunnitelmista	
C 3/kk	Valtiontilintarkastajien Pohjoismaiden neuvostolle ja Pohjoismaiden ministerineuvostolle toimittama tilintarkastuskertomus Pohjoismaiden ministerineuvoston toiminnasta vuonna 2001	
C 4/kk	Valtiontilintarkastajien Pohjoismaiden neuvostolle toimittama tilintarkastuskertomus Pohjoismaiden neuvoston toiminnasta vuonna 2001	
C 5/kk	Valtiontilintarkastajien tilintarkastuskertomus Pohjoismaiden neuvostolle ja Pohjoismaiden ministerineuvostolle Pohjoismaisen kulttuurirahaston toiminnasta vuonna 2001 mukaan lukien Pohjoismaisen kulttuurirahaston toimintakertomus	Lausunto 1/2002

Uttalanden från Nordiska rådet 2002

Presidiets möte den 29 januari 2002 i Oslo:

Uttalande ang. *Fadime Sabindal*:

”Nordiska rådet har med bestörtning tagit del av och vid sina möten i Oslo diskuterat mordet på den unga kvinnan Fadime Sahindal. Nordiska rådet vill genom sin verksamhet bidra till och stöda en positiv utveckling av mångkulturella samhällen i Norden och motarbeta alla former av främlingsfientlighet och rasism. Stödet åt invandrare i Norden att bevara sin egen kulturella identitet och respekten för nationella och kulturella sedvänjor prioriteras högt i Nordiska rådets verksamhet också i år. Kulturella sedvänjor och traditioner får inte stå i konflikt med de mest grundläggande mänskliga friheter och demokratiska rättigheter, som utgör grundstenar i de nordiska demokratierna och välfärdssamhällena.

Det brutala mordet på Fadime Sahindal var ett uttryck för och ett resultat av ett extremt kvinnoförtryck. Detta är en med de nordiska ländernas lagstiftning och människorätts- och jämlikhetsuppfattning oförenlig sedvänja, som inte förtjänar uttryck som ”heder” eller ”kultur”. Nordiska rådet har i sin verksamhet alltid arbetat för att stärka kvinnornas ställning och jämställdhet i våra samhällen. Den grundläggande respekten för liv och för kvinnors rätt att själva besluta om sina liv måste respekteras av alla invånare i våra länder. På Nordiska rådets senaste sessionen i november 2001 antogs en rekommendation om åtgärder mot tvångsäktenskap.

Rätt till en egen kultur och sina egna traditioner ger ingen rätt att bryta mot dessa för våra länder mest centrala principer om mänskliga rättigheter. Hänvisningar till religiösa eller kulturella traditioner kan aldrig godtas som försvar av avskyvärda våldshandlingar. Nordiska rådet fördömer mordet på Fadime Sahindal och samtidigt alla andra former av kvinnoförtryck och kränkningar av kvinnors integritet och mänskliga rättigheter. Nordiska rådet varnar samtidigt för att denna brutala och oförsvarliga gärning kan komma att utnyttjas i rasistiska avsikter och användas till att frammana främlingshat. De nordiska regeringarna måste vara vaksamma mot alla sådana tendenser.”

Presidiets möte den 14. mars 2002 i Helsingfors:

Nordisk samordning av åtgärder mot tvångsgifte.

”Nya lagar och andra åtgärder som gäller tvångsäktenskap och annat tvång eller våld mot unga invandrarkvinnor bör samordnas på ett nordiskt plan. Runt om i Norden har initiativ tagits till förändringar i bland annat lagstiftning för att stärka invandrarkvinnornas ställning i förhållande till familjer som tvingar dem att leva enligt sina traditioner.

Våld mot kvinnor kan inte tolereras. Våld mot unga kvinnor med invandrarbakgrund kan inte försvaras med utgångspunkt i kultur eller religion. Ingen människa har rätt att styra någon annan. Utsatta kvinnor oavsett samhällsgrupp, ålder eller etnisk bakgrund måste skyddas bättre.

Rapporter om att kränkningar av unga invandrarkvinnor i Norden ökar är alarmerande. Förhållandet är oacceptabelt. Unga invandrarkvinnor söker i allt större omfattning råd och stöd därför att deras familjer vill tvinga dem till äktenskap de inte vill ingå.

Våld och förtryck som dagligen utövas mot kvinnor har sin grund i makt- och kontrollbehov hos förövarna. Kvinnor från alla samhällsgrupper drabbas. Man kan dock se att kvinnor – speciellt unga kvinnor – från invandrargrupper är särskilt utsatta. Vi blev brutalt påmind om detta genom mordet på Fadime Sahindal i Sverige tidigare i år. Vi har inte råd att vänta med åtgärder utan måste göra allt för att förhindra ytterligare tragedier i Norden.

Senast i höstas antog Nordiska rådet ett förslag om åtgärder mot tvångsäktenskap. I detta uppmanas Nordiska ministerrådet att snarast utarbeta förslag om samordning av åtgärder mot tvångsäktenskap i de nordiska länderna. Nordiska rådet uppmanar därför Nordiska ministerrådet att skyndsamt behandla frågan om åtgärder mot tvångsäktenskap och våld mot invandrarkvinnor i Norden. Frågorna har sedan en tid varit uppmärksammade i Nordiska rådet.”

Presidiets möte den 31. oktober 2002 i Helsingfors:

Nordiska rådet stöder demokratiska rättigheter.

”Nordiska rådet fördömer det avskryvade terrordådet i Moskva förra veckan och uttrycker sitt djupaste deltagande till alla dem som drabbats av denna illgärning. Nordiska rådet konstaterar med stor tillfredsställelse att alla de nordiska länderna sluter upp bakom FN:s säkerhetsråds resolution 1373, och att alla de nordiska regeringarna ger högsta prioritet åt kampen mot terrorismen och dess orsaker.

I terrordådets efterdyningar har det från ryskt håll uttalats protester angående genomförandet av en privat konferens om Tjetjenien i Köpenhamn.

Nordiska rådet

- konstaterar, att mötesfrihet och yttrandefrihet är grundläggande rättigheter i ett demokratiskt samhälle;
- fastslår, att ingen nordisk eller annan demokratisk regering kan åsidosätta dessa grundlagssäkrade rättigheter för att hindra arrangerandet av ett lagligt möte;
- understryker, att dessa grundläggande rättigheter inte får användas i antideokratiskt eller terrorbefrämjande syfte;
- konstaterar, att den danska regeringens handlande är i enlighet med dessa principer;
- framhåller, att de nordiska ländernas beslutsamhet att bekämpa terrorismen i alla dess former står fast.”

Jäsenehdotus Itämerellä liikennöivien alusten ilmaan ja veteen joutuvien päästöjen ehkäisemisestä

(Tekijä: Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunta)

Itämeren hyvinvointi on korvaamattoman arvokas asia 80 miljoonalle ihmiselle yhdeksässä rantavaltiossa. Meren ekologisella tasapainolla on olennainen merkitys paitsi kalastus- ja matkailuelinkeinoille myös ihmisten vapaa-ajan- ja virkistysmahdollisuuksille.

Itämeren tila on edelleenkin hälyttävä. Yhä liian suuresta ravinnekuormituksesta johtuva rehevöitymiskierre jatkuu ilmeten massiivisina leväkukintoina, merenpohjan laaja-alaisena hapettomuutena ja sen seurauksena sisäisenä kuormituksena. Vaikka joillakin rannikkoalueilla tilanne on vesiensuojelutoimien johdosta parantunut, ovat erityisesti saaristoalueilla perinteiset ruokakalat vähentyneet ja huonontuneissa olosuhteissa toimeen tulevat lajit, kuten esimerkiksi särkikalat, ovat vallanneet alaa.

Itämeri on yksi maailman kuormitetuimmista sisämeristä, jonka vesi vaihtuu erittäin hitaasti, noin 30–40 vuoden aikana. Tämän vuoksi vanhoilla synneillä, eli pitkään liian suurena jatkuneella kuormituksella, on hyvin pitkäkestoiset vaikutukset. Vastaavasti toteutettujen vesiensuojelutoimien vaikutukset näkyvät avomerellä vasta pitkän ajan kuluttua. Vaikka Itämereen tulevaa kuormitusta on saatu vähentämään 30 % viimeisen 10–15 vuoden aikana, on meidän käytettävä kaikkia mahdollisia keinoja kuormituksen edelleen vähentämiseksi ja siten alueen kestävä kehityksen perusedellytysten turvaamiseksi.

Monia poliittisia päätöksiä on tehty ja toteutettu maalla harjoitettavien toimintojen päästöjen rajoittamiseksi. Näistä mainittakoon kunnallisten jätevedenpuhdistuslaitosten tehokkuuden parantaminen sekä teollisuuden ja yritysten ilmaan ja veteen joutuvien päästöjen lupaehtojen tiukentaminen. Toimenpiteisiin on ryhdytty myös maataloudessa, josta suuri osa Itämeren ravinnekuormituksesta on vielä peräisin. Suojavyöhykkeiden ja kosteikkojen perustaminen, integroitu viljely (IP) ja luonnonmukaiseen viljelyyn siirtyminen jo käytettyinä, samoin kuin kalkkisuodinojitus ja fosforin saostusmenetelmät tulevana toimenpiteinä, tulevat vähentämään maatalouden haitallisia ympäristövaikutuksia.

Itämeren laivaliikenne muodostaa oman, jatkuvasti kasvavan toiminta-alueen, jolla on myös merkittäviä ympäristövaikutuksia. Itämerellä liikennöi päivittäin noin 2000 alusta. Näistä huomattava osa kulkee mukavuuslipun alla, eivätkä siten ole yhtä sitoutuneita noudattamaan Itämeren suojelukomission (HELCOM) ja kansainvälisen merenkulkujärjestön (IMO) päätöksiä kuin Itämeren rantavaltioiden lipun alla kulkevat alukset.

Koko Itämeren alueella laivaliikenteestä on peräisin arviolta noin 10 % kokonaistyyppilaskeumasta. Laivaliikenteen typenoksidipäästöihin vaikuttavat ensisijaisesti laivojen kuljetussuoritteet ja mahdolliset puhdistustekniikat. Suomen ja Ruotsin välisessä liikenteessä matkustajalaivat ovat enenevässä määrin ottaneet käyttöön typen oksidipäästöjä vähentävää tekniikkaa (katalysaattorit ja vesiruis-
kutustekniikka). Suurin yksittäinen syy tähän on ollut ruotsalaisten satamien

vuonna 2001 käyttöön ottamat ympäristöperusteiset satamamaksut. Ympäristöperusteiset maksut ovat vuodesta 2001 olleet käytössä myös Maarianhaminan satamassa.

Laivaliikenteen päästöjä ei kansainvälisten periaatteiden mukaisesti mukaan lasketa valtioiden päästöihin eikä niiden sääntelemiseksi ole voimassa olevaa kansainvälistä sopimusta. IMon MARPOL 73/78-sopimukseen lisättiin vuonna 1997 ilmansuojeluliite. Sen ratifioinnit ja siten myös voimaantulo ovat vielä kesken. Liite sisältää typenoksidipäästöjä ja polttoaineen rikkipitoisuutta koskevia määräyksiä. Määräykset koskevat 1.1.2000 tai myöhemmin aluksiin asennettuja moottoreita. Määräykset eivät vielä edellytä katalyysaattoreiden käyttöä, vaan päästöjä vähennetään polttoteknisin keinoin. Rikkidioksidin osalta Itämeri julistettiin ns. kontrollialueeksi, jossa laivapolttoaineiden rikkipitoisuusraja alittaa maailmanlaajuisesti sovitun arvon (Itämerellä ja Pohjanmerellä 1,5 %, maailmanlaajuisesti 4,5 %). Itämeren suojelukomission päätösten seurauksena säännöllisessä reittiliikenteessä olevat alukset käyttävät satama-alueella puhtaampia polttoaineita kuin avomerellä ollessaan. Suomen ja Ruotsin välisen risteily- ja lauttaliikenteen alukset ovat vähentäneet tuntuvasti typenoksidipäästöjään teknisin keinoin ja siirtyneet korkeintaan 0,5 % rikkiä sisältäviin polttoaineisiin.

Vesiliikenteen jätevedet ovat peräisin käymälöistä (musta jätevesi) ja pesuvesistä (harmaa jätevesi). Meriliikenteen osuus Itämeren kokonaistypen kuormituksesta oli 1990-luvun puolivälissä 0,04 % ja fosforin osalta 0,14 %. Kuormitus pienenee samalla kun yhä enemmän jätevesiä toimitetaan maihin jatkokäsitteltäviksi. Suomalaisen ja ruotsalaisten varustamoiden alukset tuovat nykyään kaikki jätevetensä maihin.

Itämeren suojelusopimuksen mukaan Itämerellä kulkeva alus saa päästää käsittelemättömää käymälävetettä mereen yli 12 mpk:n etäisyydellä lähimmästä rannasta. Hienonnettua ja desinfioitua jätevettä saa päästää mereen 4 mpk:n etäisyydellä hyväksytyyn laitteiston kautta. Harmaan jäteveden osalta päästörajoituksia ei ole, mutta käytännössä ne pyritään saamaan osaksi satamien jätehuoltoa. Itämeren suojelusopimusta täydentävät komission suositukset alusjätteiden jättöpakosta (joka sisältyy myös itse sopimukseen), alusjätteistä ilmoittamisesta, satamien jätehuoltosuunnitelmien laadinnasta sekä ns. ”ei-erityismaksua” -järjestelmästä. Alusjätteiden jättöpakko -säännön mukaan alusten on aina ennen satamasta lähtöä jätettävä satamassa oleviin vastaanottolaitteisiin jätteensä ja lastijätteensä, joita ei MARPOL 73/78 -yleissopimuksen mukaan ja Itämeren suojelusopimuksen mukaan saa päästää Itämereen. Jättöpakko koskee tällä hetkellä öljyisiä ja kiinteitä jätteitä ruoantähteitä lukuun ottamatta.

”Ei-erityismaksua” -järjestelmä tarkoittaa, että aluksilta peritään satamamaksuun sisällytetty jätemaksu riippumatta siitä, jättävätkö ne jätteitä satamaan vaiko eivät. Järjestelmä koskee nykyvaiheessaan vain öljyisiä jätteitä alusten konehuoneesta. On ehdotettu käymäläjätevesien mukaan ottamista vuonna 2005 ja kiinteiden jätteiden jo vuonna 2003.

Vuositain tapahtuu satoja ympäristörikoksia, joissa mereen lasketaan tahallisesti öljyä. Vaikka yhä useammin pystymään osoittamaan päästölähde, se joutuu vain harvoin tuomiolle. Ulkoasiainministeriö selvittää parhaillaan yhdessä muiden asianomaisten ministeriöiden kanssa, voidaanko hallituksen esitys koskien lakia Suomen talousvyöhykkeestä ja siihen liittyvää lainsäädäntöä antaa eduskunnalle käsiteltäväksi vielä tällä vaalikaudella. Nämä muutokset mahdollistaisivat tehokkaan puutumisen ulkomaisten alusten vahingollisten aineiden mereen päästämiseen. Määräysten valvonta tapahtuu nykyisin valvonta-aluksilta ja -lentokoneista.

Vuoteen 1995 verrattuna Suomenlahden öljykuljetukset ovat nyt kaksinkertaiset ja vuonna 2005 jo nelinkertaiset. Samalla kasvaa alussonnettomuuksien ja öljyvahinkojen uhka niin, että merkittäviä öljyvahinkoja voi sattua vuositain. Tähän menness-

sä on oltu onnekkaita, koska vahinkoja on sattunut liikenteeseen nähden vähemmän kuin maailmalla keskimäärin.

Kansainvälisen aikataulun mukaan yksirunkoiset säiliöalukset poistetaan asteittain liikenteestä vuosina 2003–2015. HELCOMin ylimääräinen ministerikokous syyskuussa 2001 teki 16 päätöstä meriturvallisuuden ja vahinkojen torjuntakyvyn parantamiseksi. Niitä olivat esimerkiksi valtioiden sitoutuminen parantamaan suurten öljysäiliöalusten hätähinausvalmiutta ja aluspalojen sammutuskykyä. Suomen hallitus puolestaan hyväksyi toukokuussa 2002 periaatepäätöksen kansallisesta Itämeren suojeleohjelmasta, jonka käytännön toteutusta varten valmistellaan toimenpideohjelma tämän vuoden loppuun mennessä.

Suomi, Venäjä ja Viro jättivät viime keväänä yhteisen ehdotuksen IMOLle kansainvälisen alusliikenteen ohjausjärjestelmän (VTMIS) perustamisesta Suomenlahdelle. Järjestelmä, joka yhdistää maiden paikalliset liikenteen ohjausjärjestelmät, hyväksyttäneen käyttöön aikaisintaan vuonna 2004.

Täten ehdotamme,

että Pohjoismaiden neuvosto suosittelisi Pohjoismaiden ministerineuvostolle ja Pohjoismaiden hallituksille, että ne edistäisivät

- Itämerellä liikennöivien alusten jätevesien ja kiinteiden jätteiden päästöjen mahdollisimman pikaista lopettamista,
- alusten polttoöljyn rikkipitoisuuden ylärajan asettamista 0,5 prosenttiin kaikille aluksille Itämeren alueella,
- nopeutettua siirtymistä kaksoisrungolla varustettuihin öljysäiliöaluksiin Itämeren alueella,
- laittomasta öljyn mereen laskemisesta kiinni saatujen tuomitsemista riittävän suuriin ja siten uusia rikoksia ehkäiseviin sanktioihin,
- alusliikenteen ohjausjärjestelmän (VTMIS) ottamista käyttöön koko Itämeren alueella ja kaikkien Itämerellä liikennöivien alusten varustamista tunnistusjärjestelmällä,
- aluksista ja lentokoneista tapahtuvan Itämeren alusliikenteen ja päästöjen valvonnan täydentämistä satelliittivalvonnalla sekä
- siirtymistä päästöjen mukaan eriytettyihin reitti- ja satamamaksuihin Ruotsin ja Ahvenanmaan mallin mukaisesti.

Maarianhaminassa ja Helsingissä 18. syyskuuta 2002

Eero Akaan-Penttilä (kok)
Ragnar Erlandsson (ÅC)
Leena Harkimo (kok)
Anne Huotari (vas)
Saara Karhu (sd)
Paula Lehtomäki (kesk)
Pehr Löf (r)
Petri Neittaanmäki (kesk)
Outi Ojala (vas)
Margareta Pietikäinen (r)
Leena Rauhala (kd)
Jouko Skinnari (sd)
Ilkka Taipale (sd)
Marja Tiura (kok)
Harry Wallin (sd)

Tuija Brax (vihr)
Tuula Haatainen (sd)
Pertti Hemmilä (kok)
Bjarne Kallis (kd)
Risto Kuisma (sd)
Harriet Lindeman (FS)
Hannes Manninen (kesk)
Tuija Nurmi (kok)
Riitta Prusti (sd)
Aulis Ranta-Muotio (kesk)
Petri Salo (kok)
Hasse Svensson (lib)
Hannu Takkula (kesk)
Raija Vahasalo (kok)
Lasse Wiklöf (ÅSD)

Pohjoismaiden neuvoston 50-vuotisjuhlaistunnon ohjelma

29.–31. lokakuuta 2002

OHJELMA

Maanantaina 28. lokakuuta

- 12.00 – 16.00 Puolueryhmien kokoukset
 16.00 – n.18 Puheenjohtajiston ja valiokuntien kokoukset
 Puolueryhmien illalliset
 (NIBin vastaanotto)

Tiistaina 29. lokakuuta

- 09.00–12.00 Valiokuntien kokoukset
 10.30–11.30 Puheenjohtajiston ja pääministereiden kokous
 12.00–14.00 Lounastauko ja mahdollisuus puolueryhmien kokousten jatkamiseen
 12.30–14.00 Suomen tasavallan presidentin lounas kutsuvieraille
 15.00–17.00 Täysistunto, istunnon juhlalliset avajaiset
 19.00 Pohjoismaiden neuvoston 50-vuotisjuhla Suomen Kansallisoopperassa
 Jaetaan Pohjoismaiden neuvoston kirjallisuuspalkinto, musiikkipalkinto, luonto- ja ympäristöpalkinto sekä elokuvapalkinto
 Orkester Nordenin juhlakonsertti
 Eduskunnan puhemiehen buffé-illallinen

Keskiviikkona 30. lokakuuta

- 08.00–09.00 Mahdolliset valtuuskuntien kokoukset
 09.00–12.00 Täysistunto jatkuu
 Yleiskeskustelu
 Keskustelu alkaa pääministereiden selonteolla
 11.30–12.00 EU:n aluepolitiikka
 12.00–13.30 Lounastauko ja mahdollisuus kokousten pitämiseen
 Elinkeinovaliokunnan ja puheenjohtajiston kokous alueministereiden kanssa
 Puheenjohtajiston lounas kansainvälisille vieraille
 13.30–18.00 Täysistunto jatkuu
 Yhteistyöministereiden kyselytunti
 Pohjoismaiden kansalaisten oikeudet – Rajaton Pohjola
 Puheenjohtajiston ja valiokuntien asiat
 19.30 Suomen hallituksen buffévastaanotto

Torstaina 31. lokakuuta

09.00–12.00	Täysistunto jatkuu
09.00–10.00	Puheenjohtajiston ja valiokuntien asiat
10.00	Ulkoministereiden selonteko, vastauspuheenvuorot ja keskustelu Puolustusministereiden selonteko, vastauspuheenvuorot ja keskustelu Puheenjohtajiston ja valiokuntien asiat
12.00–13.30	Lounastauko ja mahdollisuus kokousten pitämiseen Puheenjohtajiston ja ulkoministereiden lounaskokous
13.30–16.00	Täysistunto jatkuu Puheenjohtajiston ja valiokuntien asiat Talousarvio ja pohjoismaisen yhteistyön toimintasuunnitelma Pohjoismaiden neuvoston suositukset Vaali Pohjoismaiden neuvoston uuden presidentin puhe Seuraavan istunnon ajan ja paikan vahvistaminen
n.16	Istunnon päättäminen

Puheenjohtajiston ehdotus päiväjärjestykseksi

Pohjoismaiden neuvoston 54. istunto Helsingissä 29. lokakuuta–1. marraskuuta 2002

Tiistaina 29. lokakuuta 2002

Klo 15.00–n. 17

1 Istunnon juhlalliset avajaiset

Keskiviikkona 30. lokakuuta 2002

Klo 9.00–12.00

Täysistunto

2 Osallistujaluettelon hyväksyminen

3 Päiväjärjestyksen hyväksyminen

4 Istunnon kulkua koskevat säännöt ja ilmoitus äänestyskäytännöstä
Istunnon kulkua koskevat säännöt (asiakirja 2)

5 Yleiskeskustelu

Pääministereiden selonteko

Pääministereiden selonteko (asiakirja 4)

Pohjoismaisen yhteistyön vuosikertomus 2001 (Pohjoismaiden ministerineuvosto, C 1; Pohjoismaiden neuvosto, asiakirja 1)

Selonteko pohjoismaisen yhteistyön suunnitelmista (C 2)

Klo 11.30–12.00

Puheenjohtajiston ja valiokuntien asiat

6

Esitys 2/2002

EU:n aluepolitiikka

EU:n aluepolitiikka

Eurooppa-valiokunnan raportti EU:n aluepolitiikasta (asiakirja 11)

12.00–13.30 Lounastauko

Klo 13.30–18.00

Täysistunto jatkuu

7

Yhteistyöministeriöiden kyselytunti

Puheenjohtajiston ja valiokuntien asiat

- 8 *Pohjoismaalaisten oikeudet ja arkipäivän integraatio – Rajaton Pohjola*
B 215/presidiet Ministerineuvoston ehdotus Pohjoismaalaisten oikeudet -raportin seurannaksi
B 214/välfärd Ministerineuvoston ehdotus liikuntarajoitteisten rajaasteita kartoittavan Fri rörlighet för alla -raportin seurantasuunnitel-
maksiksi
Esitys 1/2002 Pohjoismaiden väliset rahansiirrot
A 1265/miljö Jäsen ehdotus koirien ja kissojen tuomisesta Ruotsiin ja Norjaan
- 9 *Rasismi ja integraatio*
A 1299/medb Valiokuntaehdotus toimista rasismiin ja muukalaisvihian torjumiseksi sekä integraation edistämiseksi
Esitys 1/2001 Rasismi ja uusnatsismi Pohjoismaissa
- 10 *Työmarkkinat, verokilpailu ja finanssipolitiikka*
Työmarkkinat
Pohjoismainen työmarkkina-aiheinen raportti 2002 (asiakirja 8)
Suositus 15/2000 Sosiaalinen dumpkaus EU:ssa ja Etassa
Verokilpailu
A 1300/näring Valiokuntaehdotus Haitallinen verokilpailu Pohjoismaiden näkökulmasta
Finanssipolitiikka
A 1273/näring Jäsen ehdotus sen selvittämiseksi, miten yhteisen valuutan puuttuminen vaikuttaa pohjoismaiseen yhteistyöhön
- 11 *Kulttuuri, viestintä, liikkuvuus ja tutkimus*
Kulttuuri
A 1304/kultur Valiokuntaehdotus pohjoismaisesta kulttuuripolitiikasta
A 1306/kultur Valiokuntaehdotus Pohjoismaiden ministerineuvoston vapaaehtois-
toissektoria koskevan yhteistyöstrategian arvioinnista
A 1280/kultur Jäsen ehdotus yhteisistä toimista pohjoismaisen muotoilun edistämiseksi
Viestintä
B 218/näring Ministerineuvoston ehdotus Pohjoismaiden ministerineuvoston (tietotekniikkaministerit) strategiaksi ja toimintasuunnitelmaksi 2002–2004
A 1244/kultur Jäsen ehdotus pohjoismaisesta tv-yhteistyöstä
A 1279/kultur Jäsen ehdotus pohjoismaisen kieliyhteyden vaalimisesta
A 1292/välfärd Jäsen ehdotus yhteispohjoismaisista toimista ammattikirjallisuuden tuottamiseksi elektronisessa muodossa näkövammaisille
Liikkuvuus
B 211/kultur Ministerineuvoston ehdotus suunnitelmaksi Pohjoismaiden ministerineuvoston tuki- ja liikkuvuusohjelmien kehittämiseksi koulutuksen alalla
A 1289/kultur Jäsen ehdotus Tiedottaminen nuorten pohjoismaisista koulutusmahdollisuuksista, muun muassa ”pohjoismaisesta kouluvuodesta”
A 1305/kultur Valiokuntaehdotus korkea-asteen opiskelijoiden liikkuvuudesta

B 212/kultur *Tutkimus*
Ministerineuvoston ehdotus Pohjolan kehittämisestä kansainvä-
lisesti johtavaksi tutkimus- ja innovaatioalueeksi

Torstaina 31. lokakuuta 2002

Täysistunto jatkuu

Klo 9.00–10.00

Puheenjohtajiston ja valiokuntien asiat

12 *Kestävä kehitys – Pohjolan uusi suunta*
Yhteistyöministeriöiden väliraportti *Kestävä kehitys – Pohjolan*
uusi suunta -strategian seurannasta 2001–2004 (asiakirja 9)
Pohjoismaiset indikaattorit. Kestävä kehitys, saavutetaanko
päämäärä? (Asiakirja 10)

Suositus 9/2001 Kestävä kehitys – Pohjolan uusi suunta
B 216/medb Ministerineuvoston ehdotus elintarviketurvallisuuden paranta-
miseksi Pohjoismaissa – kansainvälinen vaikuttaminen ja kulut-
tajien vaikutusmahdollisuuksien edistäminen

A 1301/miljö Valiokuntaehdotus pohjoismaisista toimista tutkijoiden neuvon-
annon vaikutusten tehostamiseksi muun muassa kalastuskiintiöi-
tä koskevassa päätöksenteossa

A 1287/miljö Jäsen ehdotus EU:n dioksiinipäätöksestä
A 13xx/miljö Valiokuntaehdotus petoeläinkantojen hoitamiseen liittyvistä
ennaltaehkäisevistä yhteispohjoismaisista toimista

Klo 10.00–12.00

13 *Ulkoministereiden selonteko*
Puolustusministereiden selonteko
Ulkoministereiden selonteko (asiakirja 5)
Puolustusministereiden selonteko (asiakirja 6)

Suositus 30/2001 Konfliktien ehkäiseminen ja siviilikriisinhallinta
A 1295/presidiet Jäsen ehdotus avoimuudesta ja parlamenttien vaikutusvallan
lisäämisestä asevientipolitiikassa
Pohjoismaiden ministerineuvoston Eurooppa-työskentely
2001 (asiakirja 7)

14 *Läbialue*
A 1307/presidiet Puheenjohtajiston ehdotus Kaliningradin demokraattisen kehi-
tyksen tukemisesta
A 1293/miljö Valiokuntaehdotus pohjoismaisiksi toimiksi Karjalan tasavallan
vesihuollon ja väestön terveydentilan edistämiseksi

15 *Länsi-Pohjola*
A 1275/presidiet Jäsen ehdotus Kädenojennus Länsi-Pohjolalle

12.00–13.30 *Lounastauko*
Klo 13.30–n. 16

Täysistunto jatkuu

Puheenjohtajiston ja valiokuntien asiat

- 16
B 217/medb *Ihmiskauppa ja rikollisuus*
Ministerineuvoston ehdotus pohjoismaisen lainsäädäntöyhteistyön ohjelmaksi ja periaatteiksi 2002–2005 sekä pohjoismaisen oikeussektorin lainsäädäntöyhteistyön toimintasuunnitelma painopisteineen 2002–2003
- Ihmiskauppa*
A 1302/medb Valiokuntaehdotus Ihmiskaupan vastaiset toimet ja Pohjoismaiden vastuu ihmiskaupan uhreista
- Rikollisuus*
A 1271/medb Jäsenehdotus avointen yhteiskuntien arvoa käsittelevästä pohjoismaisesta kampanjasta
- Suositus 20/2001 Todistajien ja rikosoikeudenkäyntien osapuolten suojeleminen väkivallalta, uhkauksilta ja koston
- Suositus 23/2001 Pakkoavioliittojen vastaiset toimet
- Suositus 30/2000 Huumeiden torjunta
- Esitys 4/2001 Huumekaupan torjuminen
- 17
Potilaan oikeudet ja lastensuojelu
Potilaan oikeudet
A 1278/välfärd Jäsenehdotus Pienten diagnoosiryhmien potilasyhdistysten mahdollisuudet toimia pohjoismaiselta pohjalta
- A 1283/välfärd Jäsenehdotus pohjoismaisten säännösten koordinoinnista telelääketieteen käytön mahdollistamiseksi Pohjoismaiden välillä
- A 1308/välfärd Valiokuntaehdotus Pohjoismaiden terveydenhuoltojärjestelmien turvaamiseksi
- Lastensuojelu*
A 1285/välfärd Jäsenehdotus eristäytyneissä uskonnollisissa yhteisöissä kasvaneiden lasten ja nuorten auttamiseksi
- 18
Pohjoismaisen yhteistyön suunnitelmat ja budjetti
Suunnitelmat
Pohjoismaiden neuvoston toiminnan suuntaviivat vuonna 2003 (asiakirja 3)
- C 2 Selonteko pohjoismaisen yhteistyön suunnitelmista
- Suositus 12/1991 Tasaisempi sukupuolijakauma pohjoismaisissa hallituksissa, komiteoissa, toimikunnissa, valiokunnissa jne.
- Budjetti*
B 213; C 2/ Ministerineuvoston ehdotus pohjoismaisen yhteistyön budjetiksi 2003 sekä selonteko pohjoismaisen yhteistyön suunnitelmista
- A 1303/kk Komiteaehdotus pohjoismaista tutkimustukea ja Pohjoismaiden neuvoston sisäistä budjettityötä koskevasta päätöksenteosta
- C 3/kk Valtiontilintarkastajien Pohjoismaiden neuvostolle ja Pohjoismaiden ministerineuvostolle toimittama tilintarkastuskertomus Pohjoismaiden ministerineuvoston toiminnasta vuonna 2001
- C 4/kk Valtiontilintarkastajien Pohjoismaiden neuvostolle toimittama tilintarkastuskertomus Pohjoismaiden neuvoston toiminnasta vuonna 2001
- C 5/kk Valtiontilintarkastajien tilintarkastuskertomus Pohjoismaiden neuvostolle ja Pohjoismaiden ministerineuvostolle Pohjoismai-

sen kulttuurirahaston toiminnasta vuonna 2001 mukaan lukien
Pohjoismaisen kulttuurirahaston toimintakertomus

- 19 *Pohjoismaiden neuvoston suositusten, esitysten ja lausuntojen seuranta ja poistaminen*
- 20 *Vaalit*
- a) Pohjoismaiden neuvoston puheenjohtajiston vaali
 - b) Pohjoismaiden neuvoston presidentin vaali
 - c) Pohjoismaiden neuvoston valiokuntien ja tarkastuskomitean jäsenten vaali
 - d) Pohjoismaiden neuvoston valiokuntien ja tarkastuskomitean puheenjohtajien ja varapuheenjohtajien vaali
 - e) Vaalikomitean jäsenten vaali
 - f) Pohjoismaiden Investointipankin tarkastuskomitean jäsenen valinta kaudeksi 1. toukokuuta 2003–30. huhtikuuta 2005
 - g) Pohjoismaisen kulttuurirahaston hallituksen jäsenten ja varajäsenten valinta vuosiksi 2003 ja 2004
 - h) Pohjoismaisen kulttuurirahaston tilintarkastajien ja varatilintarkastajien valinta vuosiksi 2003 ja 2004
 - i) Viiden jäsenen nimeäminen Pohjoismaisen vammaispoliittisen neuvoston hallitukseen kaudeksi 1. tammikuuta 2003–31. joulukuuta 2005
- 21 *Pohjoismaiden neuvoston uuden presidentin puhe*
- 22 *Seuraavan istunnon ajan ja paikan vahvistaminen*
N. klo 16
- 23 *Istunnon päättäminen*

Pohjoismaiden neuvoston 54. istunnon juhlalliset avajaiset

tiistaina 29. lokakuuta 2002 klo 15 Suomen eduskunnan istuntosalissa

Pohjoismainen fanfaari – Sibelius-Akatemian vaskiyhtye
Säv. Sunleif Rasmussen

Puhemies *Riitta Uosukainen*, Suomen eduskunta
Pohjoismaiden neuvoston presidentti *Outi Ojala*
Puhemiesten edustaja, puhemies *Ivar Hansen*, Tanskan kansankäräjät
Pääministereiden puheenjohtaja, pääministeri *Kjell Magne Bondevik*

Uusi Nuori KamariOrkesteri, joht. Tuomas Rousi, Sibelius-Akatemia
Jean Sibelius: Impromptu

Euroopan unionin ympäristökomissaari *Margot Wallström*
Maailman kielten hyvän tahdon lähettiläs ja COMESTin (UNESCO)
kunniapuheenjohtaja H. E. *Vigdís Finnbogadóttir*
Eurooppa-neuvoston puheenjohtaja, pääministeri *Anders Fogh Rasmussen*

Sibelius-Akatemia, CLUB 45
Tuomas Ahola, Tuukka Haapaniemi, Susanna Hietala, Jouni Kannisto, Ninni Poijärvi
Jukka Linkola: Oula, take a coca-cola. San. Ilpo Tiihonen

Norden-yhdistysten liitto: Puheenjohtaja *Knud Enggaard*
Euroopan neuvoston parlamentaarinen yleiskokous: Presidentti *Peter Schieder*
Nuorten Pohjoismaiden neuvosto: Puheenjohtaja *Antton Rönnholm*

Uusi Nuori KamariOrkesteri, joht. Tuomas Rousi
Edvard Grieg: Holberg-sarjasta Preludi, Sarabande ja Gavotti

Pohjoismaiden neuvosto 50 vuotta

Suomen Kansallisooppera 29. lokakuuta 2002

Ohjelma

Pohjoismainen fanfaari – Sibelius-Akatemian vaskiyhtye
Säv. Sunleif Rasmussen

Stockholm by night – Orkester Norden, joht. Esa-Pekka. Suomen Kansallisbaletin tanssijoita, kor. Dinna Bjørn. Säv. B. Andersson. Sov. Ö. Fahlström

Tervetuloivotus: Pohjoismaiden neuvoston presidentti Outi Ojala

Hey Ho – Razz, Tanska
Säv. ja san. Razz, Darwich & Garcia

Cirkus Cirkör, Ruotsi

Innerst i sjelen – Sissel Kyrkjebø, Norja, Orkester Norden, joht. Esa-Pekka Salonen
Säv. Ø. Englund/L. Borke. San. O. Paus, Sov. V. Laine & R. Niemi

Palkintojenjako

- Pohjoismaiden neuvoston kirjallisuuspalkinto
 - Pohjoismaiden neuvoston musiikkipalkinto
 - Pohjoismaiden neuvoston luonto- ja ympäristöpalkinto
 - Pohjoismaiden neuvoston elokuvapalkinto
- Palkinnot jakaa Pohjoismaiden neuvoston presidentti Outi Ojala

Raddir fjjóðar – Erään kansan ääniä

Sigurður Flosason, puhaltimet ja Pétur Grétarsson, lyömäsoittimet, Islanti
Dúðadurtkskvæði – kansansävelmä. San. Hallgrímur Eldjárnsson (1723–1779). Laulu fiórir Torfason (1892–1977)

Passíusálmur nr. 1: Upp, upp mín sál og allt mitt ged – kansansävelmä, san. Hallgrímur Pétursson (1614–1674), laulu Guðmundur Ingimundarson (1830–1913)

"Ambassadören" – Robert Gustafsson, Ruotsi
Teksti: C. Norlén & R. Gustafsson

Sinua sinua rakastan – Lauluryhmä Rajaton & Tomi Metsäketo, Suomi
Säv. K. Chydenius, San. A. Oksanen. Sov. J. Chydenius

Sinfonie 5 – Orkester Norden, joht. Esa-Pekka Salonen
Säv. Jean Sibelius

Juontajat: Åse Kleveland & Georg Dolivo

Ilotulitus

Eduskunnan puhemiehen illallinen

*Illallisen aikana esiintyvät Jenny Carlstedt – sopraano, Marcus Boman – piano,
Abvenanmaa sekä lauluryhmä Angelit, Saamenmaa ja Nukâka, Grönlanti*

Resolution från den 11:e Östersjökonferensen (BSPC) i S:t Petersburg, Ryska Federationen, 30 september–oktober 2002

DEL 1

Deltagarna i konferensen

som med särskilt intresse har behandlat

SÄTT ATT ÅSTADKOMMA INTEGRATION OCH SAMARBETE I ÖSTERSJÖOMRÅDET med utgångspunkt från den nordliga dimensionen och dess särskilda inverkan på miljöpolitiken samt Kaliningrads roll

som noterar

deklarationen om "den Europeiska unionens framtid" som antagits av Europarådet i Laeken och som sammankallar en bred församling av parlamentariker för att förebereda nästa möte på regeringsniv år 2004, toppmötet EU-Ryssland i maj 2002, handlingsplanen för den nordliga dimensionen (2000-2003), som antagits av Europarådet i Feira meddelandet från Kommissionen till Rådet "EU och Kaliningrad" – COM (2001)26 slutgiltig – Bryssel, 17 jan 2001, resultatet av det 4:e Östersjötoppmötet i S:t Petersburg i juni 2002, den insats som har gjorts av Östersjörådet (CBSS) och andra regionala organisationer : Nordiska rådet, Nordiska ministerrådet, Östersjöstädernas union (UBC), Östersjöstaternas interregionella samarbete (BSS-SC), Östersjösamfundet för handelskammare (BCCA) och Fackförbundens samarbete i Östersjöregionen, de pågående förhandlingarna mellan den Europeiska unionen och den Ryska federationen samt den Europeiska unionen och ansökarländerna angående framtida visum- och transitöverenskommelser i ljuset av EU:s utvidgning,

uppmantar Östersjörådet och dess regeringar att

göra gemensamma ansträngningar för att stärka den nordliga dimensionen medverka till en strukturerad implementering och uppföljning av den Nordliga dimensionens verksamhetsplan, dels genom att utvärdera de hittills uppnådda resultaten genomförande, dels genom att bistå med vägledning avseende program och inriktning för den nya handlingsplan, som skall tas fram under 2003, uppmuntra en förbättrad samordning av finansieringen från den Europeiska kommissionens sida , så att de olika finansieringskällorna kan jämföras över gränserna, med tanke på att hänsyn måste tas till EU- och EEA-länderna, de framtida medlemsstaterna och Ryssland ,

koncentrera sig mera på projekt med ett äkta gränsöverskridande innehåll, innefattande gränsöverskridande infrastruktur, ekonomiskt samarbete mellan

gränsregioner samt gränsöverskridande miljöfrågor, varvid sådana redskap som Euro-region kan användas,

gemensamt verka för att inte bara vägar och järnvägar skall vara en del av det trans-europeiska nätverket, utan även färjelinjer i Östersjön

förhandla med Europakommissionen för ett ökat intresse från dennas sida för Östersjöområdet och för att kommissionen skall ta med sjöfart med färjor över Östersjön som en viktig transportlänk i Kommissionens Vitbok om transportfrågor

fortsätta med arbetet för att underlätta samarbetet inom Östersjöregionen genom en effektiv arbetsfördelning och ansvarsfördelning så att en bättre samordning av de många regionala organisationerna och arbetsgrupperna kan uppnås och duplicering av projekt undvikas

anta nationella strategier och handlingsprogram för skydd av Östersjön för att minska utsläppen av näringsämnen från alla sektorer som bidrar till övergödningen av Östersjön,

gripa sig an ett antal gemensamma gränsöverskridande miljöproblem i Östersjöregionen, som till exempel slöseri med energi och klimatförändringar, hälsorisker i samband med vatten- och luftföroreningar, utarmning av naturresurser och avfallshantering, även radioaktivt avfall, förluster av biologiska system och biologisk mångfald, förorening av Östersjön och Barentshav,

uppmåna parterna att slutföra MNEPR-förhandlingarna,

förhindra utrotning av tumlaren enligt UN:s bestämmelser,

stödja hållbar utveckling, speciellt implementeringen av Östersjöområdets agenda 21, vilket innebär att man vid beslutsfattande skall fästa lika uppmärksamhet vid ekonomiska, sociala och miljömässiga faktorer,

delta i utvecklingen av konceptet det gemensamma Europeiska ekonomiska rummet, vilket diskuteras i samband med partnerskapet EU – Ryssland och samarbetsavtalet (PCA) samt uppmärksamma pilotprojektsaspekten i relationerna EU-Kaliningrad

ratificera och implementera Kyotoprotokollet så snart som möjligt,

gemensamt stödja toppmötet EU-Ryssland i november 2002 för att uppnå en ömsesidigt acceptabel lösning på problemen inom passagerar- och godstrafiken mellan Kaliningraddistriktet och resten av Ryssland samt för att förhindra att nya barriärer uppstår i Europa samt för att fortsätta att utveckla samarbete människor emellan,

bistå med teknisk hjälp för att bekämpa den organiserade brottsligheten , mobilisera samhället, både inom och utanför sjukvårdssystemet för att bekämpa HIV-epidemin och andra smittsamma sjukdomar,

intensifiera samarbetet över gränserna i Östersjöregionen för att skapa säkerhet och stabilitet och för att angripa de problem, som har att göra med den ojämna utvecklingen i regionen,

bar enats om

att uttrycka sin tacksamhet till Sjösäkerhetskommittén för dess slutrapport inom området

emottager

med stor tacksamhet inbjudan från Finlands riksdag att genomföra den 12:e Östersjökonferensen på regeringsnivå i september 2003 i Uleåborg

DEL 2

Deltagarna i konferensen, som med särskilt intresse har behandlat

SJÖSÄKERHET

med avseende på del II av den resolution, som antogs av deltagarna i den 10:e Östersjökonferensen i Greifswald, i vilken deltagarna uppmanar Östersjörådet (CBSS) samt Östersjöländernas regeringar att vidta ett antal åtgärder vars syfte är att förhindra och kontrollera olyckor inom sjöfarten, att fortsätta att från grunden förbättra fartygens och sjöfartens säkerhet samt att delta i internationellt samarbete inom detta område,

som noterar

de resultat som presenteras i den bifogade rapport, som författades av Kommittén för Sjösäkerhet (COMS), och upprättades vid den 10:e Östersjökonferensen i Greifswald, särskild de delar som berör en internationell utfrågning genomförd den 13 maj 2002 i Köpenhamn, den uppdaterade version av expertutlåtandet avseende sjösäkerhet i Östersjöområdet som presenterades vid 10:e parlamentariska Östersjökonferensen, den information som inkommit från de olika medlemsstaterna rörande det rådande läget inom sjösäkerheten i Östersjöområdet och de framsteg som har gjorts vad gäller genomförandet av Greifswaldbeslutet, det aktuella läget i överläggningar och planering inom Helsingforskommissionen (HELCOM) samt dess insatser för implementering av Köpenhamnsdeklarationen (HELCOM extra 2001) om sjösäkerhet och miljöskydd till havs [HELCOM 23/2002]

de politiska åsikter som framfördes av Europeiska unionen i dess Vitbok om "Europeisk transportpolitik för 2010: Dags att fatta beslut" (COM(2001) 370 final) avseende den nya dimensionen för sjösäkerhet, liksom de ansträngningar som gjorts av EU för att bli en fullvärdig medlem av den Internationella sjöfartsorganisationen (IMO),

välkomnar

de beslut som fattades vid det extraordinarie Helsingforskommissionsmötet (HELCOM EXTRA 2001) den 10 september 2001 i Köpenhamn, som återspeglar en stor del av de krav som finns med i det beslut som fattades av den Parlamentariska östersjökonferensen den 4 september 2001 i Greifswald

det beslut som fattades av Helsingforskommissionen den 7 mars 2002 som innebar att den Parlamentariska östersjökonferensen fick observatörsstatus

det faktum att högsta politiska prioritet alltfört ges till sjösäkerhet i Östersjöområdet och att sjösäkerhetsmedvetenheten har ökat betydligt

det faktum att nya konventioner, direktiv, regler och andra villkor för att öka sjösäkerheten har förhandlats fram eller beslutats av de ansvariga internationella och nationella organisationerna snabbare än vad som skett tidigare vilket också är ett resultat av COMS arbetsgrupps ihärdiga arbete

införandet av AIS från och med 1 juli 2002 för alla nya fartyg med bruttotonnage över 300 och det faktum att Östersjön är ett av de första områdena i världen att införa det automatiska fartygsigenkänningsystemet (AIS).

den deklaration från ministerkonferensen "Säkerhet och bevakning av energikällor i Östersjöområdet mot bakgrund av EU:s utvidgning", som antogs den 27 september i Ventspils, Lettland

det faktum att en HELCOM-workshop kommer att genomföras i mars 2003 med deltagande från den internationella sjöfartsorganisationen (IMO), och den europeiska gemenskapen (EG) för att diskutera "Miljöeffekter av ökad sjöfartsbelastning i Östersjön"

initiativet från Nordiska ministerrådet för att skapa en elektronisk karta över de oljeutsläppsrisker som uppstår vid ökade olje- och övriga transporter, samt över beredskap för bekämpning av oljeutsläpp i Östersjöområdet. Kartan skapas genom en sammanställning av information och databaser från HELCOM och Östersjöstaterna

noterar

att den tid som krävs för ratificering och ikraftträdande av de internationella målen för implementering av konventioner och direktiv fortfarande är otillfredsställande

att det är nödvändigt att införa åtgärder, inte bara för att förhindra nedsmutsning av Östersjön av olja och andra föroreningar från sjöfartsverksamhet, utan även andra lämpliga åtgärder för att förbättra miljöskyddet i Östersjöområdet

uppmantar Östersjörådet och regeringarna i Östersjöländerna att

fortsätta med sina ansträngningarna för att förbättra sjösäkerheten i Östersjöområdet, särskilt genom att

implementera HELCOM:s Köpenhamnsdeklaration i Östersjöländerna så snabbt som möjligt

stödja den Internationella arbetsorganisationen IMO:s arbete med att etablera en modell för revision av utflaggningsländer

utan dröjsmål avgöra frågan om ratificering av Protokoll (Protokollet om sjömäns arbetsvillkor) från 1996 i Internationella arbetsorganisationens (ILO:s) Konvention No. 147, liksom även Konvention No 180 avseende kodifiering och övervakning av de grundläggande kraven för sociala minimistandarder, vilka, med några få undantag, ännu inte har blivit ratificerade av Östersjöstaterna

tillsammans inför IMO understryka vikten av att avdela viss områden av Östersjön som Särskilt känsliga sjöområden (PSSA) som ett första steg i implementeringen av den relevanta delen av Greifswaldsresolutionen

snabbt och enhetligt förbättra säkerhetsnivån i Östersjöns hamnar; presentera gemensamma krav inför IMO:s diplomatiska konferens, som skall hållas i december 2002 och behandla obligatoriska AIS-transpondrar på fartyg tidigare än planerat genomförande av riskanalyser för såväl fartyg som mobila plattformar som hamnar, utnämning av säkerhetskommissionärer, framtagande av säkerhetsplaner för fartyg och hamnar, rapportering av brott mot gällande säkerhetsregler, effektivt implementera Östersjöstrategin ("Strategi för hamnanläggningar för mottagande av avfall från fartyg samt närliggande frågor" [HELCOM 17/96]), innefattande lämplig verksamhet för genomförande, övervakning och beivrande, studera frågan huruvida en "Hamn- och sjösäkerhetslag" enligt de aktuella planerna i USA borde tas fram och genomföras i Östersjöområdet, så snabbt som möjligt implementera Europaparlamentets direktiv 2000/59/EC samt Europarådets motsvarande direktiv från den 27 november 2000 angående mottagningsanläggningar i hamnar för avfall och laster från fartyg, utan dröjsmål genomdriva andra lämpliga åtgärder för skydd av den marina miljön, särskilt avseende minskning av landbaserade utsläpp av föroreningar och näringsämnen, rekommendera regeringarna inom HELCOM att utföra ytterligare efterforskningar avseende plats och typ av dumpade kemiska vapen, informera HELCOM om resultaten av dessa efterforskningar samt att uppdraga åt HELCOM att uppdatera den senaste informationen och kunskapen avseende kemiska vapen i

Östersjöområdet samt att presentera en ny skriftlig rapport så snart som möjligt, utveckla regionala planer inom respektive nations territorialvatten liksom ett införande av gemensam regional planeringsstrategi i de länder som ligger vid Östersjön i den Exklusiva ekonomiska zonen (EEZ) av Östersjön,

stödja IMO:s ansträngningar att skapa ett enhetligt system för internationella utbildningsintyg samt standarder för sjömän samt utvecklingen av standarder och mekanismer för ömsesidig ackreditering av sjöfartsutbildning och utbildningsinstitutioner liksom även ömsesidigt erkännande av kompetensintyg/certifikat inom EU/EEA-området

har enats om

att tillsättandet av en arbetsgrupp för den Parlamentariska östersjökonferensen har visat sig vara ett lämpligt instrument för att öka möjligheterna till politisk acceptans av de framförda kraven samt för att förbättra dialogen med de exekutiva institutionerna i Östersjöområdet samt med internationella institutioner

att detta instrument bör användas även i framtiden i relevanta fall, och

att den Parlamentariska östersjökonferensens ständiga kommitté bör koncentrera sin uppmärksamhet på sjösäkerhetsfrågor.

ISSN 1237-0584